

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Tallózás.

Budapest, szeptember 28.

(s.) Holnap még a jelöltek beszélnek, harmadnapra azután az ország beszél. A választás hetébe fordulunk. Az alkotmányos hadjáratnak holnap lesz az utolsó vasárnapja. Háromszor huszonnégy óra mulva döntő ütközetre vonulnak fel a pártok az ország kerületeinek tulnyomó részében. Most folynak a végső erőfeszítések, az utolsó kapacitálások; a még le nem foglalt voksokat most gyűjtik be négyszázötvenhárom választókerületben körülbelül hárommennyi jelölt kortesei.

Az utolsó hét volt a legmozgalmasabb és a legérdekesebb is, politikai tartalommal pedig mindenestire a leggazdagabb. A hétnek majdnem minden napjára esik egy vagy két megszólalás, amelynek részint tartalmi, részint egyéni jelentősége van. Parlamenti vezető férfiak, a kormány tagjai és más exponált politikai állású férfiak szóltak bele nyomtatással a választási szóáradatba. Most, hogy még van egy kis idő beszédekről is elmélkedni, kiragadunk egyet-mást az elhangzott nyilatkozatok közül, amelyeknek súlyát érdemes megmérni a harc utolsó óráiban. Háromszor huszonnégy óra mulva már csak a szavazatok fognak számítani, nem a beszédek.

A múlt vasárnap nagy beszédeiről, a jászberényiről, a kassairól szóltunk már. Mostani tallózásunkat hadd kezdjük el *Szél Kálmán* és *Darányi Ignác* rövid beszédein, amelyekkel kerületük polgárságának fényes bizalmi manifesztációját viszonyították. A miniszterelnök válasza rövid volt és lapidárius. Abban a bizalmas környezetben, harmincnégy év óta hű kerületének küldöttei előtt nyilván jól esett hosszabb, kimerítőbb fejtegetésektől tartózkodnia. A politika konkrét

kérdéseit még csak nem is érintette. Egymás közt voltak, meghíten, fesztelenül, szinte családi körben. Ebben a bizalmas körben, az ő politikai otthonában csak egy kijelentése volt, amely a politikát érintette s ez az egy a szabadelvűség meleg aposztrofálása volt. Ugy hatott az a néhány tömör, színes mondat, mint olyan embernek a vallomása, akinek egész élete pályáját egy uralkodó gondolat vezérli, egy gondolat irányítja minden cselekedetét, egy gondolat adja meg az alaphangját minden szavának, ezt az egy gondolatot váltja ki belőle minden alkalom, ez rezonál minden hangulatában. Ilyen uralkodó gondolata *Szél Kálmán* államférfiúi egyéniségének a szabadelvűség. Nincs olyan mozzanata az ő politikai munkásságának, amely ne volna valamelyes vonatkozásban a liberalizmussal és nem tehet olyan politikai nyilatkozatot, amelyben meg ne rezdülne rendíthetetlen, meggyökeredezett liberalizmusa. És mikor az összes konkrét dolgokat mellőzve, *egyetlenegy* általános politikai érdekű kijelentést tesz csupán, akkor ez az egy lehetetlen, hogy egyéb legyen, mint a liberalizmus dicsőítése.

A liberalizmust a nemzeti egységgel kapcsolatban emlegette *Darányi Ignác* is, mikor a fővárosi második kerület választóhoz szólt. Rövid volt az ő beszéde is, s csak nagyjából érintette a felszínen levő kérdéseket, de ennek a beszédnek is a szabadelvűség adta meg az alaphangját, a szabadelvűség, amely egybeforrasztja a nemzetnek összes polgárait, minden társadalmi osztályt és minden felekezetet. Nem kérték tőle választói programbeszédet; felszólalása csak válasz volt a kerület polgárságának lelkes ovációjára, de az ő tartalmas egyénisége ebben a rövid válaszban is bemutatkozott és természetesen azokat a vonásait mutatta első sorban, ame-

lyek legjellemzőbbek. Valamennyi között pedig a szabadelvűséghez való tántoríthatatlan hűsége dominál. *Darányi Ignác* szabadelvűségét évtizedekre menő politikai pályája próbálta ki s végső próbáját kiállotta az egyházpolitikai harcban, amelynek ő volt egyik legelső katonája. Azóta, hogy a küzdők seregéből a vezérek gárdájába emelkedett, a harcoló liberalizmus alkotó liberalizmussá lett benne s egy meleg és gyöngéd tónussal gyarapodott. A szociálpolitikai alkotásokban, amelyek kormányzati munkásságának javát adják, *Darányi Ignác* a kis emberek lelkes védőjéül jelentkezik. Az ő munkásvédő tevékenysége, teljes harmóniában *Szél Kálmán* emberbaráti törvényeivel, erős lendülettel viszi előre törvényhozásunkat a szociálliberalizmus terén. És ha a szabadelvűség igéinek való erőteljes hirdetését az ő ajkán itt-ott mégis meglepetésnek nézték, ez súlyos tévedés. Mi az ellenkezőjét tartanók meglepetésnek. Szerencsére ez olyan meglepetés, amely a lehető legtekélyesebben ki van zárva.

A kormány két tagjának kiemelkedő érdekességű szavatai körül helyezkedik még néhány jelenség, amely megnyugtató módon igazolja a szabadelvűség diadalmas előrenyomulását és védőseregének tömör egybeforradását. Legtöbbet emlegették *gróf Csaróky Béla* beszédét, amelyet az *eszterházi* jelölő gyűlésen mondott. Bizonyára nem véletlen, hogy éppen Eszterháznak, *Molnár János* apát volt kerületében mondott kemény, lesújtó ítéletet a néppárttól a volt egyházpolitikai ellenzéknek egyik jelentékeny embere. Öntudatos és örvendetes állásfoglalás volt ez, körülményeinél fogva fokozottan nyomatékos megbélyegzése a felekezeti reakciónak, amelyet éppen felekezeti mivoltánál fogva utasítanak el maguktól a katolikus világ előkelőségei is.

TÁRCA.

Látogatás a falu eszénél.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Nógrádi László.*

I.

A közönséges embernek rendszeren csak egy esze van, az tudniillik, amelylyel se jobbra, se balra nem lát, hanem egyedül hátra. Innen van aztán, hogy mindig hátrafelé látva, előre mentünk bizonyosan belebukunk valami olyasfélébe, amit veszedelemnek, szerencsétlenségnek mondunk. Pedig se veszedelem, se szerencsétlenség, csak az előre nem látásból származó baj.

Ha még valaki olyanba esik, mint *Vinceze Péter* uram, hát jó van.

Ő kelme kocisától, lovastól beleténferedett a csatári bucsuról jövet az Ipolyba. Egy kis szesz is volt benne, az is segített hátrafelé nézni, így tévesztette el a járást. Ott is vesztett. A ló se volt az övé, a kocsi se (biztosan a lelkehez is formáltak jussot onnan tulnáról), ezek mind a *Gólya Móric* ital-számláján állottak. E földön hagyott ingóságai közül csupán az asszony vala az övé (vagy ki tudja?), meg négy apró gyerek (vagy ki tudja?).

A *Vinceze Péter* uram esetét szerencsének mondta *Geda Marci*, a falu esze, no meg *Liba Máttyás* is, a baktek, aki hivatalához képest legjobb ismerője volt a *Vinceze Péter* éjjeli viselt dolgainak. A tizenegy órát a *Vinceze uram* háza előtt szokta elfujni s ilyenkor, ha egy kis koccogást hallott az ablakon, félkézre fogta a kürtöt, megsodorta a konyulóra álló bajuszát s odalépett az ablakhoz.

A nyiló muskátlik közül a *Vinceze Péterné* asszonyom ékes ábrázata kandikált ki. Csudálatosképp odahajlott az ablakba a *Liba Máttyás* feje is és olyanféle hallatszott, mintha az ablakot koccantották volna meg...

Liba Máttyás hátrafelé nézett az eszével, mikor azt mondta, hogy a *Vinceze Péter* uram esete szerencsés. Volt, nines *Vinceze Péter*, amije volt elnyelte ő, ami még belőle maradt, elnyelte az Ipoly. Szinigazság!

De hát a gyerekei? Hát az asszony? *Liba Máttyás* mindent magára vállalt. A kocsi, a ló, a ház a *Gólya Móric* számláján volt felírva, az asszony meg a négy gyerek az övé. Magához is váltotta nyomvást, hogy a *Vinceze Péter* uram holt tetemét a póstényi malomnál kifogták s eltemették.

Az asszonyt már nem kellett édesgetni, régen oda édesedett már ő a *Liba Máttyás* széles mellére, hanem a gyerekeket igen. Kegyetlenül akaratos, vad esemetek voltak. A legnagyobb, a lány, vagy tizenöt éves, a többi utána szép sip-sorban. Valamennyi kócos kerekfejű. Fekete borsószemű. Rugtak, kapáltak, mikor *Liba Máttyás* atyai szeretettel az ölébe akarta őket szedni.

— Tera lelkem, mondá *Liba Máttyás* *Vinceze Péternének*, nem ismerek magamra. Gyerekkoromban olyan voltam, mint a mézeskalácsos szív, ezek meg... No, úgy fültövon csapott ez a lány, hogy még a szemem is szikrázott. Mi dolog ez, Tera?

Az asszony kisé lehajtotta a fejét a gyerekek libai származását gyanúsító szavakra, azután végigsimította selymes pillái alól vagy kétszer a nézésével *Liba Máttyást*, mondta:

— Mit tudja a gyerek, hogy ki az apja? A boldogult jó uramhoz édesedtek, kelmedet csak a pácával látták nappal, nem a kürtvel éccaka. A botos embertől meg fél a gyerek.

Liba Máttyás igazat adott az asszonynak.

— Ugy van biz a, Tera, szolt ő kelme, kis esze van a gyerekeknek, majd csak hozzám szoknak, ha látják, hogy én vagyok az igazi apjuk. A folyóka se simul egyszerre a karóhoz, te is csak ugy vótál. Emlékezel-e?

— Hogyne, hogyne, sugta az asszony.

— Pofon is üttél, mikor legelőször átfogtam a derekad.

— Ugy a.

Gerlebugás nem édesebb, ugy beszélt az asszony, *Liba Máttyás* meg ugy elvesztette a fejét, mint a madarászó gyerek. Csak a madarat látta, meg a fészket, hogy felmászván a magas fára, nem esik-e le, dehogy gondolt ilyesmivel.

Geda Marci a falu esze, aki mindenkinek belejövendölgetett előre a dolgába, azért is neveztek profétának, mondta.

— *Máttyás* bátyám, kelmed elveszi *Vinceze Péternét*?

— Ne bátyázz, dohogta *Liba Máttyás*, egyívásuk vagynak.

— Jó no, hát oztán meggondolta-e a dolgot?

— En vállalom, nem te.

— Hátha másnak veszi a madarat?

Liba Máttyás dobbintott a lábával, de csak annyit mondott:

— Más fészkebe is enyim vót az.

— Nem jó madár, aki a fészkebe hagy kotorászni.

— En kotorásztam benne.

— Hát iszen kotorászhat majdan más is.

— Ne főjjon a fejed lágya, — szolt *Liba Máttyás* és megvetőleg tette hozzá: — rosszul jövendölgetsz, de mindent tudsz!

— Tudod hát, mondta *Geda Marci*, mer jobb eszem van, jobban látkod.

Kényesen beszélt *Geda Marci*, a falu esze, kidüllesztette a mellét, mintha csakugyan mindent

Ime, ékes tanúbizonysága annak, hogy a felekezeti harc áldatlan mivoltát végképpen belátták azok, akik az egyház érdekének oltalmazását nem jelszónak használják fel, hanem igazán szívükön hordják. Hogy a katolikus világ legjelesebbjei, a főpapok és a katolikus főurak javarésze elfordultak az ultramontán igaztástól: klasszikus tanuja ennek gróf *Cserényi Béla*.

Bezárja a sorát az érdekes nyilatkozatoknak *Szentiványi Árpád* beszéde a kövi választókhöz. A volt nemzeti párt volt alelnöke, aki most a szabadelvű párt elnökségében foglal helyet, volt vezéréhez való hűségét egy szerre bizonyítja be a szabadelvű párttal való hűségével. *Szentiványi Árpád* hű marad gróf *Apponyi* Alberthez a lojalitásban, midőn magáévá teszi a jászberényi beszéd minden intencióját s hirdeti a párhűséget, a pártegységet, a szabadelvűség védelmére való feltétlen sorakozást, *Székely Kálmán* politikájának az egész vonalon való kitarító támogatását. Becses és finom árnyalat ebben a beszédben a báró *Fejérváry* előtt való lovagias tisztelgés. Hogy még ebben is követi a jászberényi mintát, ez nyilván szimbóluma annak, hogy a szabadelvű párt ma úgy, amint van, teljesen és oszthatatlanul egy. Párt van csak immár, frakciók nincsenek. És most bucsuzzunk el a beszédektől. Holnap van az utolsó vasárnap és háromszor huszonnégy óra múlva az ország választóközönsége fog megszólalni. Feszült figyelemmel várjuk ezt a megszólalást, amely ítélet lesz a beszédek és cselekedetek fölött...

BELFÖLD.

A fumei podeszta lemondása. Fiuméből azt táviratozták a *Magyar Távirati Irodának*, hogy *Mayländer Mihály* podeszta állásáról lemondott s lemondását már be is nyújtotta a kormányzóknak. A podeszta lemondása amennyire meglepő, annyira sajnálatos is, mert ismeretes az a buzgó törekvés, amelyet *Mayländer Mihály* a fumei állapotoknak egészséges mederbe való terelése körül kifejtett s amely a rég óhajtott nyugalmat Fiumének megszerzte. A békés hangulatot most az autonóm párt radikális elemei bontották meg, akik résztől fogva áskálódtak a podeszta ellen s a képviselőválasztás kapóra jött, hogy eddigi áskálódságuk nyílt ellenségeskedésbe törjön. *Mayländer* ugyanis *Batthyány* Lajos képviselőjelöltsége mellett foglalt állást. A radi-

tudna előre. Pedig hát, ki tudja, mennyire látott a maga dolgában? — — —

Annyi igaz, hogy a Liba Mátyásában jól. Való szent, hogy harmad esztendőre beteljesült a Geda Marci jóvendőlése. Persze már előbb, de Liba Mátyás csak akkorra látott világosan. A lefelé konyolú bajusza még jobban aláhullott; mint két szál szomorufűz ág, busan hajladozott a Liba Mátyás holt reménye fölé. Ez a három esztendő minden felelő ágaskodó virtust megapasztott bennök, amit meg a krumplikapáláskor esetlen-véletlen észrevett, végképp tönkre silányított.

— Ordögöd van, Geda Marci, — mondta busan Liba Mátyás — jó jóvendőltél, próféta vagy igazán.

— Nem a, csak eszem van, Mátyás bátyám, előre láthatott volna kelmed mindent, de csak hátra nézett.

Dehogy is, szólt most Liba uram a Mátyás bátyám titulus ellen, bölingsgott a fejével s úgy bizonyította, hogy igaz, mind igaz, amit a falu prófétája mond.

Az asszony elhagyta Liba Mátyást, más fészkebe röpült, a pilinyi erdőkerülőkhöz. Az vagy egyszer akkora, mint Liba Mátyás, kunkorodó is még a bajusza. A Vincze Péter-Liba Mátyás-féle négy gyerekhez a három esztendő alatt még került kettő, ezeket Liba uram szelnek eresztette az asszonnyal.

— Csak a négy az enyim, mondá, a többit nem vállalom.

A megmaradt négy már jóformán hozzá édesedett. Ha az élébe vette őket, egyik se ütötte

kálisok és *Mayländer* személyes ellenségei dacból pártot alakítottak és *Batthyány* szemében egy foglalkozás nélküli valót tanárt jelölték, aki mellett erős agitáció indítottak. Mivel a representanza 51 tagja közül 29 csatlakozott a mozgalomhoz, *Mayländer* úgy véli, hogy nem rendelkezik a képviselőtestületben többséggel. Azt is tapasztalta, hogy a novével visszavonás történik, amennyiben kétszínűséggel gyanúsítják. Végül azért is visszalép, hogy visszanyerhesse akció-szabadságát és működését *Batthyány* gróf érdekében, akit egyedül tart méltónak a fumei mandátumra. Mindezeknél fogva kúszó-gesnek látta, hogy megváltjon állásától. A kormányzó mindent megkísérelt a lemondás visszavonására, *Mayländer* azonban megmaradt elhatározásánál. A kormányzó a lemondás elfogadását a miniszterelnöktől tette függővé, akit erről nyomban értesített.

„A veszprémi kiáltvány.” A veszprémi választókerületben *Szabó Imre* volt képviselő ellen ugyanezen szabadelvű párti programmal föllépett *Horvátszky Lajos*. *Szabó Imre* aztán kiáltványt fordult a választókhöz, azt állítván, hogy a beolvadt nemzeti párt nem szabadelvű, annak elvei a régi liberálisok elveivel nem azonosak. Aki tehát hű szabadelvű — mondja a kiáltvány — *Horvátszky Lajos*ra nem szavazhat, mert az, mint volt nemzeti párt, nem áll a hamisítatlan szabadelvűség alapján. Erre a kiáltványra a *Magyar Nemzet* ma este a következőket jegyzi meg:

Amint ez a kiáltvány hirdeti, azt helyesnek valónak, a tényeknek megjelölésnek el nem ismerhetjük. Az egész ország tudja, hogy a volt nemzeti párt minden utógondolat nélkül, nyíltan, őszintén magáévá tette azt a programot, amelynek alapján *Székely Kálmán* az ország ügyeinek vezetését vállalta. Ez a program az egész szabadelvű párt programja, amelynek támogatásában az egész párt egységes. Ennek a programnak zászlaja alatt ment bele a választási küzdelembe az egész párt, annak minden egyes jelöltje s éppen ezért *határozottan vissza kell utasítanunk* minden oly törekvést, amely szabadelvű lobogó alatt küzdő jelötteket ilyen jogosulatlanul igyekszik meggyanúsítani.

A választások előtt.

Budapest, szeptember 28.

Még csak három nap választ el bennünket a döntő esztendő napjától és így könnyen érthető az alázás izgalom, amely az országnak pártokra szakadt közvéleményét áthatja. A választások vezetésének nagy érdeme marad, hogy a pártok küzdelme még most is nyugodt mederben indul a döntés felé és csak gyérén halhatatlan hangok és hírek olyan jelenségekről, amelyek korábbi választások alkalmával teljesen fölültek egész vidékek békés nyugtán, mint annak előtte. Edes eszébeinek szólította őket, azok még édesapáknak. Örült is a Liba Mátyás, de nem sokáig. Lassankint elfogyott, mint a gyertyaszál. Egy nap már nagyon elnehezült, fojtogatta a levegő. A eszébe ott állottak körülötte éppen.

— Nehezen vagyok, nyögte, menj el kis eszébe, mondta a lányának, Geda Marcihoz, a jóvendőléshöz, aki a felvágban lakik azon a nagy cseresep portán.

— Akinek felesége nincs? kérdezte a lány.

— Ahhoz jelkem, ahhoz, mondó, hogy jöjjön, de mingyá.

Alig bírta bevárni szegény Liba Mátyás Geda Marci. Az asztaiszögben feküdt a locán.

— Gyere idebb, — nyöszörgött — hulladék. Geda Marci odament.

— Fullad kelmed? — kérdezte.

— Az ám, de más baj is van, — meghalok. A négy gyerek köréjük volt seregelve s amint meghallották az apjuk mondatát, egybe riva fakadtak.

— Ne bolondozzék, kelmed, dehogy is hal meg. Ha én mondom, nem! — kiáltotta Geda Marci. De nehogy eszorra essék a tekintélyen Liba Mátyás előtt (a gyerek az más), fölébe hajlott s úgy sugta: meghal bizony kelmed, — én is mondom. Liba Mátyás egy kukkot se szólt, csak a kis gyerekeire nézett, legkivált a lányra.

— Márta, — mondá, nehezet lélegezve. Márta, mi lesz belőle.

A próféta Geda Marci ránézett a lányra. Nagy üstökös fejt lehajtott, de meg csak visszazsált tekintete a haldokló Liba Mátyás lányára.

galmát. Vannak kerületek most is, ahol a felekezeti túrelmetlenséget viszik harcba, vagy ahol a nemzetiségek féltelen agitációja terrorizálja a választókat, de el lehet mondani és beismerni ellenzéki részről is, hogy a mostani választási mozgalom igazolják az új rendszer becsületes törekvéseit. A jelöltek roppant hosszú névsorában most már változás aligha lesz, de jóslásokba becsútkozni még sem lehet, nemcsak a jelöltek nagy száma miatt, hanem azért sem, mert a mostani választásokat egy új rendszer szelleme irányítja.

A fővárosban.

(A Vészi-párt értekezlete.)

A főváros harmadik kerületében egy teljesen desperát párt küzködik a maga jellegzetes gyegyéivel *Vészi József* hatalmasan megnőtt pártjával. A régi kortevilág elfeledett eszközei mind előkerülnek a lomtárból, hogy valami vizsgálalása legyen legalább azoknak, kik egy szegénytelen bukás előestéjén állnak. Ez eszközök között nem utolsó a presszióval való rágamazás, az utcai csöcsések szenvedélyeinek fölbajgatása, áhírek terjesztése s a sajtó legszennesebb organumaival való szövetkezés.

*Vészi József*nek hatalmasan megnövekedett pártja ma este újabb *Holtzspach* Nándor elnöklése mellett értekezletet tartott korona-utcai helyiségeiben, amelyen vagy ezer választó vett részt.

Az első szónok *Kugler József* városbíró volt, aki a következő szavakkal fordult polgártársaihoz:

A törvény rendelkezik arról, hogy a közsztviselő ne vegyen részt a választás előkészítésében s abban a munkában amelyet köznyelven korteskedésnek hívunk. Mint törvényiszóló közsztviselő eddig nem jelentem meg e párt gyűlésen. Ma azonban midőn azt látom, hogy ez a párt teljes imponáló erejével betelejezte alakulását, idejöttem. A szíven hozott ide, ahol az igazi liberális lobogója leng s boldog volnék, ha az ember kit politikai és egyéni súlyánál fogva föltétlenül méltónak tartok polgáraink bizalmára a parlamentben képviselőnek kerületünket.

Kugler szavaira *Vészi József* leült. Üdvözölte *Kugler*ben a törvényiszóló közsztviselőt, aki most hivallást jött tenni arról, hogy közte és a párt közt szoros kapcsolat van. Megjegyzése a biztos diadal záloga. *Kugler* polgártársainak bizalma helyezte a városbírói székre; a közvélemény tudja fölé, hogy itékezésében mindig föléje emelkedik a párszellemnek s becsületes szívél az igazságot nemcsak keresi, de meg is találja. (Tetszés.) Hogy *Kugler* ideszegődött a mi pártunkhoz, azt természetesen találja mindenki, hisz évtizedek óta egyik oszlop ember e kerület szabadelvű pártjának. Ha lezajlik ez a választási harc, a polgári béke ismét helyre fog állni, s akkor a közbizalom fokozott mértékben fog *Kugler* közsztisletreméltó személye felé

A nyári nap sugára besütött a félig kitört, félig rossz papírral beragasztott ablakon, oda vetette ragyogó aranyos sugarát a Liba Mátyás lányára, Márta. Viseltes, avicska ruhája egyszerre fényes lett, mint valami hercegé. De nem a ruháját nézte a falu esze, hanem az arcát. Ott is ott ragyogott a napsugár. Hollófelete hajasztombolva hullott le hullámos gyűrűbe vállára, hátára, csak elől villogott ki egy vonalnyi gömblyű fehérsége nyakából. Két nagy fekete szem csillogott, ragyogott az alacsonyra ivelt homlok alatt. Óh, ez a két szem! Ha egyszer kiünyit róza lesz ez a bimbóba tesló hamvas arc, érett cseresznye az a most sírásra hajló piros ajak, — ha egyszer! Sudárba szökő, fejledező termete ott az aranyos napsugár-özönben olyan, mint ha nem is a Liba Mátyás lánya lenne, hanem valami idelebbent esudazép tündér kis asszonyé.

A falu esze, a Geda Marci szeme odatapadt a lány arcára. Az ő szemé előre lát, itt meg nem volt nehéz meglátni, mi lesz ebből a lányból.

Liba Mátyás nehezetek sóhajtott.

— Ne sóhajtsdon kelmed, szólt, haljon meg békével, ne féljen a gyerekei sorsa mián, elég nagy az ön portám.

— De a lány, hürögte Liba Mátyás.

— Ez is elfér ott, — birom.

Liba Mátyás már szólni se tudott, megfogta a falu eszének a kezét s úgy szorongatta.

— Ne féljen kelmed, mondta Geda Marci, előre látok én mindent, tudja kelmed, előre.

A falu esze lehajlott a haldokló Liba Mátyás föléhez s valamit sugott. Hogy mit, csak Liba Mátyás mondhatná meg, (bizonyára valami jó-

UJ IDŐK.

Herczeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közlieméneinek a gaz dapsága, képeinek a szépsége révén a legnagyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretű, keretbe való színes képet ad teljesen előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszre lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Előfizethetni postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, Andrássy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

fordulni, aki szembeszállva a föléje ólázatosan terjesztett hírekkel, eljött ma ide közibénk, nem azért, hogy korteskedjen, amit a törvény tilt, hanem azért, hogy kimutassa együjtérzést a társadalmi békét ápoló liberális polgársággal, amit a törvény megenged. (Zajos tetszés.) Akik fel akarják dálni a kerület békéjét s a felekezeti meg-hasonlós csóvjával gyujtogatják a kedélyeket, akik a tiszteletreméltó szabadelvű lobogó alatt a reakció osempészárúját takargatják, azokkal a szabadelvű polgárság szolidaritást nem vállalhat. Kárhözatos tö-rekvések felett halálos ítéletet fog a választás napján a polgárság verdiktje kimondani. (Élénk éjenzés.)

Vészi beszéde után egy jellemző adalékkal járult Donát Benó a Nagy-párt választási manővereinek történetéhez. Donát azt mondta el, hogy a választási küzdelem megindulása óta nem volt a kerületben s távol-létét a Nagy-párt arra használta föl hogy kitűzesse a Nagy-párti lobogót az ő házára. Most — így foly-tatta Donát — csak azért jöttem, hogy bejelentsem, hogy azt a lobogót már bevonattam s helyébe azt tettem ki, melyet mint független és szabad polgár akartam s amelynek győzelméért minden erőmből s lelkem minden szeretetével harcolni fogok.

Riadó taps fogadta az önértetes beszédet, mel-után Schiessl József, a hajógyár egyik érdemeiben megöszült tisztviselője szólt föl s az ellenfél haro-módorát fejtegetve, szóvá tette a nagy párt hivatalos lapjának, egy német nyelvű estilapnak egyik vád-ját, mely a hajógyáriaknak azt vetette szemére, hogy *parancsolatra* szavaznak. (Több hang: Rágalmazás és hazugság!)

— Mi — így folytatta Schiessl, — nem foglal-koznánk e váddal. Az ilyen vádak az ember egy-szerűen undorodással utasítja vissza, de mert fölve-tették ezt a hitványságot, meg akarom magyarázni, hogy a hajógyár tisztviselői és munkásai szabad el-határozásból és a dolgok komoly mérlegelése után miért álltak Vészi József mellé.

A kerületben nincsenek politikai ellentétek. Mindkét jelölt szabadelvű. Természetes tehát, hogy egy komoly testület hivatalnokainak akiket utcai hero-hurcába épp oly lehetetlen bevinni, mint poli-tikai kalandokba, ammel a jelölt mellé kell állniok, aki egyéniileg is, politikailag is több garanciát nyújt, mint a másik. Az összehasonlítás okvetlen Vészi ja-vára üt ki, akinek politikai és egyéni sulya van, akit az egész ország ismer. míg Nagy Dezsőről ma csak azt tudja néhány ember, hogy igen nagy ambi-tiói vannak.

Ami az ellenfél másik rágalmát illeti, hogy a harmadik kerület polgárait klikkek vezetik, erre vonat-kozólag a gyöngébbek kedvéért csak annyit mondok hogy mihelyt azok az égedetienek, kik a másik táborból klikkekről beszélnek, olyan nagyértékű gazdasági munkát végeznek, mint azok a kitűnő gyá-rosok, kiket most megvádolnak s mihelyt annyi ke-

nyeret adnak a kerület lakóinak, mint ezek, abban a pillanatban ők is komolyabban gondolnának arra, hogy nem érdeme az a polgárnak, ha az utcai botrá-nyok és politikai kalandok hajszolásában emésztí föl erejét. Schiessl nagy tetszést aratott beszéde után Vészi József állt föl újból szólásra.

— Amint az országos politikában, — így szólt, — szeretnék föliskagatni a rég behagedit sebeket, úgy akadnak ilyen kedvtelésben kereskedő emberek a kerület szűkebb életében is. Amint azonban a kedv-telésnek alkalom nem nyílik ma már sehol az or-szágbán, ahol a töviseket kitépte a lelkekből Széll Kálmán politikája, úgy sikertelen törekvés az ellen-tétek fölébretése e kerületben is. A Dunagőzhajózási Társaság tisztviselőinek politikai meggyőződését nem lehet meggyanusítani. E társaság eszméje a Széchenyi agyában született meg, a hazafiság hozta létre s komoly munkásság tartja fön. Ismerek olyant, aki rejtett kapukon iparkodott bejutni a tisztes munka e körébe. Nem sikerült neki s most, hogy künn szorult, engem vádol érte s nemesak engem, de a kaput is szidja, mely nem akart megnyitni neki. (Ugy van! Ugy van!) Talán ezért, talán egyébert terjesztik ellenfeleink a presszió vadját. Mi ellenük, kik nap-nap mellett látjuk, hogy a másik párton egy államtisztviselő házról-házra járva izgat, agitál s elszórja a felekezeti türelmetlenség magvát s egyetlen egy szót sem szólunk ellene? Ki meri akkor azt állítani rólk, hogy mi presszióval dolgozunk s ki meri meggyanusítani egy munkájához méltó komolysággal viselkedő társaság tisztviselőinek és munkásainak politikai függetlenségét?

— Mégis — így fejezte be Vészi felszólalását — ne toroljuk meg ellenteleink támadásait. A mi polgári önértetünk pajzsáról visszapattannak a kicsi-nyes rágalmak nyílnak.

Vészi szavai percekig tartó tapsra ragadták a választókat. Utána Stake István általános derűtséget keltett, midőn föliskagatásait így kezdte:

— Engedjék meg hogy a beszédemhez szűk-séges eszközökért a zsebembe nyuljak.

A zsebből csakugyan egy négyrét összehajto-gatott újság tűnt elő, melynek fölolvása előtt Stake így szólt:

— Tévednek, ha azt hiszik, hogy én római katolikus lelkész vagyok. A kezemben lévő újság nem tart annak. Ezt az újságot Cristliches Volksblatt-nak hívják s azt írja rólam, hogy én nem vagyok méltó a keresztény lelkész névre, mert a zsidó libe-rálisok táborába álltam. Önök tudják, hogy amit eddig e választási küzdelem folyamán mondtam, a legtis-tább keresztényi szeretet szavai voltak. En katolikus lelkész vagyok tetőtől-talpig, az én imádot egyhá-zam nekem politikai szabadságot adott s ez nekem sokkal drágább kincsem, semhogy elriasztana attól, hogy e szabadsággal éljek. Ez a hitvány újság nem az a fórum, mely előtt lejet kell hajtanom, de

azt kérdelem mégis, ki a jobb keresztény, én-e, aki a békét hirdetem, vagy az, aki izgalmat és szenvedélyt visz a szivekbe?

Schubert Sándor szólt Stake után s rámutatott arra az összehűggesre, mely a Staketet támadó cikk s az ellenfél törekvései közt van.

— Én — ugymond — boldog vagyok, hogy ez a közlemény napvilágot látott. Epp olyan sikere van, mint minden rágalmaknak, mely a tuisó oldalról jön. Azokat sebi meg, akik lelkem dobálják. Ez a cikk nem tudja megsérteni Stake Istvánt, aki nagyon ma-gasan áll az ilyen támadások fölött, de ez a cikk egyszersmind elárulja azt, hogy ime, a nép-párti sajtó s segítségére siet annak a szabadelvűpártinak, mely speciálisan a Nagy Dezső s amely nem más mint egy néppárti töredéknek és Bánffy Dezső liberalizmusának összetétele. Itt az ideje, hogy végre mindenki belelássan abba a frivol politikai ko-médiába, melyet a szabadelvűség cégre alatt folytat-nak itt abba a hitben hogy ezerhétszáz polgárt fölré lehet vezetni bűnhődés nélkül. Ez a nemtelen táma-dás, melyet Stake István ellen intéztek, eloszlata az utolsó kétséget az iránt, hogy a Nagy Dezső pártja a liberalizmus jelszavát csak személyes ambiciójának kielégítésére használta föl.

Nég Mottl János tiltakozott a Nagy-párt rágalma-zásai ellen, Palotay Hugó pedig konstátálta, hogy Vészi József pártja ma már kilencszázhatvan szavazatot számlál s így győzeme bizonyos. Holnap és holnapután este a párt újból nagygyűlést tart.

Antisemita mozgalom Ó-Eüán. A főváros III. ke-rületében óráról-órára nő a Nagy Dezső pártja által támasztott antisemita mozgalom. Tegnap óta a Nagy-párt kortesei azzal izgatják, házról-házra járva, a lakosságot s kivált az asszonyokat, hogy a zsidók, ha győznek eke elé fogják a keresztény érfaikat és gyermekeket, s addig mérk rájuk az ostorosapásokat, amíg össze nem rognak. Egész hete már, hogy a Nagy-párt kortesei az egész kerületben a Szent Háromság nevében esküt igyekszene kicsikarni a lakosságtól, hogy zsidóra szavazni nem loznak. Az antisemita izgatás oly sokra hágot már, hogy a Vészi-párt levonulását és összejövetelét a csősélek ködobálásokkal és szitkozódó kiabálásokkal zavaria esténként. Tegnapelőtt a csősélek bezulta a Kronstein-féle vendéglő ablakait, ahol Vészi József pártja ta-nyázott. Tegnap este a Mersch-féle vendéglőbe, ahol Vészi József táborának pítvácsorája volt a másik párt kortesei *Le a zsidókkal!* felkiáltásokkal berontot-tak és ékteien botrányt rendeztek. Az állandó izgatás okozta nyugtalanóság nőtlen nő. Tekintettel a közön-ség nyugtalanodására, a választási elnök a rendőr-segtől és katonaságtól tetemes karbatalmat rekvirált.

vendéglő volt), aki a következő percben egy na-gyot sohajtott s meghalt.

Geda uram kivette kezéből a kezét s cse-n-desen a halott felé fordulva, mintha neki be-szélne, szólt:

— Ugy-e, megmondtam. — — —

A Liba Mátyás temetésén még ott voltam. Kétszeresen szomorú volt ez a adélután, mert utolsó volt otthon. A mi fészünk is tépetten állott ak-kor már, aki a darab kenyeret osztotta a sok kór szájnak, nem volt. A szegény fészekből legelsőb-bet én repültem ki a világba. Az én lábam már birt járnai.

Egy nap délutánján tért örök pihenőre az akácok alá Liba Mátyás és keltem utra én, el-hagyva a csendes akácok susogó lombját. Arnyuk alatt nekem is volt egy sírom, nem messze a Liba Mátyásétól, csak a Keczer Andrisé volt közbe...

II.

Bizony elshant egy csomó esztendő, miko-rára visszavetődtem a falumba. Nem a fészek vitt már oda, hanem az a kis dombocska ott a teme-tőben a Keczer Andris sírja mellett. Meg akartam nézni, ha valjon nem dől-e ki mellőle a fakeroszt, nő-e virág rajta, árnyat tart-e fölébe az akácfa.

Fölfelé menve a falu piros utcáján az egy ablakkal, félszemmel egymásra bámuló házak kö-zött, legelőbb is Kotyogó András urammal talál-koztam, aki bíró volt akkor, mikor on elszármaz-tam a faluból. Bíró lehet ő kelme most is, mert ni, milyen egyenesen tartja a derekát, ebben az ér; hogy lehajítja a nagy ősz üstökű fejét, itt székel a bölcsesség. Bot is van a kezében, ma-rokra fogja, ez a hatalom. Jövén lefelé velem

szembe méltóságos lassúsággal, amint hozzám ért, megszólítottam.

— Hogy van, bíró uram?

Láthatólag jól esett Kotyogó uramnak a megszólítás, hogy egyszerre észrevettem az em-berben a méltóságot, a hivatait.

Megállt s a hosszú ősz szemöldök alól rám szögezve szemét, egyszerre derűsége vált ábrázata. Megismert.

Mennyi őszinte öröm sugárzott le a Kotyogó uram hatalmas arcáról, de mennyi! Hogy ime ismét lát egészségben, épségben, jól megteremve.

— Nem bízam pedig, mondá, mert hát könnyen elkallódnak az urak származékai. A pa-raszt olyan, mint a kő, ha rugják is, csak elgurul, de egybe marad. No, hála istennek!

Lassan-lassan gombolyítani kezdtek a szá-lakat, amiket orsórája csavart az elmúlt idő, miglen Geda Marcihoz is eljutottunk.

— El-e még Geda Marci? kérdeztem.

— El a. Hogy nem hallotta hirit, mondá Kotyogó uram némi méltatlankodással.

— Hogy-hogy?

— Merf, im felvitte az isten a dolgát.

— Megérdemelte, okos ember volt.

— No, no, mondá Kotyogó uram.

A Kotyogó uram hangja, meg a fejének bölintása furesán történt. Hallgattam, nem tudván, mit mondjak.

— Meghazasodott, szólt Kotyogó uram, vén-ségére.

— Ej, no, az az okos ember.

— Ninesen abban okosság, uram, amit csinált.

— Hogy-hogy.

— A Liba Mátyás lányát vette el, a bolond.

Elmenjen én hozzá, híres ember ökelme a me-nyesekje után.

Kotyogó uram megindította a két nagy esz-mát s tovább ment.

Ami mondtott elég volt, hogy kíváncsivá tetyen. Betértem Geda Marcihoz.

A cseresep nagy porta kétlevelű kapuja be volt zárva, csak a kisebbik, a rácsoson mehet-tem be. Az udvaron egy nagy kutya feküdt. Fel-emelte bozontos fejét, úgy látszik gondolkodott, megugasson-e, vagy sem. Lomhán elfordította fejét s nyugodtan tette a földre két lába közé.

Mikor a letűgőnyözött ablak alatt végig-mentem, a pitarajtojban halk kacagást hallottam, mely a kisebbik, a hátsó szobából jött.

Asszonyhang volt. Kicsit megállottam.

— Eressz, szólt valaki bent.

— De félsz, mondta az asszonyi hang.

— Nem télek.

— Mondom, hogy a pásti dülőbe ment,

estvére vetődik csak haza.

— Hátha előbb?

— Ugyan bolondokat beszél, alig húzza

már a lábát.

Olyanféle hallatszotti azután, mintha mada-rak csieseregének bent. Most már megértettem a Kotyogó uram mondását tisztán. A falu esztét megcsalja a felesége, mert hogy nem ő kelme van bent az asszonyfal, bizonyosan tudtam. Nem fért a lelkemre, hogy belekörtárkodjak a más dolgába, szép lassan visszahúzódtam. Már a kis rácsos kapu is kimentem, mikor láttam, hogy Geda Marci jön felfelé a falun. Csakugyan lassan haladt, nehezen rakta egymásután a lábát. Elébe mentem. Nem ismert meg, úgy kellett megmon-dani, ki vagyok.

— Rossz a szemem, — mondá.

— Öregszünk, Geda uram.

MOLL SEIDLITZ POR
felímulhatatlan hálszer mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kéréndő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-LE FRANCIA BORSZESZ és SO
Legjobb fájdalomcsillapító bedörzölés, csusz, köszvény és egyéb megbűlési bajok-nál. A kottárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 filléért kap-ható. MOLL készítmény kéréndő.

Az I. ker. szabadlevélű Falk-párt választói ma rendkívül nagy számban jöttek össze a *Márvány menyasszonyhoz* címzett vendéglőben, hogy jelöltjüket, dr. Falk Miksát ünnepeljék. A választók egészen megtörtöltek az összes helyiségeket. A főstok sorát babarözi *Schwartzter Ottó* nyitotta meg, aki rámutatott arra, hogy 25 év óta először van abban a helyzetben, hogy a polgárok zömével együtt egy cél felé törekedjék. Hogy ez lehetséges volt, annak két oka van: Az első az, hogy harmadik évtől ez volt a nemzeti párt a szabadlevélű pártba olvadt; ennek a nemzeti pártnak szaból is híve volt. A másik oka az a rendkívüli tisztelet, amelyet szóló Falk hatalmas agya, szinanyarú jelleme, kiváló tolla és szeplőtlen hazafisága iránt érez. Szóló Falk Miksára, az I. ker. képviselő-jelöltjére őríti poharát.

Dr. Falk Miksa örömeinek ad kifejezést, hogy hosszú idő után ismét alkalma nyílik választói körében megjelenni és reméli, hogy nem fogják őt reá is alkalmazzák az adomát, amely szerint egy kapitány, aki Ferenc császárnál örnagyvási való előléptetését megköszönte és akinek a császár azt mondta: „Kérem, örmőmrre szolgáts”; erre azt felelte: „Ezt az örömet, felelség, rég megszerezhettem volna magának.” (Derült-ség) Ez nem áll. Szóló nem szerzhette volna meg magának azt az örömet, hogy választói körében megjelenssen. Jelenlétét főára hivatkozik tanúságul annak, hogy sokszor ebédeini sem ér rá és gyakran éjjelig virraszt írósztálanán, másrészt nyugodtan mondhatja, hogy nincs kerületében ember, aki ajtaját mindig nyitva nem találta volna.

Szóló tíz év előtt lépett házassági frigyére e kerülettel és ez alatt az idő alatt magát boldognak érezte és úgy látszik, a kerület is meg volt vele elégedve, mert öt évvel ezelőtt ezüst lakodalmat ütek és újból beszentelték a frigyét. Lesz-e aranylakodalom, az a választók dolga. (Za os kiáltások: lesz!) A rendes házasság és a kerülettel kötött irigy között van egy különbség. A házasságban ugyanis a házastárs együtt örögzenek. Itt azonban csak egy házastárs venni és ez tájadalom szóló maga; a második házastárs nemcsak, hogy nem venni, hanem megfújdott és a kerület ezért virágzásnak indult. Szóló azon kívánságának ad kifejezést, hogy ez a virágzás még soká tartalon és kerületére őríti poharát.

Azonkívül felköszöntött mondták: *Kiss Áron* babarözi *Schwartzter Ottó*, *Boldog Lajos*, *Jámbor Gyula* és *Kubinyi Ferenc* Falk Miksára, *Prém József Rónay* választási elnökre *Friedländer építész*, *Dr. Arányi* ismét Falk Miksára és végül dr. babarözi *Schwartzter Ottó* Falk Miksánéra. A választók a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákban oszlottak szét.

A II. kerületi szabadlevélű pártátára *Szell Kálmán* miniszterének a következő táviratot küldte:

Kollár Lajos királyi tanácsos, pártelnök urnak Budapestben.

Kiváló örömet szerzett nekem a székesfővárosi második kerület szabadlevélű polgáraink nevében küldött üdvözlöete. Ismerem evtársaságunk hozzáim és politikáimhoz való hűségese ragaszkodását. Hiszen a vezetésem alatt álló kormány egyik tagját ajánlják bizalmuk jelével újabb is megválasztani; most csak újabb tanujelét adták annak

— Csak a szem, ki tehet róla, ha ebbőlrossz matéria jutott.

— Nem baj, ha egyébként jó szolgálat az egészség, mondtam.

— Van, van egészség, legkivált pedig, hála istennek, éssz nem kérünk senkitől kölcsön.

Láttam, még mindig a régi Geda Marci, aki kényeskedik az eszével, külömbnek tartván magát mindenkinél a faluban. Gondoltam, most haza megy s látván, hogy ő se lát tovább, mint Liba Mátvás, majd megalázódik.

Felfelé mentünk a házához; már a kis rácsokapu kilincsét is fogta. Akkor valami jutott eszembe. Mért raboljam én el a Geda Marci hitét? Miért nyissam fel a kevélységben elvakult eszt? Mit használ nekik? Világosságot gyujtanék előtte s nagy sötétség támadna a Geda Marci lelkében.

— Jöjjön kelmed velem, mondtam, a temetőbe akarok menni. Vezessen oda, kelmed jobban ismeri: ki hol fekszik.

Láttam, inkább szeretett volna betérni, de mégis csak velem jött. Az izzadság kiverte a homlokomat; míg habozott, nem a kevély Geda Marci állott előttem, hanem az ember, aki hisz. Es ez a hite a látása, a boldogsága. Nyisd fel a másik szemét is, aki aztán igazán mindent úgy lát, amint van, — s boldogtalan lesz!...

Kint a horpadt sírok között, a temető régi szögletében, megtaláltuk azt, akit kerestünk. Nehéz kakukfü-illat szálldosott a levegőben. Itt is olyanok fekszenek, akik hittek, hitték, hogy látnak. És mivel jobb most annak, aki ha véletlenül is, többet tudott meg, mint más? Ott van Liba Mátvás, emitt Kezzer Andris, aki élt mindössze husz évet, amint a fejfa mondja. Es pihenni hajlott fiatalon, magával vivén a porladásba a mátkájától kapott tisztá keszkenőt.

Leültünk egy kis halmocskára, mely fölött már nem volt fejfa.

— Lám, Liba Mátvás még most is élhetne, szóló Geda Marci, ha rám hallgat, mert az asszony miattú bu vitte a sírba.

az előttem igen becses támogatásnak, melyre kiváló sulyt helyezek.

Köszönöm ezt a szíves nyilatkozatokat és kérem nagyságodat, legyen szives megbízóival köszönetemet és legmelegebb viszontüdvözlömetem tudatni.

Szell.

A belvárosi szabadlevélű *Podmaniczky-párt* ma este pártgyűlést tartott a belvárosi polgári körben. amelyen a választópolgárok igen nagy számmal vettek részt. A pártgyűlésen a kör vezetősége buzditotta a polgárokat hogy a szabadlevélű párt zászlaját, mely ebben a kerületben már sok év óta diadalmasan lobog, újabb fényes diadalra juttassák. A pártgyűlést lakoma követte, melyen mintegy kétszázán vettek részt. A lakomán elsőnek báró *Podmaniczky Frigyes* szólalt fel, ki a távollevő *Láng Lajosra* őrítette poharát. Dr. *Rácz Géza Podmaniczky Frigyes* dr. *Abonyi Emil* pedig *Kuncz Jenőt*, éllette. Dr. *Pap József* nagyhatású beszédben fejtegette hogy minden egyesnek meg az 1848-iki és az 1867-iki törvények? Végül röviden megemlékezett *Podmaniczky* múltjáról és mint *Deák Ferenc* követőjére őrítette poharát. Dr. *Gergő IZOR* a kör új tagjaira és *Heinrich Alajos*, a kör elnöke a választópolgárok egészségére őrítette poharát. A jelenlevők *Podmaniczky* lelkes éljenzése mellett a késő éjjeli órákban oszlottak szét.

Az V. kerületi szabadlevélű párt jelöltje, *Mezei Mór* holnap vasárnapon délelőtt 12 órakor tartja programbeszédét a fővárosi *Vigadó* nagytermében. A Lipótváros választóközönsége, amely kilenc esztendőn keresztül tisztelte meg *Mezei Mór* bizalmával, nagy érdeklődéssel várja jelöltjének nyilatkozatait. *Mezei Mór* az alkalmat fel fogja használni arra hogy részletesen emondja véleményét a szónyegen levő politikai kérdésekről. Eleinte éppen választóinak biztatására úgy tervezi, hogy nem mond programbeszédet. Az őt elveit és álláspontját ugyanis ismerik a választók. Helvt állott értük a parlamentben s kifejtette őket beszámolójában. A részletes programbeszéd emondására mindazonáltal azért határozta el magát, nehogy az eleupart emberei eljárását választói iránt való közönyösségnek nevezék. A holnapi programbeszédet *Huttli Tivadar* elnök és dr. *Pollák* illes beszéde fogja *Mezei Mór* a *Vigadó* termeibe hozni.

A Lipótvárosban az a hír terjedt el, hogy *Ludwig Gyula* miniszteri tanácsos, az államvasutak elnökigazgatója, a Magyar Államvasutak tisztviselőire bizonyos nyomást gyakorolt volna abban az irányban, hogy szavazatukkal *Mezei Mór*t támogassák. Ez a hír eljutott a *Sándor Pál* pártiródájába is. Ennek hatása alatt *Horváth Elemér* miniszteri tanácsos, pártelnök fölkereste *Ludwig Gyula* elnökigazgatót, hogy tőle ebben a dologban fölvilágosítást kérjen. *Ludwig Gyula* elnökigazgató a leghatározottabban kijelentette, hogy sem ő, sem más a vezetőség tagjai közül a tisztviselőkre alkotmányos joguk teljesítése dolgában nyomást nem gyakoroltak és természetesnek mondotta, hogy ki-ki a maga meggyőződése szerint szavazhat. *Ludwig Gyula*nak erről a kijelentéséről *Horváth* pártelnök ma este beszámolt a végrehajtó-bizottsági ülésnek.

— Igaz, mondtam.

— De ha nem volt eszi, ha nem látott.

Rábólintottam a mondására.

— De hát akkor, ki tudja, elvettem volna-e a lányát, mondta tovább, mert annyi igaz, hogy ezt magam se láttam előre akkor, mikor Liba Mátvás, most már boldogult nászúrám azt az asszonyt magához vette.

Kiesit elhallgatott, láttam, valamin gondolkozik. Az akcáké alól hús szellő sóhajgatott ki. — No, de úgy van, — szólalt meg kis vártatva — ami egyiknek baj, szerencse az másnak, mer'ám, nincsen olyan asszony a faluban, mint az én feleségem. A szemem előtt nőt fel, előre láttam én, hogy mi lesz belőle.

Alkonyulóra hajolt a nap, csendesen szállt alá. Mi is megindultunk hazafelé. Mikor a Geda uram háza elé értünk, megfogta a kezemet, úgy tessékelt befelé.

— Tessen, — mondta — dehoggy is éreztem, mácsak me'nézi a feleségem. Márta lelkem, — kiáltotta — gyere csak, hijjad te is.

Formás menyecske perdült ki a házból, szelíd volt az arca s ragyogó, tiszta tűzi a szeme. Szemérmesen nézett s elpirult, mikor kezét fogott velem. A falu esze gyönyörűséggel nézett az asszonyára.

— Te, te, dohogta, ne szégyellősködj má, te, te.

Mikor eljöttem a falu esztől, bucsuzólt mondtam neki:

— Derék asszony a felesége.

— Nincs több ilyen, csak szégyellős a jámbor, teccik tudni, nincs idegenbe' szokva, sepegette Geda Marci s a keze szorításából éreztem, mennyire meggyőződése, amit mond.

... És akkor mondtam magamban: mégis jobb, hogy csak hátrafelé látó az eszünk, mert mi lenne akkor, ha mindent látnánk?!

A VI. kerületi demokratapárt hívei ma este a *Vigadó* nagytermében gyülekeztek össze. A pártgyűlést dr. *Lótv Tivadar* elnök nyitotta meg, kiemelve a demokrata eszmék terjedését. Azután *Bródy Sándor* szólalt föl, magasztalva a jelöltnek, *Vászonyi Vilmosnak* tehetségét, hazafias, nemes törekvéseit. Majd *Vászonyi* lépett az emelvényre és nagy beszédet mondott, ostromozva a klikk-szellemet.

Nem a szabadlevélűség ellen küzd, ugymond, hanem a hatalom bálványimádó ellen. A fővárosi klikkei a parvenü rendiség hatalma alá hajtották a főváros lakóit s a szabadlevélűséget újból vissza kell fordítani a parazitától, akik azt a sírba készülnék dönteni. Budapest a kizsákmányolás zászlója alatt van. A polgárság „képviselői” meggazdagodnak, a város népe pedig szegényedik. Olyan ez a város, mint a *Guliver* regényének óriása: A törpék órnaszalagok levették, de jött a mozgalom, amely ezeket a szálakat könnyű szerrel fogja széjjelépni; az óriás fel fog ébredni és a törpék el fognak hullani, ekkor a parlamentben nem „ognak Budapest siketelmái ülni, kik süketek a nép bajaival szemben és némák amikor a nép érdekeiért kell síkra szállani. A kerületi janicsárok nem fogják uralni a polgárságot, mely letargiájából felébredve a demokrata, azaz organizált szabadlevélűség eszméjében fog egyesülni.

Vászonyi beszéde nagy hatást keltett. A megjelent közönség vállaira emelte a jelöltet s úgy vitte a kioskjáig.

A VIII. kerületi szabadlevélű *Berzevicsy-párt* ma este ülést tartott *Császár Jenő* elnökelete alatt. Az elnök bejelentette, hogy a *Berzevicsy*, *Csepreghy* és *Vig-párt* bizalmi érfeiai ma délután e nöklete alatt ülésre jöttek össze, hogy megállapodjanak a választás nap ára hogy a pártok miként ussanak a választói helyiségekbe. Miután megállapodás nem jöhetett létre, sorsuzás után dönt el az ügy. Eszerint a *Berzevicsy* párt a *Sándor-terrről* jut a választói helyiségekbe míg a *Csepreghy*- és *Vig-párt*ok együttréve a *Népszínház-utca* felől juthatnak oda. Elhatározták, hogy a *Berzevicsy-párthoz* tartozó választók a választás napján reggel nyolcadéltől órakor gyülekeznek a *Baross-kavéházban*. Útán után vacsora volt a *Józsefvárosi-Körben*. Vacsora közben *Berzevicsy* igen sokan felköszöntötték. *Berzevicsy* viszont megköszönte az ovációt. Beszédében ráterít a tan értnak minap nyilatko atára, megköszönte bizalmi nyilatkozatukat és kijelentette, hogy azon lesz, hogy a tanterfiak jogos igényei mindenkor kielégítést nyerjenek.

A IX-X. ker. szabadlevélű *Springer-párt* az országos szabadlevélű párt végrehajtó-bizottságától a mai napon a következő levelet kapta:

Nagyságos *Czigler Győző* műegyetemi tanár urnak, mint a székesfővárosi szabadlevélű *Springer-párt* elnökének, Budapestben. Van szerencsenk legnapelől hozzánk juttatott átiratokra és tegnap küldöttség után szóbelileg tett előterjesztésükre értesíteni hogy az országos szabadlevélű párt végrehajtó-bizottsága a *Springer- és Hindy-pártok* egyesülése telett öszintén érzett örömeinek kifejezése mellett a történetk folytán a székesfővárosi IX-X. kerület polgárságának dr. *Springer Ferenc*el ajánlja megválasztásra. Az országos szabadlevélű párt végrehajtó-bizottságának 1901. szeptember 27-én tartott üléséből. Kitűnő tisztelettel: *Baró Podmaniczky Frigyes* s. k. pártelnök, *Dr. Rainer Béla* s. k. titkár.

A levelet ma bejelentették a párt végrehajtó-bizottsági ülésen, ahol nagy lelkesedést keltett. Elhatározták, hogy tartalmáról az összes választókat értesíteni fogják. Az ülésen megjelent *Mátyás Gábor*, a *Hindy-párt* volt elnöke is és kijelentette hogy az az állítás mintha a párt a *Springer-párta*ba való beleolvadásáért 3000 koronának megtérítését követelte volna, nem felel meg a valóságnak. A nála *Hock János* vezetése alatt járt választóknak semmiéle megtérítésre vonatkozó nyilatkozatot nem tett.

A vidéken.

(Hieronymi programbeszéde.)

Hieronymi Károly tegnap tartotta programbeszédét *Szatmáron*, hol a szabadlevélű párti választók nagy lelkesedéssel fogadták. Bevezetésül meghajtotta lobogóját *Chorin Ferenc* volt szatmári képviselő előtt, kiről így nyilatkozott: „Politikai meggyőződésének tisztasága, jogtudományi, parlamentni nagy készsége és független jelleme egyaránt dicsőre váltak a magyar képviselőháznak.” Majd hivatkozott rá, hogy *Szatmár* város közönsége őt diszpolgárának választotta a magyar liberalizmus ama nehéz, de dicsőséges küzdelmének folyamán, melyet a *Wekerle-kabinet* az egyházi politikai törvényekért folytatott. Sok hatalmas ellenzői voltak e nagy reformnak, melyet nem tudunk volna sikeresen befejezni a polgárság hathatós támogatása nélkül. Közös célért küzdöttünk akkor — ugymond — és városuk hatalmas bátortást nyújtott a további harchoz. Abból, hogy most tetézik irányomban már akkor tanusított jóindulatukat azzal, hogy képviselő-jelöltjünknek állítottak fel, joggal vélem következtetni, hogy e jeles város lakosai most is tántoríthatatlan hívei az igaz szabadlevélűségnek.

Röviden vázolja ezután azt az előnyös változást, mely *Szell Kálmán* böles és tapintatos szereplése folytán a politikában és a közéletben bekövetkezett. Majd a jövő feladatairól nyilatkozik. A közigazgatás alapos reformja egyik legnagyobb és legnehezebb feladat, mely államférfiankra és az országgyűlésre

A galgóczi néppárti jelölt báró Gagern Miksa, akiről kiderült, hogy a magyar állampolgári esküt csak az idén tevén le, az 1879: t.-o. értelmében csak tíz év múlva lehet a törvényhozas tagja. E jelölés megett, mint Galgóczról írják, alkalmat valami kísérletile rejlík; az utolsó pillanatban alighanem más jelölttel elő a néppárt, akinek van passzív választási joga.

Fiuméből jelentik: A gróf Baththyány Lajost jelölő autonóm-párt elnökéhez, gróf Dominichoz Széll Kálmán miniszterelnök a következő táviratot intézte:

Fiume város képviselőválasztói értekezletének szíveshangú sürögnyét benső örömmel vettem. Bizalmuknak és hozzávaló ragaszkodásuknak abban oly közvetlen melegséggel történt kifejezésert fogadják legbensőbb köszönetemet. Önök ismerik meleg érzelmeimet s azt a rokonszenvet Fiume iránt, melyvel a város ügyeivel és érdekeivel kormányzatom alatt is a legnagyobb odaadással foglalkoztam. Ezek az érzelmeik bennem változatlanok s kérem, tartsák meg önök is irányomban való meleg érdeklődésüket.

Gróf Baththyány Lajos kedden reggel érkezik Fiuméba és a városháza nagytérképében tartja meg beszédét. Az autonóm-párt nevében Maylender fogja üdvözölni.

Torda-Aranyosmegyében a választás október 2-án lesz. A korteskedések csak az utóbbi napokban indultak meg teljes erővel. — A elvinci kerületben Miksa Imre szabadelvűpártiál szemben Felszeghy Ferenc szintén szabadelvűpártiál küzd. Torockón a volt képviselő gróf Thorotkay Miklóssal szemben Bonczá Miklóst léptették fel az aranyos-zsíkiek. Tordán is nagy és erős mérkőzés várható dr. Papp Sámuel szabadelvű és dr. Vertán Endre Kossuth-párti jelölt között. A maros-ludasi kerületben gróf Bethlen Balázsnak nincs ellenjelöltje.

Kézdivásárhely szabadelvű jelöltjét, Benke Gyulát nagy ovációval fogadták a szabadelvűpárt. A vasúti állomásnál igen nagy közönség várta Benkét, akit lelkes éljenés után Nagy Károly árva-házi igazgató üdvözölt. Benke megköszönte a szép fogadtatást. Több száz kocsis kísérte be lakására, ahol választói üdvözölték őt.

Bereckben dr. Neumann Ármán szabadelvűpártiál szemben Gyárfás Győző főmérnök Bereck város díszpolgára pártönkivüli programmal fellépett. Gyárfás holnap tartja meg programbeszédét.

Szolnokról jelentik a Magyar Távirati Irodának: Hír szerint a vármegye alispánja ma Jászberénybe utazott, hogy meggyőződjék az ottani választási előkészületek törvényeszerű jogánatosításáról.

Eperjesen Schmidt és Keczer Miklós között erős a küzdelem. Zborón Feszt Lajos ellen Artim Mihály heberőli gör. kath. pap lépett fel, aki pánsziály igazgatókkal s állítólag a néppárt nevében igazítja az eddig hazafias rusznák népet. — A héthársi kerületben valószínű a Szinyey-Merse Pál győzelme Bujanovics Gyulával szemben. — A girálti kerületben Kőszeghy visszalépett és Semsy Boldizsár az egyedüli jelölt. — Kis-Szebenben Hódossy Imre ellen Szentiványi József eddigi szabadelvű, néppárti programmal lépett fel.

A szolnoki kerületben Kiss Ferenc szabadelvűpárt jelöltje most járta be a községeket, ahol mindenütt lelkesedéssel, bandériummal fogadták.

Orbán Gerő János földbirtokost, Orczyfalván Szilassi Zoltánt az O. M. G. E. titkárárt, Keresztényszegyeten Schwickler Henriket, Ujegyháza Dórr Somát, Nagy-Disznódn Tauschenfels Emilt, a nagyszébeni I. kerületben Bruckner Vilmost a II. kerületben Lindner Gusztávot, Szászsebenen báró Petricevich-Horváth Arthurt jelölték szabadelvűpárti programmal.

A ákosfalvi kerület szabadelvű jelöltje, Légrády Károly kerületnek valamennyi községét bentartta s mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. A nép meghatón ad kifejezést volt képviselője iránt érzett ragaszkodásának.

A lipótszentmiklósi kerületben Jób Marcell alispán szabadelvű programmal képviselőjelöltül fellépett. A szabadelvűpárt bizik győzelmében. Ellenjelöltje tudvalevőleg Rusznák nemzetiségi.

A tiszafüredi szabadelvűpárt Kovács Kálmánt jelölte, aki holnap délután tartja ott beszámolóját.

A fálteki választókerületben Szilárdy Odón visszalépvén, helyébe báró Andránszky Gábort jelölték.

A pécsi függetlenségi párt Kossuth Ferenc megleghangú ajánlatára Tompa Antalt jelölte. Tompa e hó 27-ikén érkezett Pécsre, ahol párta lelkesen fogadta.

Nagybitteről telegrafálják: Csörgő Gyula, a bittsi választókerület szabadelvűpárti jelöltje, tegnap ideérkezett. A közönség lényes fogadtatásban részesítette Csörgőhét, aki nagyszámú haligatóság előtt nyomban elmondta programbeszédét, amelyet nagy tetszéssel fogadták. Este a jelölt tiszteletére bankett volt.

Tiszaújfalok Reiman Gyula szabadelvű képviselő-jelölt tegnap tartotta programbeszédét és több községet bejár, beszédét mindenütt nagy tetszéssel fogadták.

A sircsi kerületben André Gyula kormánypárti jelölt e hó 24. és 26-ikán tartotta programbeszédét a kerület több községeiben. Dr. Ferenczy Árpád Kossuthpárti jelölt 29-én Róde, Csicszek és Csérnye, 30-án pedig Zirczen tartja meg programbeszédét. A néppárt dr. Major Ferencet jelölte. Mind a három párt erősen dolgozik.

A vácskevei függetlenségi és 48-as párt képviselőjelöltje Hegedűs Károly fővárosi ügyvéd ma délután tartotta programbeszédét Budafokon és Albertfalván.

Cziráký Béla a néppárt ellen. Jelentették már, hogy gróf Cziráký Béla főudvarnagy az eszterházi kerületben Haller József szabadelvű jelölt programbeszédé alkalmából beszédet tartott, amelyben a néppárti törekvéseket elítélte. A beszéd bő kivonata, mint most nekünk jelentik, így hangzik:

Gróf Cziráký mindenekelőtt magyarzatot adta annak, hogy az elmúlt két évtized alatt, melyet Sopronvármegyében töltött, miért nem kívánt részt venni a politikai közéletben. Oly viszonyok uralkodtak — úgy mond — amelyek sem politikai, sem választási értekezletnek nem feleltek meg és ezért inkább visszavonult. Ot évvel előbb, mikor Budapesten a katolikus nagygyűlés emlékezetes mozzanata lefolyt, oly irányzat volt keletkezében, mely nekünk katolikusoknak kedves volt, mivelhogy abban az irányzatban eklátásnyilvánulását észlelhetjük az egyetértő katolikus közszellemnek. Orvendetes jelenség volt ez és reményeket fűzhetünk hozzá, mert a politikai pártok, amelyek alakultak, szinte megbénították a katolikusok akcióképességét. Egyelőre azonban csak várakozó állapotot foglalt el s örülnie kell, hogy vakon nem ment bele az akcióba, mert csakhamar sajnos tapasztalta, hogy a Szent István drága öröksége gravántréánk szállott vallásból egy zsigori pártot alakítottak, melyből ki kellett vonulnia a jobb megközödsének s amely választó falat emelt katolikusok és katolikusok között. Ilyképp annak a nemes teladatkak, amelyet mi várakýsunkban hozzáűztünk, nem volt képes semmi irány sem megfelelni. Ez a szakadó párt. Mi azonban csak katolikusok vagyunk hanem magyar hazafiak is és arra kell törekednünk, hogy nemzetünk jogos igényei és a mi helyi különleges érdekeink is kielégítést nyerjenek.

Bennünket különösen egy nagy, messze kiható fontosságú kérdés foglalkoztat: a Rába-szabályozás amelynek problémáját meg kell oldanunk, mert óriási meglehetetlenség nyúga alatt szenvedünk valamennyien. Eddig nem találtunk megoldást, de bizzunk a jövőben, mert hála az isteni gondviselésnek, a közormányzat rendszere oly irányban változott hogy szünőleiben van a bizalmatlanság s a jelenlegi kormány vezetősége annyit jelét adta már a jó szándéknak, fennállásának rövid ideje alatt is, hogy nemcsak az ország tekintet megnyugvással működése elé, hanem jogunk van hinni, hogy a helyi óhajok is a lehetőség szerint figyelembe vétetnek s így a hozzá való csatlakozás több reménnyel kecsegteti, mint az a magára utalt töredék, amely eredményt összealkotásának exkluzív voltával felmutatni nem lesz képes, bár egyelőre várakozó állapontból, de bizalommal néz a jelenlegi kormány működése elé, mert eddig akár felekezeti, akár közgazdasági, vagy egyéb kérdés merült fel, annak őszinte nyíltsággal igyekezett megte elni s így csak természetes, hogy a bizalmat előlegezzük számára. Hasonló érzelmeik vezérelték bizonyára ő hercegségét is arra az elhatározásra, hogy kilépn az eddigi rezervált állapontjából, mert ő kívánt jelöltet ajánlani a kerületnek. Ő hercegsége állástoglalásához teljes lélekkel hozzájárulok, s nem kétleim, hogy önké, érdemes választópolgárok szintén örömmel járulnak hozzá, mert jelét láthatják benne az atvai gondoskodásnak, amelylyel ő hercegsége s kerület iránt viseltetik s szívből óhajtom, hogy Haller József jelölésével a közérdeket szolgáljuk, mert olyan fértit tisztelünk meg bizalmunkkal, aki erre eddigi köztevékenységével méltán tette magát érdemessé.

Választási naptár.

Október 2-ikán választ: Abauj-Tornamegye (7 kerület), Alsó-Fehérmegye (4), Arádmegye (7), Árva megye (2), Bács-Bodrogmegye (11), Baranyamegye (7), Békésmegye (2), Biharmegye (12), Barsmegye (3), Brassó megye (2), Borsodmegye (6), Csanád megye (2), Csikmegye (4), Esztergom megye (2), Fejérmegye (6), Gömör-Kis-Hontmegye (6), Győrmegye (3), Hajdúmegye (3), Hármasérmegye (4) Hunyadmegye (6), Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye (6), Kolozsmegye (4), Komárommegye (4), Krassó-Szörénymegye (7), Liptó megye (2), Maramarosmegye (6), Mósom megye (2), Nagy-Kükülmegye (4), Nyitra megye (11), Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye (11), Pozsonymegye (8), Sárosmegye (6), Somogy megye (8), Sopronmegye (6), Szabolcsmegye (5), Szebenmegye (4), Szepesmegye (6), Szilágy megye (6), Temesmegye (9), Tolnamegye (6), Torda-Aranyosmegye (4), Torontálmegye (11), Trencsénmegye (8), Turóc megye (2), Ugoosamegye (2), Ungmegye (4), Vas megye (10), Veszprémmegye (6), Zalamegye (9), Zemplénmegye (8).

Városok: Budapest (9), Arad, Baja, Bánffy-Hunyád Besztercebánya, Békés, Békés-Csaba, Czegliéd, Debreczen (8), Eger, Esztergom, Böszörmény, Halas, Jászberény, Kecskemét (2), Kolozsvár (2), Komárom, Körmöczbánya, Liptó-Szent-Miklós, Makó, Maros-Vásárhely (2), Nagy-Kőrös, Nagy-Szöllös, Oláhfalva, Pápa, Pozsony (2), Rózsahegy, Seps-Szent-György, Sopron, Szamosújvár, Szarvas, Szeged (2), Székesfehérvár, Szombathely, Temesvár, Ujvidék, Vizakna, Zenta, Zombor.

3-ikán: Beregmegye (4), Borsodmegye (6), Fogarasmegye (2), Hevesmegye (6), Szatmármegye (8), Udvarhelymegye (3), Zólyom megye (3).

Városok: Abrudbánya, Brassó (2), Breznó-

bánya, Erzsébetváros, Hódmező-Vásárhely, Kassa, Körmöczbánya, Miskolc (2), Nagy-Kikinda, Nagyvárad, Nyiregyháza, Szatmár-Németi, Selmeczbánya, Székesiehérvár.

4-ikén: Hontmegye (8).
5-ikén: Városok: Gyula, Kézdivásárhely, Nagybecskerek, Szabadka (2).
6-ikán: Városok: Fiume, Szentes, Versecz.
8-ikán: Város: Fegyégháza.
10-ikén: Város: Csongrád.

KÜLFÖLD.

Oroszország kereskedelmi szerződésel. Az orosz kormány alaposan készíti elő a külfölddel kötendő kereskedelmi szerződéseket. A pétervári pénzügyminisztérium négy anketet küldött a Németországgal kötendő új kereskedelmi szerződésre vonatkozó kérdések tisztázása végett. Az egyik bizottság az élelmi szerekkel, a második a vegyi árukkal, ásvány-neműekkel és papirossal, a harmadik a fa- és fémm-árukkal, és a negyedik az ugynevezett rövidárakkal foglalkozni. Az anketek a következőképp kérdőpontok megvilágítására vannak hivatva: 1. Milyen befolyással volt az orosz iparra a Németországgal való mostani és általában az 1891. óta kötött többi kereskedelmi szerződés? 2. Mily mértékben oltalmazza a mostani beviteli vám az orosz termelési ágakat? 3. Mily változtatásokat kell tenni a védővámokon a meglévő iparágak biztosítása és új iparágak teremtése érdekében? 4. Mi okból szükségesek ezek a változtatások? A többi pontozatok az egyes áruknak az új vámtarifában való specializálását, valamint a tarifák tételeinek szaporítását, ugyszintén a mostani kivételek csökkentését célozzák.

Kitchener lemondása.

Budapest, szeptember 28.

Egy hivatalos londoni távirat tegnap megcáfolta a delatrikai főhadparancsnoknak, Lord Kitchenernek a lemondásáról szóló hírt. A jelek azonban arra mutatnak, hogy ez nem volt pusztá hírszél. Ma egy másik londoni lap ismétli a hírt és fejtegeti az okokat, amelyek lord Kitchenerre erre az elhatározásra készítették. Kitchener, a dervis-kaszabol, Dél-Afrikában is a Szudánban kipróbált eszközökkel kívánt célhoz jutni. A lázadóknak deklarált fokföldiek halálaitelését és nagy kereskedelmi központokban statárium kihirdetését kívánta. Ezekbe azonban még a Chamberlain-minisztérium sem akart belemenni, mely elvégre mégis félti az angol név jóhírét s azonkívül a statárium kihirdetésével nem akarja károsítani az angol alattvalók kereskedelmi érdekeit, a kiket ilyen dráói intézkedések a hollandusok és a boerok karjaiba hajtának. Lord Kitchener tehát, minthogy még ezeken kívül Brodrick hadügyminiszter sem teljesítheti a kívánságát, hogy újabb, jól begyakorolt és megbízható csapatokat küldjön neki, komolyan foglalkozik a visszalépés gondolatával, ha lemondását talán még nem küldte is el Londonba.

Mindez pedig nagyon is világosan jellemzi az angolok helyzetének komolyságát. Eádvárd király tanácskozik hadügyminiszterével a hadsereg reformjáról s ez a vissza-visszatérő reform-jelző mindig biztos jele annak, hogy az angolok az adott pillanatban nagyon rosszul érzik magukat.

London, szeptember 28.

A Pall Mall Gazette állítógat megbízható forrásból arról értesül, hogy Kitchenernek nézete szerint túlságosan meg van kötve a keze és mint-hogy nem engedik meg neki, hogy a háború befejezése végett minden célszerű eszközt megkísérleljen, komolyan fontolóra vette az állásáról való lemondást. Kitchener azt kívánja, hogy a lázadókat halálra ítéljék, ne pedig csak rövid ideigtartó fogságra, ami csak felbátorítja a lázadókat. Továbbá újabb és megbízható csapatok kiktüldését és Fokvárosban és más városokban a statárium kihirdetését kívánja.

A nevezett lap azt jelenti továbbá, hogy Eádvárd királynak tegnap komoly beszélgetése volt a hadügyminiszterrel a harctéri helyzet és yeomanryk unjocozása és alkalmazása felől. A jelek arra valának, hogy nemsokára gyökeres hads reform fog életbe lépni. A jelen pillanat feladata nagy erősitések előkészítése szükség esetére.

London, szeptember 28.

Lord Kitchener táviratozza tegnapi kelettel: A boerok tegnap Botha vezetése alatt megtámadták a zuluakat. Az erődök legénysége kemény ellenállás után visszaverte a boerokat és nagy veszteséget okozott nekik. Egyébként Natál határán teljes nyugalom van.

Durban, szeptember 28.

Kataoánál, Zuluföldön, 26-án ütközet volt, amely-

ben az angolok részéről egy ember elesett és kileno megsebesült. Este a boerok visszavonultak.

London, szeptember 28.

A Reuter-ügynökség jelenti Matjesfonteinből: Sheepers először délkeleti irányban kelt át az Olifant folyón és mert ott angol csapatok üldözték, észak felé fordult, valószínűleg, hogy egyesüljön Clamwilliam-tól északra Louys-sal, Maritz-cal és más kommandókkal, összesen néhány száz emberrel.

London, szeptember 28.

Lord Kitchener jelenti Pretóriából: Miero hadnagya a somersethirei gyalogezredből e hó 25-én Riversdale mellett elhagyta állomását és elébe ment három boer embernek, akik lóháton, teher zászlóval közeledtek. Rövid beszélgetés után a boerok a hadnaggyal együtt elváltak. Vizsgálatot indítottam.

Német katonák Bécsben.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Bécs, szeptember 28.

A király ma délelőtt a Práterben, szép időben szemlét tartott a kelet-ázsiai német zászlóalj. A szemle előtt a zászlóalj első százada zenezóval felvonult a Burgba a zászlóért, amelyet gróf Paar főhadsegéd adott át a zászlóvivőnek. A Burgból a század, amelyet gróf Paar a Burg-tér végéig elkísért, kivonult a Práterbe, ahol a másik három század már elhelyezkedett. Nem messze a német csapatoktól összegyűjtötték a Bécsben lévő összes tábornokot, ezredparancsnokot, sok tiszt, az idegen katonai attasék, és sok német katonatiszt. Ő felsége érkezését várva. Ott volt továbbá Krieghammer közös hadügyminiszter, Welsersheimb osztrák honvédelmi miniszter. Beck tábor-szernagy, a vezérkar főnöke és Üzküll Ghylenband hadtestparancsnok. Kevésivel ő felsége megérkezése előtt kijöttek Ferenc Ferdinánd, Ferdinánd Károly és Rainer főhercegek. Fél 9 órakor érkezett meg a király osztrák-magyar tábornoki egyenruhában.

Ő felsége mindjárt lóra ült és Ferenc Ferdinánd főherceggel és kíséretével odalovagolt a német zászlóaljhoz. Itt és az egész uton sűrű sorfalat állott a közönség, amely az uralkodót lelkesen üdvözölte. Miután Förster őrnagy, a német zászlóalj parancsnoka megette jelentését, ő felsége átadta a tisztnek a neki szánt rendjeleket, azután beszédet intézett a legénységhez és megkezdte a szemlét. A néphimnusz hangjai mellett ő felsége ellovagolt a zászlóalj aróle előtt. Rövid gyakorlat után a szemle véget ért a zászlóalj elvonulásával. A szemle után ő felsége maga köré gyűjtötte a német tisztokat és a parancsnokot és tisztjeinek rendkívül meleg szavakban köszönetét és elismerését fejezte ki, azután pedig a következő szavakkal búcsúzott el tőlük:

— Még egyszer köszönöm, Isten önökkel mindnyájukkal.

Ő felsége a közönség lelkes ovációi között visszatért a Burgba, a német csapat pedig ugyancsak a közönség lelkes tüntetése mellett visszatért a kaszárnyába.

A kelet-ázsiai német zászlóalj tisztikara tisztelekre a 3. tiroli vadászrezend tisztikara ma ebédet adott. A kaszárnya pazarul díszített termeiben a vendéglőt tisztikar Ferdinánd Károly főherceggel az élén, melegen üdvözölte a vendégeket. Az asztalón a főherceg foglalt helyet, mellette jobbról Förster őrnagy, balról Bülow őrnagy katonai attasé ült. A lakomán igazi bajtársi szellem uralkodott. A lakoma során Ferdinánd Károly főherceg a következő pohárköszöntőt mondotta a német császára:

Uraim! Legközelebb áll a katonához legfőbb hadura. Erte örömet áldozza vérért és vagyonát. Amint messze Kelet-Ázsiában vendégeink mindenikének első gondolata bizonyára legfőbb hadurának szól, úgy most is, az utolsó lépésnél, amelyet tesznek, mielőtt hazájukba érnek, érte dobog a szív. Ennek az igaz katonai érzésnek azzal akarunk kifejezést adni, hogy azt kiáltjuk: II. Vilmos német császár és porosz király ő felsége éljen soká!

Azután felállott Förster őrnagy és a következő pohárköszöntőt mondotta:

Uraim! Rendkívüli megtisztelés és kitüntetés számunkra, hogy megnivált engem a zászlóaljjal vendégül és hogy megjelenhettünk ő felsége előtt. Méltányolni tudjuk, mit jelent az, hogy díszszemlén mutatnak be bennünket ő felségének s amidőn sikerült dicsőretet is aratunk, teljes lett a mérték és kérem a zászlóaljamból való urakat, hogy poharaikat ő császári és apostoli királyi felségére, Ausztria császára és Magyarország királyára üritsék. Eljen soká! Eljen!

A zenekar erre rázendített a néphimnuszra, mialatt a német tisztet az osztrák-magyar bajtársakkal

koccintottak. Azután újra felállott Ferdinánd Károly főherceg, hogy köszönetet mondjon a német bajtársaknak és parancsnokoknak. A főherceg beszéde, amelyet a német tisztet mély megindulással hallgattak, így hangzott:

Miután megemlékeztem vendégeink legfőbb haduráról, most önökhez fordulok, hogy szívóbb üdvözöljem önöket a parancsnokságom alatt lévő ezred és a magam nevében. Különös örömmel szolgál hogy körünkben láthatom vitéz harcossait annak a zászlóaljnak, amely valamennyi német szövetségség állam falából áll. Gratulálunk önöknek azokhoz a vitéz tettekhez, amelyeket véghezvittek azoknak a nehézségeknek és faramadnaknak a legyőzéséhez, amelyeket ki kellett állniuk. Nem egyet önközül a császári elismerés látható jele díszít és mindegyikük a legszorosabb érzéssel, amely ember keblét eltöltheti, fog ismét a haza földére lépni: azzal az érzéssel, hogy megtette kötelességét. Az üdvözölést és szerencsekívánatot egyesíteni akarom abban a kiáltásban: A 2. keletázsiai ezred 2. zászlóalja vitéz parancsnokával, Förster őrnaggyal az élén éljen soká!

A vadászrezend tisztjei erre a német bajtársakkal koccintottak, azután felállott Förster őrnagy és ezt válaszolta:

Uraim! Hogy köztünk és Ausztria-Magyarország tisztjei között szives bajtársi viszony van, és pedig már régóta, abban bizonyosak vagyunk. Boldogok vagyunk, hogy ebben az ezredben is ugyanolyan jó bajtársi viszonyt találunk és köszönetet mondunk azokért a szives szavakért, amelyeket ő császári és királyi felsége hozzánk intézni kegyeskedett s amelyek nekünk rendkívül jó estek. Kérem a zászlóaljambeli bajtársakat, hogy velem kiáltás: A tiroli császár-vadászrezend és fenséges parancsnoka éljen soká! Eljen! Eljen!

A pohárköszöntő után a zenekar a német himnuszot játszotta. A tisztet vídaman beszélgetve 4 óráig maradtak együtt. A német legénység délután osztrák-magyar altisztek kalauzolás mellett újra megnézte a várost. Este diszeloadás lesz az operában.

Bécs, szeptember 28.

Az udvari operaházban a Kihnából hazatérő német zászlóalj tisztelekre ma este diszeloadás volt. Az ünnepi előadásnak tisztán katonai jellege volt. Már fél 7-kor megtelt a ház. A páholyokban a tábornoki kar és a legfelsőbb udvari méltóságok foglaltak helyet. A földszint első három sorában a német tisztet ülték, mindenütt egy német és egy osztrák-magyar tiszt ült egymás mellett. Förster őrnagy egy elsőemeleti páholyban ült gróf Bülow német katonai attaséval és Fojcik vezérkari századossal. A többi földszinti sor a vezérkari tisztet és főtiszteket, továbbá a szubaltern tisztet számára volt fenntartva. A német legénység részben az osztrák-magyar bajtársakkal és altisztekkel a harmadik és negyedik karzatot töltötték meg. Pontban hét órakor jelent meg ő felsége, akit háromszoros, lelkes hochbal üdvözöltek. Mindjárt ezután megkezdődött az előadás. Ő felségén kívül jelen voltak: Ferenc Ferdinánd főherceg, aki a királyllyal az inkognitó páholyban ült. Mindketlen porosz egyenruhában voltak. A jobboldali első földszinti páholyban Rainer főherceg ült, szintén porosz egyenruhában, a baloldali udvari páholyban Ferdinánd Károly főherceg ült. Jelen voltak még báró Krieghammer hadügyminiszter, gróf Welsersheimb honvédelmi miniszter. Előadásra került A böregér és A bécsi keringő. A böregér második felvonása után ő felsége és Ferenc Ferdinánd főherceg távoztak.

Berlin, szeptember 28.

Ferenc József király tegnapi pohárköszöntőjéről a Nordd. Allg. Ztg. így ír: Ezt a nyilatkozatot, mely a meghívottabb ajakról újlag tanúságot tett a német birodalom és Ausztria-Magyarország közt fennálló hü tegyverbarátságról, nem közölhetjük a nélkül, hogy háláérzetünknek kifejezést ne adjunk azért a szives és nagyszerű vendégbarátságért, melyben Ferenc József császár és király, az ő hadserege és haditengerészete és a szövetségség monarchia lakossága csapatainkat részesíti. A tisztet és a legénység által annyira ünnepelt német zászlóalj kiüntetését Németországban mindenütt meleg hálával fog találni, mint újabb bizonyítéka annak, hogy Ausztria-Magyarországgal fennálló szövetségünk az uralkodók barátságában és a lakosság szívében szilárd alapokon nyugszik.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

A közönséghez.

Egy évtizednek a felét átélte ez az újság. A nagyobbik, a küzdelmesebb felét, mert az első felét. Az az öt esztendő, amely a Budapesti Napló háta mögött van, folytonos küzdelemben telt el. De nem a létért, nem a magunk léteért való küzdelem volt ennek a harcnak a nehezebbik fele. Ezen a küzdelemben szinte könnyen esett át a Budapesti Napló. Átsegítette olvasóközönségének a magyar zsurnalisztika történetében páratlanul álló alkotókészsége, ragaszkodása. A harc nehezebb fele az volt, amely a magyar közélet legújabb korszakának megteremtéséért zajlott le s amelyben a mi lapunk születésétől fogva részt vett.

Hogy ennek a korszaknak a kifejezőségében a Budapesti Napló tényező volt, ezt kimondhatjuk a szerénységnek minden sérelme nélkül, mert hiszen az a politikai átalakulás, amelynek gyümölcsei most már javában érnek, nem történt, nem is történhetett a sajtó közremunkálása nélkül. És ebből a harcból a mi lapunk akkora részt vett ki magának, a mekkorát csak a maga kötelességét a legszigorúbb mértékkel kimérő és aggodalmas lelkiismerettel teljesítettségéig elvégezhette. Ott voltunk mindig az első csapatokban. Egy lépéssel sem engedett hátrább állanunk éber kötelességérzetünk.

Nem dicsekvésből szólnunk ezekről most, hogy a közélet átalakulásában jelentkeznek a nagy harc üdvös eredményei és a harc munkája után a munka békés korszaka következett el. Hogy a harcban helyünkön voltunk, ezzel biztosították akarjuk csupán adni annak, hogy helyünkön leszünk a békés munka védelmében is. Az új korszak új feladatokat ró a nyilvánosság faktoraira, ezek között a sajtóra is. Eddigi kötelességteljesítésével megmutatta a Budapesti Napló, hogy rátermett az új feladatokra is.

Résen fogunk állani továbbra is a valódi szabadelvűség, a jog- és törvénytisztelő szabadelvűség védelmében. A szabadelvűség mellett az igazság, az emberi jogok védelme a jelszavunk. A magyar nemzeti államnak demokratikus alapon való teljes kiépítése a mi politikai ideálunk. Ennek az ideálnak a megvalósítására törekszünk a publicisztika fegyverével. Ezt a küzdelmünket a magyar olvasóközönségnek azelőtt példátlanul lelkes támogatása tette lehetővé és könnyíti meg mindmáig.

Ezt a támogatást napról-napra igyekszünk mi meghálálni. Háladatosságunknak egy-egy bizonyítéka akar lenni a Budapesti Naplónak minden száma. Most és ezután is mindenkor kötelességünknek tartjuk, hogy így legyen. Ezt az erkölcsi kötelességünket hiven teljesítvén, ennek nyugodt tudatában kérjük bizalommal az új évnegyed küszöbén a közönség további jóindulatát és támogatását.

A Budapesti Napló szerkesztősége, külön is jelet öhajtván adni olvasóközönsége iránt való hálás elismerésének jövő újvegre is díszes kiállítású és gazdag tartalmú naptárral kedveskedik előfizetőinek. A naptár azt az előkelő irodalmi színvonalat, amelyet lapunk állandóan megőrizni kíván, ezuttal is még fokozottabb mértékben fogja megvalósítani. Együtt fogja benne találni az olvasóközönség mindazokat, akiknek az írásai egész éven át kedvelt irodalmi csemegéjét szolgáltatják. És találkozni fog benne új nevetekkel is, új irodalmi egyéniségekkel, akikkel napunk révén fog ismeretséget kötni, hogy azután állandóan megkedvelje őket. Egyszóval a mi újveji naptárunk valósgos irodalmi esemény lesz; külső megjelenésére kalendáriom, de tartalmának értékére jóval több: egy gazdag, előkelő irodalmi album, maradandó becsű emléke annak a benső barátságunk, amely a Budapesti Napló szerkesztőségét és közönségét egymáshoz tüzi.

HIREK.

Cserben hagyott zászlók.

A padlásnak sötét zugában
Két megfakult zászló pihen.
Hevernek régen, porbelepve
S álmuk' nem bántja senkisémet.

De néha, évek múlva egyszer
Az álmodásnak vége lesz.
Az utcáról száll zaj, zibongás
S a két vén zászló ébredsz.

Ismert nóták, éljen kiáltás,
És barna cigány hegedül...
Az őszi szellő szárnyra kapja
S hallgatják búsan, egyedül.

Az egyik szól: „Dallal, zenével
Hordoztak egykor engemet.
De ah, a nép oly változékony,
Má' dicsér s holnap eltemet.”

A másik szól: „Búsabb a sorsom,
En nálad még árvaibb vagyok,
Mert engem nem a nép szeszélye,
Vezérem az, ki elhagyott.”

S évek során, ha néha-néha
Hozzajuk nóta, zaj felér,
Egyik reményli, hogy a nép jó
A másik meg, hogy a vezér.

Vezért és népet egyre várják,
Nem lehet, hogy az elv kihalt.
Ah, még csak egyszer lenghetnének,
Hogy lelkesítsék a népet,
Aratva újra diadalt!

Feleki Sándor.

Budapest, szeptember 28.

BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 15-én

uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

A kereskedelmi miniszter a választásokra való tekintettel felülgazdította a fővárosi napilapok nyomtatásának és expedálásának ipari munkájára néve a holnapra eső, vasárnapi munkaszünetet. Ennek következtében a Budapesti Napló legközelebbi száma hétfőn, úgy mint más napokon, korán reggel jelenik meg.

Személyi hír. Dr. Kohl Medárd püspök, aki a hercegprímás képviseletében Komárom- és Bars-megyében bérmentauton volt, ma reggel visszaérkezett Budapestre.

Uj titkos tanácsosok. Bécsből jelentik, hogy Inama-Sternegg Károly Tivadar osztályfőnök és a központi statisztikai bizottság elnöke, valamint Dobrynski Mihály egyetemi tanár (előbb a lemergi tartományi iskolatanács elnöke) a titkos tanácsosi méltóságot kapták.

A német császárné beteg. Berliából táviratozza tudósítónk, hogy Potsdamból érkező jelentések szerint a német császárné betegeskedik. Rom. enben Augusta császárné két napig kénytelen volt ágyban maradni s ez volt az oka, hogy ottani tartózkodását néhány nappal meghosszabbította. Mibelyt a császárné az új palotába érkezett, elhívatta Othausen berlini orvosát, a női betegségek klinikájának igazgatóját. A potsdami jelentés szerint a császárné betegsége könnyebb természetű. E jelentésekkel szemben Othausen tanár a Berliner Tagblattban kinyilatkoztatja, hogy őt nem hívták konzultációra a császárnéhoz.

Erzsébet-szobor Bécsben. Mayer József bécsi ékszerész, cs. és kir. udvari szállítót a Bécsben emelendő Erzsébet-szobor bizottságának elnökét az utolsó napokban kihallgatáson fogadta az osztrák miniszterelnök, az alsó-ausztriai helytartó és más személyiségek és biztosították őt a legbiztosabb támogatásról és hazafiás vállalatának legteljesebb előmozdításáról.

A harmadik egyetem. Kassa városa ma Péchy Zsigmond főispán elnökletével közgyűlést tartott. Elhatározták, hogy a harmadik egyetemnek Kassán való felállítására tárgyában a képviselőházhoz feliratot intéznek. Az egyetemi emlékkönyvet megküldik az országgyűlési képviselőknél és a kormány elé küldöttüség menesztési kérvényvel vezetésével.

— Statisztikusok a fővárosban. Világhírű tudósok találkozója holnap Budapest. Rövid időközben a második alkalom, hogy a székesfővárost a külföld nagy tekintélyű látogatók meg, ami jóleső jele annak, hogy Budapest nincs már kirekesztve a világforgalomból. A főváros mostani vendégei: a statisztika tudományának kitűnőségei, a számok emberei, akik hivatásuk révén a lehető legjózanabb mértékkel szemlélik, ami körülöttük a nagyvilágban történik. Rengeteg halmaza a számoknak, végső summája mindennemű statisztikának, gyűjteménye az adatoknak van előttük s ők könnyedén olvassák a számokból. Így hát ellenőrzői lesznek annak is, hogy a nagy fáradsággal és tetemes költséggel összeállított statisztikánk fedi-e a való életet s igaz képet mutat-e a színtenger. A központi, továbbá a fő- és székvárosi statisztikai-hivatal beces munkáját most a külföld elismert nevű statisztikusainak bocsátja bírálóra, teszi ezt a helyes irányú munkáikodás önzetves bízottságával. A holnap megnyíló nemzetközi statisztikai kongresszus különben a tudomány gyakorlati értékesítésének nagy kérdését tárgyalja, a számokkal való munkálkodás menél intenzívobb hasznosítását, továbbá az anyaggyűjtés lehető egyszerűsítését. A statisztika gyakorlati alkalmazásában főfontosságú segítője az állam minden szervének s így a tudomány művelése jelentős nemzeti érdek. A gazdasági és kulturális haladás alapvetésében a statisztikai adatoknak fontos szerepük van s ezek a számok az államok nemzetközi összműködésének is alkotórészei. A kongresszuson résztvevő tudósokat szimpátiával fogadják a főváros s az egész ország közönsége, hívóvói ők a mi munkáinknak, küzdésünknek és sikereinknek.

A nemzetközi statisztikai kongresszus tagjainak ma volt az ismerkedési estélye a margitszigeti alsó vendéglő gyönyörűen kiválóított nagytermében. A magyar rendezőség ez alkalomból mintegy négyszáz terítékű estebédet adott, amelyen a százötven külföldi kongresszusi taggal érkezett hölgyek is részt vettek. A házigazdái és háziasszonyi tisztét Láng Lajos, a nemzetközi statisztikai intézet magyar elnöke és nagyműveltségű neje a legszeretettelőbban látták el. Az egész est folyamán a legelőkelőbb társalgás folyt és kitűnő jókedv uralkodott. A vendégek alig győztek betelni a tündérszerű szépségével és az igazi magyaros vendégszeretettel, amelyvel őket elhalmozták. Holnap délután öt órakor Hegedűs Sándorné látja vendégeit a kongresszus hölgytagjait a magyar társaság előkelő hölgyeivel együtt theára a városligeti Gerbeaud-pavilonban.

— A Kölnische Zeitung és a magyarosítás. A Kölnische Zeitung folytatja tárcájában a „magyarosításról” Erdélyben szerzett tapasztalatait. Nem közlünk már szemelvényeket ezekből a felületes szemlétekből eredő „megfigyelésekből,” s az egész dologról csak azért emlékezzünk meg ezuttal, mert a magyar miniszterelnöki sajtóirodának egy helyreigazítását is közli az említett német lap. A miniszterelnöki sajtóiroda mindenre kiterjedő figyelmét sem kerülhette ki természetesen a Kölnische Zeitungnak ez a mozgalmá és szükségesnek látta a sajtóiroda, hogy reflektáljon arra a vádra, hogy a magyar állami anyakönyvvezetők jogtalanul írják be magyarul a keresztneveket. A következő felvilágosítással szolgált a K. Z.-nak:

Az állami anyakönyvi hivataloknak az anyakönyveket magyarul, az állam nyelvén kell vezetniük Magyarországon, tehát a keresztneveket is magyarul kell beiktatniok. De az 1895 óta életbe lépett anyakönyvek mellett az egyes hitfelekezetek a maguk anyakönyvét is tovább vezetik és ezekben a római katolikusoknál latinul, a görög-keletiekénél szerbül, az erdélyi evangélikusoknál németül kerülnek a keresztnevek. Ha egy magyar vagy német a gyermekét román templomban keresztelteti, akkor a keresztnevet románul vezetik be s az evangélikus templomban németül, tekintet nélkül a szülők nemzetiségére. Világos tehát, hogy ha az állami anyakönyvekbe magyarul írják be a keresztneveket, ebben semmiéle magyarosítási szándék nincs.

— Főellenőrzési szemlék a fővárosban. A közös hadseregbeli főellenőrzési szemléket Budapest város területén tartózkodó közös hadseregbeli és a cs. kir. „Landwehr”-hez tartozó szabadságot tartalékos és póttartalékos legénységrel október hó 3-án kezdik az Üllői-úti Mária Terézia-laktanyában és november hónap 14-én fejezik be. — A honvéd főellenőrzési szemléket október 2-ától kezdve november 2-ig tartják a IX. kerületi Ferenc József honvédtanyában (Üllői-úton, a Népiúttal szemben). Azok, akik a főellenőrzési szemlének bármilyen okból nem jelennek meg az utószemlének kötelesek megjelenni. Az utóellenőrzési szemléket a közös hadseregbeliekkel a Mária Terézia-laktanyában november 2-ika és december 14-ike között tartják, a honvédek legénységével november 14-ikétől november 20-ig a Ferenc József honvédtanyában.

— Petőfi-ereklyék. Azokat a rendkívül becses és értékes Petőfi-ereklyéket és a nagy költő életére vonatkozó még ismeretlen adatokat, melyeket a Petőfi-Társaság megbízásából Kéry Gyula, jeles író-társunk, eddig országsszerzte felkutatót és összegyűjtött, a Vasárnapi Újság sorozatonként fogja bemutatni a nagy közönségnek. Az első sorozatot a holnapi szám hozza számos illusztrációval. Ezek közt van az a régi keményfából készült ágy, amelyben Petőfi született; továbbá a költő almárioma, atyjának, Petrovits István mészárosnak huszárgó bárdja; Petőfi emlékvese (facsimilében), amelyet 1845-ben Sass Zsófi emlékkönyvébe írt; ezeken kívül kedvelt padja íróasztala és szék Borjádriól; az a kard és buzogány, melyre a Magyar Nemes című költeményét írta; a borjádi ház képe 1845-ből; annak a két virágnak hü mása, melyeket a Sass-lányoknak adott emlékkül s amelyekkel ők máig kegyelettel megőrizték; a Sass-család tagjainak egykoru arcképe stb. Érdekes és eddig még ismeretlen adatok, melyeket a most is élő Sass-lányok elbeszélése nyomán jegyeztek föl. Az ereklyéket hiteles okmányok és nyilatkozatok igazolják.

Kéry Gyula ritka buzgalommal és a nemes ügyhöz méltó lelkesedéssel gyűjti ezeket az ereklyéket, amelyeknek elszállítására is gondosan ügyel. Nagyon érdekesen írja le Kéry Petőfinek 1845 nyarán a Sass-családnak borjádi otthonában való egy hónapos tartózkodását. Petőfi itt igen vidáman töltötte az időt, mindig jókedvű volt és többször kirándult a Sass-családdal, amely mindig kedvét kereste a már akkor ünnepeket költőnek. Petőfi különösen Sass Erzsike körében szeretett időzni. Egy este, mikor már nyugalomra készültek, Erzsike jóéjszakát kívánt Petőfinek.

— Erzsike, — szót Petőfi — valamit akarok magának sugni.

Erzsike odahajolt, mire Petőfi megcsókolta a bal arát.

Erzsike meglepetve kérdezte:

— De Sándor, maga nem sugott semmit?

— Olyan mélyről jött, Erzsikém, hogy mire fölért, elhalt.

Az érzékeny és költői lelkű fiatal leányt e pillanatban olyan magasosztos érzélem szállta meg, hogy kisietett a kertbe és sirva fakadt a boldogságtól.

A Sass-családnál sok verset írt Petőfi. Kéry Gyula megkapta a Sass-családtól az íróasztalt is, amelyen a költő borjádi verseit írta.

— A csorbai tó — a magyaroké. Méltó lehangoltsággal adtuk ma hírel, hogy a csorbai tó idegen kézre került. Határozott formában kaptuk az értesülést, el kellett hinnünk, bármilyen örömet kétkeltekünk volna benne. Annál szívesebben jegyezzük fel most a nem várt gyors cselekedetet, amely egyúttal egy nagyon őrvendotes pozitív dolgot ad tudtára az országunk: azt, hogy a Tátravidék fokozatos expatriálásának a kormány készül utját állani. Félhivatalos híradás szerint ugyanis Hohenlohe herceg Szentiványi Józsefnek, a csorbai tó tulajdonosának tényleg egy millió koronát kínált a tóért, azonban az ügylet a földművelésügyi miniszter közbe lépése folytán eddig nem jött létre. Ohajtandó is, hogy ne jöjjön létre. Mikor ezt a hírt följegyezzük, nem lehet elhallgatnunk Darányi Ignác iránt való meleg elismerésünket. Eberségét, gondosságát, a magyar föld iránt való szeretetét egyaránt dicséri ez a gyors közbe lépése. Az ő tapintata és szerencséje remélni engedi, hogy sikerül végleg megoldótenie ezt az egész adásvétel és megtalálási a módját annak, hogy megmaradjon a felvidék gyönygyo akár mostani tulajdonosa kezén, akár a kormány kezén, vagy a másén, de magyar kezén. Es talán a kezdetét jelenti ez a miniszteri beavatkozás egy szerves akciónak, amely megakasztja majd a hódítását a magyar Sváje ormai ostromló külföldi nagytökének.

— A hűség jutalma. A londoni Szent-György templomban tegnapelőtt egy negyvenhét éves féfü ol-tárhoz vezetett egy negyven éves urhölgyet. A vőlegény Henry Beokeley Portmann, Lord Portmannak másodszületett fia, épp úgy kimagasló tagja az angol arisztokráciának mint a menyasszony lord Portarlington özvegye. Különösen érdekessé teszi ezt a házasságot az, hogy a boldog vőlegény előtt hazával kért meg először ugyanazt az ury nőt, akivel most egybekelt. Husz év előtt Miss Emma Kennedy nem fogadta el a házassági ajánlatot, hanem lord Portarlingtonnak lett a felesége. Az akkor kikoszorózott kérő esodás türelemmel és türethetetlen hűséggel megőrizte érzelmét egészen mostanáig. Az állhatatos férfin az ő özvegyggyé lett ideálját a szerencsés vetélytársával átél husz évi házasság után éppen oly mély vonzalommal üdvözölte, mint annak idején, amikor először esengett a kezéért.

— Összevert pincér. Kapelláry Károly Kereszt-ú. 19. szám alatt lakó vendégfőss összeverekedett Pálczka Károly pincérével. A vendégfőss egy sűrűs üveget kapott fel s azzal súlyosan megsebezte a pincérét. A megsérült pincért a Hadnagy-utca 12. szám alatti lakására vitték.

— **Széchenyi István egy intése.** Nagy-érdékű és becses irodalmi ereklyét közöl az *Új Jók* e heti száma. Utolsó politikai intése ez gróf *Széchenyi István*nak, amelyet a legnagyobb magyar azzal az utasítással adott Nagy Pál vespriem-megyei hivatalnoknak, hogy azt a jó hazafiakkal közölje. Az intés így hangzik:

— Mondja meg Deáknak, ha egy bolondra hallgatni akar (a bolondok sokszor próféták is) hogy azt a hatalmat, melyet a közvélemény fölött gyakorol, ne engedje használatlanul mindaddig, míg a vihar olyan erős nem lesz, hogy az ő hangját nem hallják, valamint az enyémet sem akarták meghallani 1848-ban. Ha a birtokos nemesség nem marad meg a mozgalom élén, mely az összes kedélyeket elfojtja, akkor Magyarország a magyarok vérfürdővel árasztják majd el és az emigráció elurálja, eladja. Nem szabad szemet hunyni ama tényezőkre, ott melyek már most is tudunkon kívül és akaratunk ellenére Magyarországon dolgoznak és a konzervatív elemek elkerülésével a népek azon rétegeihez jórindultak, melyek a nélkül, hogy valamit közzé-adjának, a bosszút írják zászlóikra a jog heivett. Nem tartom szerencsésnek azt a frívét, melyet Magyarország háromszáz év előtt kötött a Habsburg-házzal, de boldogtalan házasság is nemzhet egészséges gyermekeket; ellenben, ha elválnak a házasság, akkor szót sem lehet utódokról, jövőről! Ne ámsítsuk se saját magunkat, se a népet! Anglia alkotmányja az én ideálom volt, de a gyakorlati előnyehez tartozik, hogy Anglia nem várja el idegen balsorsért, nem barcol elvéért, csakis a saját szabadságát védi és fizeti meg. Magyarországot anyagilag soha sem fogja támogatni. Ne építsünk Oroszország gyűlöletére sem Ausztria ellen, elvben egyetértéssel és mindig egyet is fogunk érteni. Lengyelország nagyon is közel esik Magyarországhoz: majd ha Oroszország elfoglalta Konstantinápolyt és nem lesz szüksége Lengyelországra, akkor alakít majd védnöksége alatt egy Nagy-Lengyelországot. Akkor út majd talán Magyarország önállóságának is az órája, lévén, hogy addig kibirja, Ausztria kénytelen a külfölddel szemben nagy megalkotásnak alávetni magát, hogy elkerülje a konfliktust, mely egy magyarországi lázadásnak következménye volna; Ausztria kénytelen az erejét összpontosítani, hogy Magyarországot, a harcra való kihívás esetén, teljesen leigázhassa. Ha ez nem sikerül és Magyarország filozofia szóba kerül, akkor igazán finis Hungaria! Az én tanácsom — ki ne kacagjék! — az őszinte kibékülés az 1848-iki alapon (exceptis excoipiendis), a császár megalázása nélkül, kit mint Magyarország királyát bizonyára nagyanként óhajtatnak. Deák és a barátok a mozgalomnak méltányos, jól megrendelt és lehetséges határokat szabjanak és minden magyarnak — ha kell, ököllel az arcába — azt mondják: a területek ne tünde odüss! A múltból való vezetők nélkül Magyarország nem barcol majd a múltjért, hanem egy chimeraért, amely erejét és eszközeit kiapasztja, melynek vég a halál. Higgyetek nekem!

— **Egy iskola, amelynek pechje van.** Ohio-ban, Butler városának iskolaszéke határozottan szerencsétlen a tanítónővel. Valamennyien férjhez mennek. De nem úgy, mint ahogy erre mitőlénk történik meg a házasság, hosszú készüldés, eljegyzés, meg efféle időpocséklás után, hanem hirtelen, egy-kettőre. Egy feltűnően csinos tanítónővel kísérleteztek elsőnek. A kisszony négy nap alatt főközt alá került. Arra újra kirták a pályázatot a hivatarra s újra csak egy aggasztóan csinos tanítónőt kaptak. Meg kellett volna nyitni az iskolát, hát újra csak nem volt tanítónőjük. Azt is elvitte valaki feleségnek. Próbáltak egy harmadikkal is. Annak is hamarosan akadt párja. — Az iskola pedig árván barmult az elcsöppent tanítókisszonyok után. Erre aztán már elfogyott a türelmük az iskolaszéki tag-uraknak is. Kirták a pályázatot és pedig olyanformán, hogy egy valami leírhatatlanul förtelmes tanítónő kell nekik. Olyan, akire rá so lehet nézni. S miután megkapták a kívánt nőszemélyt, szerződést kötöttek vele, amelynek értelmében nem szabad neki férjhez menni, amíg ki nem szolgált legalább egy iskolai esztendő. — Mert hát nem lehet tudni, hogy mi történhetik. Valakinek lehet éppen olyan a gusz-tusa, hogy erre a tanítónőre fájul meg a foga s akkor aztán egy évig megint csak butaságban tévelyegnek a város gyermekei.

— **Matuska Péter halála.** *Matuska Péter* elhunyt alkalmából közéletünk számos kitűnősége ke-reste föl a gyászoló ösvégyet részvételtjes sorai-val. Az első kondoleálók közt volt *Szell Kálmán* miniszter-elnök, aki a következő részvételt intezte a bánatos ösvégyhez:

Mikor már azon reménynek adtam át magam, hogy boldogult barátom állapotában javulás áll be, — amelyet oly forrón óhajtottam — jött a lesújtó hír, amely engem is a legmélyebb fájdalommal tölt el. Legjobb és legbensőbb barátom

egyikét, legmegbízhatóbb és legmeghittebb embe-reim egyikét vesztettem a megboldogultban. Nagy-on, igen nagyon fáig a veszteség, mert jó és rossz időben egyaránt kitartott mellettem és mindig hű és biztos munkatársam volt, kinek emléke előttem örökké felejtethetetlen marad. Ilyen érzelmekkel veszek részt roppant fájdalommal, vigasztalja az isteni gondviselés, éljen gyermekei-nek és boldogult emlékeinek.

Szell Kálmán.

Kondoleáltak még: *Báró Podmaniczky György*, *Flósz Hegedűs*, *Darányi miniszterek*, gróf *Széchenyi Pál*, *Beck Nándor*, *Korányi Frigyes* tanár, *Falk Miksa*, *Műnch Aurél*, *Chorin Ferec* stb.

— **Angol lap Mac Kinley gyógyításá-ról.** A *Lancet*, Londonnak ez az előkelő orvosi folyóirat Mac Kinley betegségség történetével foglalkozik. Az alop cikk elismeri az elnököt kezelő orvosok kiválóságát, de aztán szeméreti az orvosoknak, hogy a golyó céltalan keresésével elpazarolták a beteg erejét és a korai természetes táplálással is hibát követtek el. Aztán ráter a cikkirő a hasüregben okozott sebekre s hangsü-lyozza, hogy egyik se volt olyan jelentéktelen, hogy az elhanyagolást kibírhatta volna. A hi-valatos boncoló-jegyzőkönyv szerint a gyomor sebeit teljesen elzárták a varrással, de a sebek körül a gyulladás tünetei látszanak. Általán a szervezet erejének elpocsékolásával a test elvesz-tette arra való képességét, hogy a sebek kellően gyógyuljanak; a golyó keresése teljesen fölösleges volt, mivel a gyomornak két sebéet amugy is be-vartrák. A boncoló-jegyzőkönyvből, fájdalom, nem tűnik ki, hogy a gyulladt részekben végeztek-e bakteriológiai vizsgálatot, de azért semmiesetre sem állott elő a sebek körül hashártyagyulladás. A *Lancet* még arról a hírről is megemlékezik, amely szerint Czolgosz mérgezett golyókkal töltötte volna meg a revolverét; ezt a híresztelést mesebeszédnek mondja s utal a kémiai vizsgá-latra, amely a revolverben maradt többi golyón a mérgeknél sűrű nyomát sem fedezte fel. Szóval, a gyulladás csakis a testszövet életképességének a gyöngeségére vezethető vissza. Végül lojalisan elismeri az angol folyóirat, hogy az orvosok mind-ent megtettek jóhiszeműleg a sobesült elnökért s amilyen híres sebészek és orvosok azok, akik az életét megakarták menteni, bizonyára nagyon súlyos ok miatt kellett a merészebb kezelésre át-térniök.

— **Tanítók ünnepe.** Annak az öröme, hogy az első tanítók szövetezetet sikerült a tanítóknak megalakítani és a takarékszöveteket élére megnyer-hették *Berzeviczy Albert v. b. t.* tanácsost, ma a tani-tók kaszinójában negyvertitűk lakoma volt, amely-en egy a szövetezet vezető férfai, mint a fővárosi tanügy képviselői minden iskolalajtaból és maga az ünnepeit, *Berzeviczy Albert* is megjelent. Az első po-hárköszöntőket dr. *Széki Antal*, *Ember Károly* és *Bar-dócz Pál* mondották *Berzeviczyre*, aki általános figyelem között válaszolt. Kiemelte, hogy mennyi öröme és gyönyörűsége telit abban, mikor Magyarország tan-ügyének vezetőségében részt vehetett. De annál jobban fájjalja azt, hogy annyi kérvényező könnyét nem volt hatalmában felszárítani. Most az új tanítói szövete-zet élén az érzés támad lelkében, hogy a hibáján kívül elmulasztottakat pótolja most, mikor a szövete-zet megalakításán buzgólkodott. A szövetezetet jó-létére emeli poharát. Köszöntő mondott még *Verédy Károly*, *Demkő igazgató* és *Bánó József*.

— **Mac Kinley és — Sima Ferenc.** Ez a két név furesa módon került egymás mellé. *Sima Ferenc*, aki most Amerikában üdül, termé-szetesen jelen volt, amikor Czolgosz rálött az el-nökre. *Sima* ur erről az eseményről egy levélben számol be, amely a Csongrádmegyei Ellenzék című lap hasábjain látoit napvilágot. A levél kö-rülből ugyanazokat mondja el, amiket a tudósi-tásokból már amugy is tudunk. Csak éppen két olyan részlete van, amely nem volt eddig ismeretes előttünk. Az egyik ez:

A jövés után az elnök megtántorodik, de összeszedi erejét s pár lépést tesz hátra és egy székre rogyik. Elképzélheted e borzasztó rémüle-tet. Én törtém előre, hogy rávessem magamat a gyilkosra; de egy óriási néger egy hatalmas ököl-csapással leteríti és ráveti magát.

Szóval, ő tört előre, de az ármányos néger ügyesebb volt s így csak egy hajszálon mult, hogy nem *Sima Ferenc* került a világtörténetbe, hanem az óriási néger. — A másik részlet így hangzik:

Mac Kinley akkora, mint én. *Barna*, vastag bajusza van.

Ha csak azt írta volna, hogy *barna* volt *Mac Kinley* bajusza, azt mondanók, hogy a szín-ben tévedett; ha csak *vastagnak* jelezte volna, belemennék abba, hogy nem értékelt jól a méreteket. De valakiről, akinek minden képes hotilap és minden anizskártya tanúsága szerint egy szál szőr se volt az arcán, azt írni, hogy *barna* és *vastag* volt a bajsza — legalább is túlzás...

— **A „vad horda.”** A *dunkerquei* flotta-szemle egy különös s eddig még ismeretlen rész-letét írja meg a párisi *Figaro*. Az ünnepszég díszét a képviselők is óhajtották emelni, s vagy szálót-venen az *Augustin-Normand* nevű hajón foglaltak helyet. Ez pedig egy nagyon öreg hajó, amely-nek se kajütje, se semmiféle kényelmessége, meg csak toaletttülküi sincsenek a tengeri betegek számára. Ezen a vén hajón aztán borzalmas dol-gok történtek, amelyeket a következőkben ad elő az egyik képviselő:

— Alig mentünk a tengeren vagy tíz per-cig, amikor mind a százötvenen szörnyen betegnek éreztük magunkat. És sehoval sem menekülhet-tünk, sőt még csak le se ülthetünk, el se rejtőz-hettünk. A hajó annyira hánykolódott, hogy minduntalan bele kellett kapaszkodnunk vala-hova, hogy egymásra ne essünk. A betegek ugy-néztek ki, mint a haladoklok, göresösen beleka-paszkodtak a néhány egészséges emberbe. A fe-délzet valóságos pocsolya volt, amelyben vagy ötven teljes-n szerencsétlen ember teljesen tehet-telenül hempergett. Az állókra egész áradat zu-dult a locákról, ahová betegek roskadtak le, hogy levegőt után kapkodjanak. Száz ezer frankért nem lehetett volna egy üveg *Seiters-víz*et kapni. Nagy erőfeszítésekkel a parancsnoki hidra jutottam. És innen aztán a legkeservesebb, a legemélyitőbb, s egyszerűen a legnevetesebb jelenet láttam. Halotthalvány arcok, kuszált hajzatok, tisztátalan ruhák kavargtak előttem. Ilyen állapotban vo-nult el a hajó a muszka, majd a francia matrő-zok előtt. Közéletünkre a lobogókat árbócra huzták, az ágyuk dörögtek, a zenekarok a mar-seillaisét játszották, a katonák tisztelgetek. És látták mindazt, amit nekem látnom kellett. A francia parlament, ezt a vad hordát, amint gör-csöben egymásba kapaszkodott, miatt a tenger borzasztóan rázta a hajót. Sohasem fogom elfe-lejteni azt a haragot és szégyent, amelyet ebben a pillanatban éreztem.

— **Czolgosz a siralomházban.** Londonból tá-víratozza tudósítónk: *Auburn*-ből jelentik a *Standard*-nak, hogy Czolgoszt tegnap szállították a gyilkosok folyo-sóján lévő cellába ahol kivégeztetéséig marad. Szom-szóságában még öt cellának van lakója. Valamennyit villamos árammal fogják kivégezni. Mikor *Mac Kinley* gyilkost *Buffalóból* a siralomházba vitték, a rendőr-ség csak a legnagyobb erőszakkal tudta Czolgoszt a lincheléstől megoltalmazni. A rendőrök körülögték a gyilkost s így történt, hogy a Czolgosznak szánt botlütések a rendőröket érték. Czolgosz egészen kime-rülve ért a cellába; ott aztán dühöngött, kapálózott és torkaszakadtából ordított, majd lerogyott a földre. Azonnal orvost hívtak, mert azt hitték, hogy a gyil-kost megmérgezték. A vizsgálat azonban kiderítette, hogy Czolgosz a kiállott izga-maktól ájult el.

— **Légberepült löporraktár.** *Cosenz*-ből távíratozzák: A *Pietra Mala* palotában egy fegy-verkereskedő löporraktárában ma robbanás követ-keztében tűz ütött ki. *Otven ember*, közöttük a fegy-verkereskedő és neje megsebesült. A kár jelen-tékeny. A tűz még tart. Tarentumból és Ca-tanzaróból tüzoltókat és csapatokat kértek.

— **Letartóztatott anarkhista.** A *meráni* rendőr-ség, mint onnan távíratozzák, ma letartóztatott egy *Arguerszki Károly* nevű anarkhista, akit Bécsből már régebben kiutasítottak anarkhista üzemek miatt. *Arguerszki Bozenből* való s eddig pincér volt. A rendőrségen sok pénzt találtak nála.

— **Halálozás.** Dr. *Mihályik Izidor*, a Vakok Budapesti Országos Intézete nyugalmazott igazgatója, a koronas arany érdemkereszt tulajdonosa tegnap reggel Budapesten meghalt. Dr. *Mihályik*, aki 1835-ban született *Léván* egyike volt hazánkban a vakok ügye uttörőinek s ezen a téren nagy érdemeket szer-zett. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte s egyetemi tanárnak készült s már ki is volt nevezve egyik tanszékre, amikor 1861-ben a hazafias mozgal-mokban való részvétele miatt elopták s elűzték. Kiszabadulása után, 1864-ben igazgatója lett a vakok intézetének s öt vitte keresztül az intézet államosítá-sát. 31 évig állott az intézet élén s 1895-ben vonult nyugalomba előbb azonban még 25 évben rubeamúra a király a koronas aranyérdemkeresztet tüntette ki. Az elhunyt irodalmilag is működött a vakok érdeké-ben s egyik műve még most is forrásmunkául szol-gál. Halálát feleségén kívül két fia gyászolja. Teme-telése ma délután ment végbe a *Koszu-utca* 23. szám alatt levő gyászházban.

Deutsch Zsigmond székelyfővárosi tisztviselő teg-napelőtt Göbersdorfban meghalt har inckleno éves korában. Az elhunyt buzgó és türelmő tisztviselője volt a fővárosnak; köztisztvisletben álló előkelő ó-budai család gyászolja, amelynek fájdaimában osztozkodik a III. kerület polgársága. A halatot hétfőn délután kísérik örök nyugalomra az ó-budai izraelita temetőbe.

Csepreghy Lajosné, született *Dobai Dolencz Ma-tild*, ma 29 éves korában meghalt Budapesten.

Pollák Fülöp e hó 28-ikán 81 éves korában Bu-dapestben elhunyt. A boldogult öreg ur elhunytá széles körben mély fájdalomt kelt és a gyászoló család ott nagy számban keresik föl részvétükkel.

Konstantinápolyból távíratozzák nekünk, hogy *Holzinger R. Henrik*, a trapezanti osztrák-magyar fő-konzul, az éjjel meghalt.

A kultuszminister és a papirkereskedők. Az Eötvös-alap mindenestire nagy jókarral olyanformán óhajtotta szaporítani a Tanító Házát és az árva-alap bevételét, hogy szerződést kötött a Rigler-féle részvénytársasággal a jótékony célok javára. Az volt a megállapodás, hogy a gyár rányomtatja a népiskoláknak szánt gyártmányaira azt, hogy az a két alapítvány javára bocsátja azokat áruba s a haszonból bőséges százalékot átenged az Eötvös-alapnak. A papirkereskedők és könyvkereskedők természetesen veszélyeztetve látták ebben a szerződésben az érdekeiket s föliratban tiltakoztak az ellen, hogy — bár mellesleg jótékonyaságról van is szó — egy cég használja ki az iskolákat az egész országban. A tiltakozásra azonban szükség se volt, mert a miniszter már július huszonhatodikán rendelkezett ebben a dologban és pedig ezzel a rendelettel:

Valamennyi kir. tanfelügyelőségnek.

Az Eötvös-alap elnöksége a Néptanítói Lapja folyó évi 25. számának mellékletén közölte az ország tanítószolgálatát az Eötvös-alap és a Rigler József Ede papirneműgyár részvénytársaság között létrejött szerződést, buzdítván a tanítói kart arra, miszerint hassanak oda, hogy a papirkereskedők mindenütt készletben tartásuk a nevezett cég által készített, s a Tanítók háza és Árva-alap javára jüvedelmező jelzéssel ellátott író- és rajzszereket.

Az Eötvös-alap a nevezett céget a vele kötött szerződésben teljességgel, hogy áruicikkeinek üzleti terjesztése céljából országsszerű felhívásokat bocsásson ki, amelyeket az Eötvös-alap elnöksége is aláír; kötelezte továbbá magát az Eötvös-alap elnöksége a céget vállalatában támogatni.

Az Eötvös-alap ezen eljárásával szemben a leghatározottabban hangsúlyozom, hogy ámbár örömmel látom, ha a tanítói kar a magyar ipart támogatja, de azt semmi szín alatt sem engedhetem, hogy egyes cégek vagy azok készítményei az iskolákban ajánlattanjanak, mert az iskolázás beszerzésénél a szabad versenyt minden körülmények között biztosítani akarom.

Az állami elemi népiskolák gondnoksága számára a f. évi május hó 21-ikén 32.056. sz. a. kelt rendelettel kiadott „Utastás” 81. §. b) pontjában ekként rendelkeztem:

A tanító, tanítótestület a megállapított tankönyveken kívül szükséges taneszközöknek, írófüzeteknek, rajzlapoknak, vonalzóknak, írószereknek stb. nagyságát, méreteit az egyöntetűség kedvéért megállapíthatja ugyan, azonban, hogy ezen szerek melyik könyvkereskedő vagy papirkereskedő üzletében vásárolandók, el nem rendelheti.

Az írófüzetekre névze azonban a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 1898. évi 33.868. szám alatt kelt rendeletével kiadott szabályzat, illetve megállapított minták az irányadók. (L. Hivatalos Közlöny 1894. évi 9. szám.)

Ezen rendelkezésemet a: összes állami, községi, társulati és magán népoktatási intézetekre ezennel kiterjesztem s felelősség mellett föl hívom a tanfelügyelőseget, hogy a közvetlen vezetése alatt álló összes népoktatási tanintézetek tanítóinak egyes cégek vagy azok készítményeinek az iskolában vagy azon kívül való ajánlását szigorúan tiltsa meg.

Hasonló eljárásra kérem föl az egyházmegyei főhatóságokat.

Budapesten, 1901. évi július 26.

Ez a rendelet tökéletesen megnyugtathatja a papirkereskedőket, a kiket — a jótékony intenció dacára — érzékenyen megkárosított volna az egyezmény.

A fogorvosok nagygyűlése. A stomatológusok ma folytatták nagygyűléstük a kir. orvos-egyesület üléstermében. Az ülés megnyitása után Arkóczy professzor indítványára a nagygyűlés megbizta dr. Sándor, dr. Schurjer és dr. Bilaskó fogorvosokat, hogy egy év leforgása alatt tanulmányozzák az implantatív kérdését s a jövő nagygyűlésen az eredményről tegyenek jelentést.

Az előadások sorozatát dr. Hincz Kálmán kolozsvári egyetemi magántanár nyitotta meg, felolvassa a stomatologia viszonyra a többi orvosi szakhoz címmel legközelebb megjelenő nagy munkájából néhány igen érdekes fejezetet. Dr. Guttmann (Pozsony) igen érdekes eseteket adott elő a praxisból, utána dr. Sándor és dr. Bilaskó fogszabályozási eseteket mutattak be. Ennek kapcsán dr. Szabó József ajánlja, hogy nehéz esetekben tanácsos igénybe venni a Röntgen-sugarakat. Arkóczy tanár a Nerooidinnal tett tapasztalatokat adta elő, majd felolvasta Söderberg levelét Sidneyből (Ausz-

trália), mely dr. Dalma flumei fogorvos ezen új szeréről a legnagyobb elismeréssel szól. Végül dr. Salamon Henrik bemutatta prof. Warnecker ajándékát: állkapocs-törésnél használt rögzítő készülékeket. A nagygyűlést délután oltogtatták. Ekkor dr. Dalma (Fiume) tartott előadást. *Mi a caries?* címen. Dr. Baner celluloid műorokor készítését és porcellán fogak festését mutatta be. Dr. Fajna új eszközeit demonstrálta. Dr. Madász porcellántöméseket készített. Dr. Weiss (Bécs) fogászati ujdonságokat mutatott be. Az előadások ezzel véget értek és Arkóczy tanár elnök ezután buzdított és köszönő szavakkal bekezesztette a nagygyűlést.

Madách Imre emlékezete. Madách Imre emléket e héten a nagy költő halálának évfordulója alkalmából megünnepeli a Madách-Kör. Ez ember tragédiájának szeptember 30-án, hétfőn rendezendő előadásán testületileg jelenik meg a Nemzeti Színházban október 4-én pedig és október 5-én, a költő halálának évforduló-napján, Madách-ünnepet rendez. Pénteken délután fél 5 órakor az Uránia-színházban lesz Madách-ünnep.

A nápolyi pestis. Hivatalos telegramok jelentik Nápolyból, hogy a Misidában elhelyezett betegek állapota javul. Sem Nápolyban, sem környékén nem fordult elő újabb pestiseset. Egy tegnapi délután megbetegedett fiatal pestisgyanus eset látszott fennforogni és a beteget Misidába vitték. A bakteriológiai vizsgálat azonban megállapította, hogy a flu nem pestises beteg. A gyógyíthatatlan kórházban elhelyezett három beteget, bár minden pestisgyanus ki van zárva, pusztá elővigyázatból elkülönítették. A lakosság állandóan nyugalmat és bizalmat tanusit, mert meg van győződve a kormány által tett intézkedések hatályosságáról. A halászatot a kikötőben tiltották. Puncto-Franco környékét gondosan fertőtlenítették és a Vaccini-féle szerruból 500.000 adag van készen és annak előállítását folytatják. Az egyes községek részéről a szárazföldi uton Nápolyból jövő provenienciák ellenében tervezett intézkedéseket a belügyminisztérium eltiltotta azzal a megokolással, hogy az egészségügyi állapot Nápolyban semmiképpen sem indokolja az intézkedéseket. Hatszáz hajómunkást az Oreo hajón elszigetelve tartanak. Valamennyit pestisszerűséggel kezelik. Mind-egyik elszigetelt munkás családja naponként két lírát kap. Tegnapi Patria gőzös hatszáz kivándorlóval New-Yorkba akart indulni, de nem mehetett el, mert az amerikai kormánytól távirat jött, amelyben tudatja, hogy sem kivándorlókat, sem árut nem enged partra szállítani.

Egy újságíró fölkereste Zambelli miniszterelnököt, aki egy római távirat szerint azt mondta, hogy Nápolyban rendkívül sok fertőtlenítő anyag van összehalmozva. A kormány sok orvost küldött oda, hogy a pestis terjedését megakadályozza. Az orvosoknak kalitkáiban lévő patkányokat és egereket küldtek, hogy kísérleteket tehessenek.

En magam elrendeltem, — folytatta a miniszterelnök, hogy a vidékre és a külföldre addig ne küldjenek táviratokat, amíg az esetek közlésével azt is nem tudhatjuk, hogy minden elképzelhető óvintézkedést megtettünk. Már most egyetlen táviratot sem tartunk vissza. Eddig tizenkét pestises eset fordult elő, se több, se kevesebb. Minden ezzel ellenkező hír valótlán. Tegnapelőtt óta egyetlen eset sem fordult elő. Ebből azt a reményt merítjük, hogy a pestis színföldben van. Az eddigi betegek patkányoktól vagy a hajón lévő pamutban lévő bacillusoktól kapták a betegséget. Egyetlen esetben sem történt, hogy a betegek másokat megfertőztek volna. A kormány a szegényebb néptől lakott városrészekbe karabélyokat küldött, mert lelketlen izgatók arra használják föl a szomorú esetet, hogy a kormány közegei ellen való ellenszövegésre izgassanak.

Rio de Janeiro, szeptember 29.

Itt hivatalosan megállapították a pestis föllépését. Az erre vonatkozó hírdetmény kiemeli, hogy a közegészségügyi hatóság teljesen el van látva minden eszközzel, amely a járvány leküzdéséhez szükséges. Rögtön a pestis föllépése után messzemenő intézkedések történtek, úgy hogy remélhető, hogy a járvány rövidesen elmúlik.

Házasság. Lippner Károly m. kir. honvéd-örnag, az araviczai honvédszázalój parancsnoka ma vezette oltárhoz özv. Vigh Jenőné, szül. Inkey Vilma urnót. Az esketési szertartást, mely a belvárosi plébániatemplomban előkelő és nagyszámú közönség jelenlétében folyt le. — dr. Kun László oszadegyházmegyei egyházkanonok végezte fényes papi segédlettel.

Kristóf Rober Károly, a máv. tisztviselője eljegyezte Ebert Vilmos nyugalmazott tüzérvármányt vezetőjét, salamonfalvi Rimanóczy Fridát Budapesten.

Dr. Weiszky József ügyvéd eljegyezte Kohn Margit kisasszonyt Besztercebányán.

Az uszály. Itt az ideje annak a kérdésnek, hogy milyen lesz az őszi-téli divat, már tudniillik a női divat. Ezt természetesen még mindig csak Párisban döntik el, a divaton való legfőbb uralmat a franciák nem hajlandók egyelőre kibocsátani a kezükből. Különösen pedig az uszály kérdése kerül előtérbe. A szeptember ruha ellen az idén tudvalevőleg nagy támadások történtek s egy-két városban az egészségügy kérésénél még a tanács-közyűléseken is viharokt idézett elő az uszály. De azért a szoknya még sem lesz kurtább addig, míg például valami nagy divathölgynek, vagy művésznőnek úgy nem tetszik majd. Hiába szavalnak addig az orvosok járványról, bacillusról, amelyet az uszály szerzte hord. Hanem majd megtörténik egy szép napon, hogy valami híres asszony, mikor a kocsiába lép, bele akad a sleppjébe. A slepp elszakad. A szövet valami rendkívüli specialitás, nem lehet többet kapni belőle. Foltozott sleppben csak nem jár egy hölgy aki valamit ad magára, de viszont nem lehet csak eldobni egy olyan drága és ritka ruhát. Szóval a szoknya megkurtul s az asszonyok egymásnak lázas izgatottsággal adják hírül, hogy X. urhölgy — hisz mindenké tudja, ki ő — szakított a sleppel s egy különösen érdekes kurta aljban jelent meg. A szeptember ruha egyébként csak a gazdag hölgyeknek való, akik kicsiben járhatnak, s akiknek minden egyes alkalomra más és más forma ruhája lehet. Így a francia nők, akik földi jávalkal meg vannak áldva, délelőtti sétájukra kedvenc helyükön a Boisban olyan szoknyában járnak, amely éppen csakhogy éri a földet. Ez a kényelem dolga s ebből következtetik talán Párisban, hogy az előkelő nők már nem hordanak majd sleppes ruhát az őszezel. Ez a hír terjedt, míg végre az újságok jónak látták, hogy a legelső szabónál kérdezősködjének a dolog fölöl. *Paguin*, akinek szava van a divat irányításához, ezeket mondotta:

— Az elegáns estély, látogató és házi ruhák épp olyan hosszúak maradnak, mint eddig. Ami az utcai toaletteket illeti, bizonyára bekövetkezik, hogy megkurtulnak, de csak lassankint, mert hát a divat úgy hirtelen nem változik meg fenekestől — akárhogy vélekedjenek az orvosok az uszályról.

Es *Worth* is szólott a dologról. A többi közt ezt felelte:

— Nagyon bajos határozott feleletet adni az ideit től szezon szoknyadivátjára vonatkozólag. Sem a kurta, sem a hosszú aljat nem lehet ráerőszakolni a hölgyekre. Mindenféle fajta ruhát csináltak eddig s valószínűleg úgy lesz ezután is. Lehetetlen ebben a kérdésben kategorikusan dönteni, de bizonyos, hogy estélyekre mindig hosszúak maradnak a ruhák, de napközben épp úgy viselnek majd hosszú, mint kurta ruhát: ez csakis a nők izlésétől függ.

Önkéntesek vizsgálja. Tegnaptartották meg a budapesti cs. és kir. élelmezési raktárnál fennálló egyéves önkéntes iskolánál a tiszti vizsgát. A vizsgát Oberth Ede, a 4. hadtest hadbiztonságának főnöke pártalan tapintattal vezette; ennek, de különösen az önkéntes iskola vezetőségének: lovag Van der Venne és Farkas Péter kiváló szakértelmének és odaadó fáradozásának köszönhető ama kitünő siker, mely az eddigi évek eredményeit messze felülmulta s amely szerint 50 jelölt közül a vizsgát számosan kitüntetéssel tették le és a többi is jól megállotta helyét.

Modern vármegye. Ily című tegnapi közleményünket a Yost irógép-részvénytársaság olyképpen igazítja helyre, hogy hasonló újítást már évekel ezelőtt Krassó-Szörénymegye és Mosonvármegye vezetett be, amennyiben egy a központ, mint az összes szolgabírói hivatalok számára 24 darab Yost-irógépet szerzett be. Ezen kívül 34 vármegye központi hivatala, továbbá 25 különböző szolgabírói hivatal alkalmas Yost irógépet s így Zalavármegyét már jóval előbb megelőzték más megyék.

A Recontra téglasikmenyezet teherpróbája hétfőn folyó hó 30-ikán délelőtt 10—1 óra között fog foganatosítani.

Ostálysorsjáték. A mai húzáson tízezer koronát nyert 4114 7430, ötezer koronát 72361 81508, kétezer koronát 62242 93434 97475 78:87 61499 44:51 70016 95820 42394 96136 8053 38069 80038 60683 77726 87844 36325 62998 8262 2214 36126 71889 88918 52069 61317 58714 75929, ezer koronát 35888 5004 65827 79963 9778 54002 1857 55113 55407 25440 70634 87877 78668 41777 72079 72909 79271 24289 8018 12462 25001 4178 64132 27160 43344 92821 91852 70754 26275 86720 662 32582 23522 62195 77870 10137 92435 37028 97658 822-03 7843 49144 79873 71980 88066 47617 68523 92776 50938 59950 3919 50069 78434 12084 74256 16902 34214 56417 81050, ötszáz koronát 36378 31023 28986 87663 40433 29572 72676 92094 97646 97827 72940 56705 84857 59352 29515 182-9 16144 67555 9843 63760 75726 4335 93973 63891 36142 84003 5939 29545 28634 32837 857-0 731900 27847 2125 92940 18131 49774 91586 70680 69888

Az újkornak megfelelő.

E kályhák minden stýben és különböző új mintákban és színben készítennek.

TELEFON: 168.

PUCHER-féle SZAB. GYORSMELEGÍTŐ **C**SERÉPKALYHA, PUCHER ANDRAS TEMESVAR

mely a több éven kipróbált és tökéletesített szabadalom folytán, minden javításokat előlégséggel tesz, úgy minőségben, mint tüzelőképességben a legjobb eredményt érte el, minék folytán ezek tartósságukat tekintve a legolcsóbbak. Képes elfűtőkélyben és vízmelegítőben.

Józsefváros, Preyer-utca 4. saját ház.

83877 93081 8167J 63616 15598 65329 66945 77652
5262 24156 54981 55994 47523 93392 56993 54744
26-25 57992 21503 14092 13771 3362 76981 27985
62243 1179 7837 17056 3194 7189.

Vásároljanak osztálysorsjegyet Lukács Vilmos bank-
adában, Budapest, V. Fűrdő-utca 10.

(x) Kérjünk mindenütt F. M. K. E. vagy
E. K. E. gyűjtőt.

(x) Magyar díszruhák korhűen, elegáns kivitel-
ben juttatásunk Leidersdorfer D. és fia éri-
szabóknál Budapesten, Koronaberceg-utca 6. sz. alatt.

FŐVÁROS.

(*) **Tanítók választása.** A tanács ma délelőtt tartott ülésében a következőket választotta meg tanítókká illetve tanítóokká: A Józsei-férfváházhoz jelöltjei tanítóknak Honeisz Károlyt és Metzger Istvánt, az Erzsébet leányvárfváházhoz osztálytanítóknak Mikéics Annát, segédtanítóknak Schuller Ionát, a Mayer-férfváházánál tanítóknak Steingöbter Károlyt, a községi szeretetházánál tanítóknak Pastinszky Jánost. A ma megválasztott tanítók, illetve tanítóokk hét. ón déli 12 óra-
kor teszik le az esküt Halmos János polgármester előtt.

(*) **A tanács és az Überebrettli.** Németországból most tömérdek színészársaság indul utnak mindenfelé, hogy báró Wolzogen Ernő, báró Detlev-Liencner Ottó, Julius Bierbaum és még egy egész sereg német Überebrettli-poéta műveivel magának közönséget hódítson. A német Überebrettli, amely a francia cabaret-ek (énekes kocsmák) mintáira fejlődött, most Bécsből hoz-
zánk is el akart jönni Budapestre. Előadásait a fővárosi Vigadóban tervezte s Wolzogen, aki berlini tár-
saságának egy töredékével most Bécsben tartott elő-
adásokat, a Vigadó termének átengedését kérte a ta-
nácstól. Mint hogy azonban a tanács nem óhajta az
ilyenfajta idegen nyelvi vállalkozás előmozdítását, a
kérelmet nem teljesítette.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A Szivem! második előadása.** A Vígyszínház nézőtere a Szivem második előadására éppugy meg-
teit mint tegnap a bemutató alkalmából. Csillag Teréz
kiváló alakításának híre gyorsan terjedt el és a
közönség érdeklődése egyórmán nyilatkozott meg a
vigjáték mulatságos cselekménye és a művésznő sze-
repléje iránt. Természetesen tehát, hogy Csillag Teréz
volt ma is az előadás központja. A hallgatóság több
izben nyit színen megtapsolta és a felvonások után
is sokszor szólított a lámpák elé. Montureuxné asz-
eszony kitűnő személyesítője ezen kívül, ugy mint
tegnap, ma is igen szép virágodományokban részesült.
Sokat tapsoltak Góthnak is, aki Hubert Grosolles alak-
ját leremette meg. A színház jövő heti egész műsorát
a Szivem! előadásai töltik ki.

** **Cyrano de Bergerac — ötvenéves.** A Fő-
városi Nyári Színház legszebb, legértékesebb s leg-
maradandóbb sikerét jubiláma ma este: ötvenéveser
adiák Rostand romantikus drámáját, *Cyrano de Ber-
geracot*. Ez a jubileum nagy jelentőségű, sokat mond.
Bizonyítja, hogy a becses alkotásnak az arénában is
van közönsége s hogy a művészi ambicióval erkölcsi
és anyagi siker jár. De dícsősége ez a jubileum *Ab-
ráháy* Emilinek, az illusztris költőnek aki a darabot
magyarra fordította. Cyrano fordítása műrekek, benne
van az eredeti minden színe, a versek dallamossága,
széneje s a hangulat legfinomabb tónusa is. A nagy-
közönség, amely olvasni nem szereti a drámákat,
Ábrányi Emil utólréhetetlen szépségű fordítását any-
nyira élvezte, hogy immár kétféle kiadásban is
elertéje a magyar Cyrano szerte az országban.
A színes dikciója természetesen a legméltóbb
tolmácsolója a költőnek; Makó Lajos társulata
remekül megállta a helyét ebben a darabban. A cim-
szerep ismert kitűnő kreaója Petes Imrének, ennek
a pompás tehetségű művésznek, akinek le lődését kar-
rierjét sikerrel szolgálta ez az alakítás. Kartársai ma
leikesen üdvözölték Petest, szép beszédben üdvö-
zölte az előadás előtt *Sebestény* Ede s a közönség
esztákoszorúval jutalmazta. *Tóth* Lionka, *Roxan* bájos
személyesítője virágcsokrot kapott a tömérdek tapson
kivül, amelyben különben a többi szereplőnek is bő-
ven volt része. A színeszek s a maga nevében Petes
közönte meg Makó direktornak, hogy a darabot
színe hozta a közönség meg tüntető tetszésnyilvání-
lásával járult a művészi ambició elismeréséhez. Zsu-
folt ház volt a mai jubilaris előadás, egyik páholv-
ban *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter tapsolt.
Az ötvenedik előadás históriájához tartozik, hogy a
darabnak csak tavaly volt a bemutatója s így jubi-
leumához szokatlan gyorsasággal ért el.

** **Hírek a Nemzeti Színházról.** Október első
vasárnapján, 6-ikán a Nemzeti Színház is megnyitja
mérésüket áru délutáni előadásainak sorozatát. Az első

ilyen délutáni előadás *Rákosi* Jenő nagyszabású törté-
neti tragédiája: *Endre és Johanna* lesz, ugyanabban a
szereposztásban, amelyvel a múlt évad végén eljuttat-
t. Csütörtökön, október 3-ikán lép föl először a
Nemzeti Színházban nyári szabadsága és hosszas
gyöngékedése után *Solokles* drámájának *Elektra* cim-
szereplében *Jászai* Mari, a Nemzeti Színház örökös
tagja. — *Az ember tragédiája* hétdői előadása, amelyet
a statisztikai kongresszus is végigné, a színház ren-
des szokásától eltérőleg hét órakor veszi kezdetét. A
műsor többi napjait *Francillon*, *Dumas* híres vigjátéka
és *A tenger asszonya*, *Ibsen* színműve tölti be.

** **A városi színház évad megnyitása.** A Vár-
színház idei évadját, amelyben ismét mind a két mű-
üntet a M. Kir. Opera és Nemzeti Színház vesznek
részt október 3-ikán, csütörtökön a Nemzeti Színház
A bor előadásával nyitja meg. *Gárdonyi* Géza híres
falusi története Budán ezuttal kerül először színe.
Szombaton *Ahol unatkozók-ot adják*, a jövő héten
pedig az Opera is megkezdí előadásait.

** **A Sasok.** Pénteken, október 4-én lesz *Guthi*
Soma és *Rákosi* Viktor vigjátékának *A Sasoknak* első
előadása a Nemzeti Színházban. A darab, amelyet
szombaton és vasárnap megismétlnek, a következő
szereposztással kerül színe: *Sas Barnabás — Ujházi*;
Sas Ferenc — Császár; *Sas Viktor — Zilahy*; *Forray*
Gábor — Náday; *Lenke, a felesége — Lányzay* Ilika;
Loia — Mészáros Gizella; *Szobalány — Boros* Ferike;
Bukics Julián — *Rózsahegy*; *Balla* Fülöp — *Faludi*.

** **A Népszínház operett-bemutatója.** *Beldi*
Izor és *Fejér* Jenő *Katalin* című operettjének próbái
már annyira előrehaladtak, hogy a bemutatót e hét
péntekjén, október 4-én fogják megtartani. A jelme-
zek és díszletek már mind elkészültek. Különösen
vonzó képet nyújt az első felvonás parkdíszlete nagy
vizesselel, kaszkádokkal és grotkákkal. A második
felvonásban a cári díszterem és *Katalin* cárnő körhü
báziápolója, a harmadikban a cárnő hálószobájá-
nak díszlete eredeti festmények után készültek. A
harmadik felvonásban nyit változás is van, a bele-
tezés allegorikus képe pedig igen hatásosnak ígér-
kezik. Az operett főszereplőinek kiosztása a kö-
vetkező: *II. Katalin* cárnő *Hegyi* Aranka, gróf
Guraokij Leó, a cárnő kegyence: *Szirmai* Imre,
Buran herceg: *Horváth* Vince; *Germain Duplessis*
testőrnagy: *Kury* Klára; *Chevalier de Lansac*:
Németh József; *Ivanov*: *Szabó* Antal; *Trodov*: *Tol-
lagy* Adolt; *Sunderland* herceg: *Ujvári* Károly; *Anica*:
Bojár Tereska; *Gregor* Ióppa, a cárnő gyónatója:
Kiss Mihály.

** **Ingyenes előadás a Népszínházban.** Pénte-
ken, október 4-én a király nevenapján ismét meg-
tartják a Népszínházban a már hagyományos ingy-
enes előadást, melynek a egyeit, hogy a pénztárnál
tolongás ne legyen, az igazgatóság szétküldi az elő-
járóságokhoz, iparos- és munkáségyesületekhez, hon-
védségrek, iskolákhoz. A pénztárnál jegyek az elő-
adásra nem lesznek kaphatók. Színe kerül délutáni
előadásul *Milók* a hó alatt című regényes, látványos
színmű. Az előadás kivételesen délután — órakor kez-
dődik. — Ugyanaznap este kerül bemutatóra a *Kata-
lin* című eredeti operette. Ez az előadás 1/3 óra-
kor kezdődik.

** **A főváros a Kistaludy Színház tagjainak.**
Megirtuk, hogy a Kistaludy Színház tagjai a főváros
tanácsához fordultak segítségért. *Halmos* János pol-
gármester ma re erát a tanácsnak, hogy a Kistaludy
Színház tagjai nagy nyomorukban hozzáértődtek,
hogy annyi segítséget ad on nekik a város, hogy el-
utazhassanak. A tanács megkönyörült a nyomorgó
színeszeknek s mai ülésében nyolcszáz korona segítsé-
get szavazott meg a számukra.

** **Népszínház.** A Népszínház esti előadásai
október 1-től fogva 7 órakor kezdődnek s csak kétfős
előadások napján kezdődik az esti előadás 1/2-kor,
így a *Katalin* október 4-iki premijére is.

** **Vendégszereplés.** *Szarvason*, mint jelentik,
az ottani színtársulatnál vendégszerepl néhány nap óta
Feledi Boriska, a jeles fiatal énekesnő. Nagy tetszés
mellett játszott már a *Nebántsvirágban* és az *Eleven*
örögyben s ma a *Vicedalmváltásban* lepett fel. A közö-
nség minden alkalommal szeretetének jeleivel hal-
mozta el.

** **Legújabb zeneművek** kaphatók *Szilágyi* Béla
könyv- és zeneműkereskedésében. *Károly-körút* 26.
Az árak korábban értendőek. *Operettek és operák*:
Hoffmann meséi 10.—, *Troubadour* 3 60 *Traviata* 4.00,
Rigoletto 4.80, *Aida* 9.60, *Alarcos* bál 6.—, *Faust*
7.20, *Mignon* kötve 10.80, *Bohéme* 10.—, *Bajazzók*
8.40, *Postas* füve, *Kis szökvevény* *Cirkuszélet* a 7.—,
Geisha *New-York* szépe *Görög rabszolgá*. *Lucky*
Star darabja 6.—, *San Toy* 5.40. — *Magyar szöveg*:
Kis szökvevény, *New-York* szépe, *Hoffmann* meséi. A
modell 2—2 füzetet 8.—, *De mein* *Girl*
magyar vagy német szöveggel 2.—, *Susi* *mein* *Kind*,
Couplet a *Venus* *auf* *Erden* című operettből 1.40.
Zongorára 2 kézzel: *Ziehrer* *Die* 3 *Wünsche* 2. füzet
a 3.—, *Royce*, *Toreador* *Walzer* 1.80. *San Toy*
March 2.40. *Girl* *Waizer* 2.—, *Fregotti*-induló 1.50,
Cadettenmarch 1.45, *Ocskay* brigadéros bővített

kiadás 3.—, *Buberl* *komm.* *keringő* 2.40. 101 magyar
népdal II, (új sorozat) füzet 3.—. *Money Maker* induló
1.50. *Julesa* *kuplé* a *Postás* *fiúból* 3.—. — *A bisserl* a
Helz *kuplé* a *San Toy*-ból 2.40. *Hetner*, *Kriegsmarsch*
der *Buren* 1.20. *„Mein* *Bobbie*“, *kuplé* a *San Toy*-ból
1.10. *Könyv- és zenemű-árjegyzék* bérmentve. Állandó
vevők kedvezményben részesülnek.

** **Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** A Te-
lefon Hírmondó összes állomásán ma este a Magyar Kir.
Operaház előadása lesz hallható. Előadásra kerül a *Sába* ki-
rálynoje, *Goldmark* Károly nagy operája. A *Sába* királynoje
mai előadásának közvetítése bizonyára kellemes szórakozásul
fog szolgálni az előzetőknek, mert ki sem mozdítja a kel-
lemes otthonból, klasszikus muzsikában gyönyörködhetnek. —
Az opera közvetítése után még cigányzenét közvetít a Telefon
Hírmondó az Emke- és az Elite-kávéházból.

Itt említtük meg, hogy délután 4 órától háromnegy-
ed 7-ig katonazene-hangversenyt kapcsol be a Hírmondó műszaki
osztálya az előzetők szórakoztatására. Minden száma riaszó-
jellet hívja fel a figyelmet a Telefon Hírmondó.

A mikolai bíró.

— A Népszínház bemutatója. —

Budapest, szeptember 28.

A Népszínház ma esti újdonságának a szerzője,
Abonyi Árpád, a fiatal Magyarországi író-gárdájának
azok közé az emberei közé tartozik, akik komoly és
nemes irodalmi célok felé törek. Bármint írjon is az
elemer hatásoknak bizonyos arisztokratikus göggel
való lenézésével, a magása törekszik s folyton-foly-
vást valami olyast akar alkotni, amelyről felülem-
kedik kortársain s kikényszerítse magának a legna-
gyobb elismerést, amelyre joggal ráillik a poéta is-
meretes szava:

— Ez különb dal a többinél!

Erre a törekvésre vall ma este adott darabja,
A mikolai bíró is.

Belemerül Magyarország újabb történetének
egyik legfényesebb korszakába, a magyarság szen-
vedésének és a rajongó hazaszeretetének ebbe a vérrel
megtisztelt hősköteményébe, a Rákóczi-korszakba,
és lel akarja támasztani előttünk, hogy magunkba
szívjuk annak megtermékenyítő szellemét.

Nem akarja; más kérdés, vajjon lépést tud-e tar-
tani ezest írói ambiciójával? Ma este bemutatott
Rákóczi-korabeli népies színművével még mindig csak
az — ambició terén maradt. Siker ezt a írározását
nem koronázta. S ezt annál jobban sajnáljuk, mert ha
már elmélyedt ebben a jóformán még kiaknázatlan
irodalmi kincseshányában, akkor élesebb szemmel,
szerecsébebben válogatott volna. *Herczeg* Ferenc
és ő *Ocskay* brigadérosával megmutatta, hogy a koz-
mopolitasság hírében álló modern Magyarországnak is
beje lehet markolni a szívébe a nemzeti múlt hangu-
latainak és képeinek a felidézésével.

Szándékosan emlegetjük itt a *Herczeg*-darabot,
mert jól tudjuk, hogy *Abonyi* Árpád jóval előbb meg-
írta a maga Rákóczi-korabeli színművét, sombogy a
Ocskay brigadéros eszméje szerzőjének az agyában
megvillant volna. — de *Abonyi* Árpád, sajnos, s
Rákóczi-kornak csak a külső sallangjait bírta meg-
ragadni, a kort magát azonban nem.

A mikolai bíró emberei Rákóczi-korabeli korhü
ruhákban mozognak előttünk, de egyébként untig
ismerjük már őket. Láttuk már őket kölcsönleges nép-
színműi parasztagyában és láttuk már elegáns szalon-
ruházatban is. Ismerjük őket minden korból és idő-
ből, olyan — régiek!

Vagy ki ne ismerné a drámai inventárium
antikvárius-katalógusából a két gyűlölködő apát, akik
miatt szerelmes ivadékaik nem lehetnek az egymáséi?!
Egy izben *Montecchi* és *Capuletinek* is hívták őket.
Ott sötét tragikumra vezetett a gyűlölködésük, —
A mikolai bíróban *Mikolai* *Dávidnak* és *Laczkovics*
kapitányunk hívják őket és gyermekeik *Romeo-
László* meg *Julia-Eva* a darab végén egymáséi lehet-
nek, mert gyűlölködő apáik kibékülnek.

De hát hagyján! Ha *Abonyi* Árpádnak a
különbön invenoziós és jó mesészővő regényírónak
éppenséggel ezt az ósrégi sablon-mesét tetszett darab-
thémául választani, hát az az ó dolga, — ebben az
ósrégi sablonban, Rákóczy-kosztümökben vagy más
divatu viseletben a darabot jögnak van rajta követelni.

Ezt kereste rajta ma este a Népszínház premier-
közönsége is. Egy darabig csak várta, várta, s hogy
sehogy sem akart előkerülni, hát unott arcaal és alu-
székony egykedvűséggel engedte leperogni a darabot,
de érdeklődni nem érdeklődött iránta. Mert az a sab-
lonos szerelmi történet amely a mikolai bíró három
felvonását betölti, bizony nem köthette le az érdeklő-
dését. Jól és kevésbé jól annyiszor eljátszották már
előtte minden éle korabeli jelmezekben.

A mikolai bíró szerzője, ugy rémlik előttünk,
nagy tévedése esetl ennek a darabjának a megír-
sánál. Első tévedése az a feltéve volt, hogy Rákóczi-
korabeli milieu az újság ingerével fogja felruházni a
színpadilag már egészen elkopott alakokat; másod-
dik tévedése pedig, hogy a népies e-mek a mikolai-
val való összevegyítése még akkor is meg fogja

tenni a hatását, ha nem gondoskodik is valami erőteljes drámai akcióról.

Pedig vannak egyes jelenések a darabban, amelyek arra vallanak, hogy *A mikolai bíró* szerzője itt-ott drámai hatásra akart dolgozni. Ha nem is mélyebb lelki motívumokon alapuló drámai hatásra, de legalább az alakok beállításában és a jelenetek kereteiben. A legjobb bizonyíték erre darabja második felvonásának a végső jelenete, melyben a két halálos ellenség, Laczkovics kapitány és Mikolai szemben állanak egymással, a gögös ur kitusítja házából a még gögösebb parasztot, a házbelleik — drámai staffagenak — mindenfelől előrohannak, a színpadok mögött felhangzik a falubeli nép lenyegető zugása, kívülről ijesztően vörös tűzfény árad be a terembe. Laczkovics kapitány eldobja a kardját, kinyitja az ajtókat s összefont karokkal megállva, ezt mondja:

— Hadd jöjjenek!

Valóban egészen *Sardou*-szerű felvonásvég! Igen ám, csak hogy a nagy francia színpadi technikus drámailag elő is készíti az ilyen izgalmas jelenetet, — de így előkészületlenül, mint ahogy *A mikolai bíró* ban kapjuk, a grand-scène, a helyet, hogy bombaszerűleg robbanna és extázisba hozná a közönséget, minden hatás nélkül füstölög el, mint az átnedvesedett rakéta.

Tebát még az is drámaiatlan a darabban, ami valóban az leheteti volna, mennyivel inkább az hát a darab maga, amelynek a szerző még csak meg sem kísérlette valami drámai akciót teremteni.

Ennek kell betudnia *A mikolai bíró* szerzőjének, hogy darabja nem tudta meghódítani a közönséget.

Pedig hát a *Rákóczi*-korabeli, színpadilag olyan hálásnak bizonyult milieu mellett nem lett volna nehéz a siker szárnyát megragadni!

Ami igaz élvezettel hallgatunk, az a darabnak hamisítatlan és *Rákóczi*-kor komoly tanulmányozására valló, igaz magyar nyelve. Ez volt az egyetlen, ami *Abonyi* Árpádnak, a komoly íróra vallott. S aztán megmondhatatlan gyönyörűséggel élveztük s velünk együtt a közönség is, a *Rákóczi*-korabeli édes-bús nótákat, amelyekben ott zokog egy egész, szabadsággért lángholó és elnyomott nemzetnek a keserve...

Ezeket a nótákat *Blaha* Lujza s rajta kívül még *Kiss* Mihály és *Raskó* Géza énekelte s annyira szívhez találtak, hogy hallatukra csaknem kiszökött a könny az ember szeméből. Fel is zúgott a taps ezekre a nótákra mindannyiszor.

Népszínház művészgárdája általában erősen harcolt az este sikeréért; *Blaha* Lujza egészen *Blaha* Lujza volt, *Kiss* Mihály minden drámai erejével egykeztet pótolni azt, ami ebben a tekintetben szerepéből hiányzott. *Solymosi* nagy művészi ambícióval rajzolta meg az öreg Laczkovicsot úgy hogy még nyílt jelenésben is kapott tapsot. *Baán* Nelly szép Eva volt, ha nem is *Rákóczi*-korabeli. Nagy sikere volt *Tollaginak*, aki egy bolondos kedvű kuruc-fiu szerepében a darab vídám elemét képviselte. Játsszókak még: *Horváth*, *Szabó*, *Szerdahelyi*, *Krecsányi* Sarolta, *Siposné*, *Erdélyi* Margit.

Ami a darab kiállítását illeti, a *Népszínház* a legnagyobb ambícióval oldotta meg feladatát. Nemcsak nem vont meg semmit a hazai szerzőtől, de sőt pazar bőkezűséggel segítette volna a sikerhez, ha a siker egyedül a szép kiállításban rejlenék.

A szerzőt és a szereplőket az első és a második felvonás után többször hívták.

(M—s.)

Konstantin nagyherceg?

Mióta *Katalin* próbái folynak, a *Népszínház* orosz hangulatok dominálják. A primadonnák orosz regényeket írnak, a kóristánék orosz cigarettákat szívnak, s a férfiak orosz vutkival üdvözlök a hajnalra. A darab hatása alatt még *Konti* is kibékült az orosz carral, s a fanatikus lengyel orosz nyelven társalog *Küry* Kirárral. A kedves primadonna nem érti ugyan az orosz nyelvet, de azért a legnagyobb figyelemmel hallgatja a sok mássalhangzót. Beszélük, hogy a szerzők az operett 25-ik előadása után orosz teatésilyt fognak adni, a stilszerűség okáért francia pezsgővel.

Szóval *Katalin* próbái bőségesen termeltek orosz szimpátiákat, de az utolsó próbák egyikén a lelkesedés már-már a paroxizmusba tüközött.

Történt ugyanis, hogy mindjárt a próba elején egy elegáns külsejű ur helyezkedett el a prosceniumi páholyban, ki előkelően bágyadt figyelemmel nézte a tarka jeleneteket, az eleven ütemű változatokat. Egyes melódikus zeneszámoknál tölesért formált a tenyeréből, s mikor a ballet felvonult a színpadra, hanyagul smellel fel gukkerét.

— Ki lehet e nyárias idegen? Ez a kérdés izgatta a hölgyek hevítlekeny fantáziáját. Elénken tudakolták mindenfelé, de eredmény nélkül.

— Valami notabilitás lehet, — mondták a korra nézve nem indifferens kóristánék.

— Mintha láttam volna Monte-Carloban, — jegyezte meg *Lubinszky*.

Monte-Carlo még fokozta a páholyban ülő ur érdekességét. Aki Monte-Carloba jár, az legalább is — *viveur*.

Az első felvonás után *Konti* József a zenekarból a színpadra jött. Egy segédanya megkérdezte tőle:

— Nem tetszik tudni, ki az az ur ott a páholyban?

Konti odanézett.

— Nini, — mondotta ravasz ábrázattal, — csakugyan itt van.

— Kicsoda?

— Hát nem tudja? Már én a múlt héten tudtam, hogy eljön.

— Kicsoda?

— Konstantin nagyherceg... Ő a dédonukája *Katalinnak*. Eljött megnézni a nagymámít operetnek.

— Konstantin nagyherceg! Hisz az borzasztó nagy ur...

Konti titkolódzva hajolt hozzá.

— Magának megmondom: ő az első gavallér és a második atyaisten Oroszországban. De ne szóljon senkinek.

Mínt hogy a segédanyak titkot tartani nem tudnak, öt perc múlva szájrul-szájra szállt: *Konstantin nagyherceg*.

— Persze, hogy *Konstantin*, — mondotta *Lubinszky*, minden este együtt voltam vele Monte-Carloban. Százezer frankot nyert egy osütörtökön. Igen, ő az...

Konti visszament a zenekarba dirigálni. Mindenki teli hanggal és teli lelkesedéssel énekelt. Az utolsó statista is egész lelkét bele a lándsába, amit tartott. A primadonnák egymást és magukat multák felül. A sugó örömkönyveket hullajtott, s a szerzők boldogan szorongatták egymás kezét.

— Micsoda ensemble!

— És hogy megy!

A próba végén minden szem a páholyt nyelte. Elvégre nem mindennap játszik az ember orosz nagyherceg előtt, s hozzá *Katalin* cárné dédonokája előtt. Mindenki kötelességének ösmerte a nemzeti becsület érdekében kiadni torkának kincseit. A finále nagyserűen sikerült. *Konti* elégedetten pakolta össze a vezérkönyvet. Az idegen ur a kisajtón át a színpadi folyosóra jött. A játszó-személyzet önkénytelenül sorfalat állott. Az idegen ur nyugodtan végighaladt a soralton. Ott meglátta *Fejér* Jenőt.

— Szervusz *Jenő*, — mondotta, gratulálok. Holnap találkozunk a gabonatorzsdén.

A meglepetés moraja zúgott végig a sorfalon. Néhányan rátámadtak *Kontira*.

— Micsoda, — *Konstantin nagyherceg* a tőzsdére jár?

Konti fölényesen válaszolt:

— Oda még nagyobb urak is járnak.

MŰVÉSZET.

□ **Az Iparművészeti Társulat választmánya**
Ráth György elnöklése mellett tegnap ülést tartott, amelyen bejelentették, hogy a kereskedelemügyi miniszter a társulat kiállításaira szánt állami érem elkészítésével *Beck* Ö. Fülöpöt bízta meg.

Egy konkrét eset alkalmából a társulat figyelmeztette a kereskedelmi minisztert, hogy Magyarországon az egyházi színeket, továbbá a kiállításokon s versenyeken díjaként kiosztott arany és ezüst tárgyakat általában külföldön szokták beszerezni és ezért a hazai ötvös iparunk nem bír föllendülni. Miután a miniszter ílhivta a társulatot, hogy e vizsgálat állapot megszüntetésére nézve konkrét javaslatot tegyen, a választmány *Radisch* Jenő, dr. *Czobor* Béla, *Horty* Pál tagokból álló bizottságot küldött ki, mely a kérdés megvitatása céljából értekezésbe fog lépni a budapesti arany- és ezüstműves ipartestülettel és az országos iparegyesülettel.

Több szakfelismerény megadása után a főtitkár előterjesztette jelentését a szegedi iparművészeti kiállításról. Hatvanöt kiállító vett részt a kiállításban és ezek között van 6 lelsége a király, az országos iparművészeti múzeum és iskola. A közönség szépen látogatta a kiállítást. Gondoskodott még a társulat, hogy a közönséget népszerű előadásokkal tájékoztassa a modern iparművészet felől. Az egyik előadását *Lyka* Károly tartotta a másikat *Horty* Pál holnap tartja. A kiállítás alkalmából a kereskedelmi miniszter két állami érme közül az egyiket *Rainer* Károly szegedi asztalos a másikat az első magyar üveggyár-részevénység kapta. A választmány aztán egyhangúlag kívánatosnak mondotta, hogy a tavaszi kiállításban Magyarország iparművészete is méltán képviselve legyen, egy egységes, harmonikusan összeállított kollektív csoportban jelenék meg, amelynek külső képe ugy állami önállóságunkat, mint pedig művészetünknek nemzeti jellegét szemmeláthatóan kifejezze. E cél elérése végett az elnök fel fogja hívni a kormányt, hogy a költségek jó részét magára vállalja.

Györgyi Kálmán főtitkár indítványára elhatározta a választmány, hogy megkéri a fővárost, hogy a művészeti elők támogatására ölvett összegnek egy részét iparművészeti tárgyak vásárlására fordítsa. Ugy szintén ellagadták *Horty* Pálnak egy díszes társulati zászlónak pályázat útján való beszerzésére vonatkozó indítványát. Végül a titkár 52 új rendes tagot jelentett be.

□ **Őszi festőiskola.** *Bihari*, *Glatter* és *Knopp* festőművészek október 1-én nyitják meg elismert híri nevű női festőiskolájukat. Az iskola a *Andrássy*-ut 96. szám alatt van, ahol tudakozódi és beiratkozni lehet a délelőtti órákban. A tanítás naponta 9 órától 1 óráig tart.

SPORT.

* **Őszi luxuslovásár.** A *Tattersall* telepén lefolyó őszi luxuslovásárnak ma volt második napja. Ma ejtette meg a jury a bírálatot, odaítélvén a kitűzött 11 szebbnél-szebb díjtárgyakat a legérdemesebb loányagnak. A díjazás eredményét azonban csak holnap délelőtt 11 órákor fogják kihirdetni s ugyanakkor kerülnek a díjtárgyak kiosztásra. Ez ünnepléses kiosztásnál valószínűleg *Daranyi* földművelésügyi miniszter is jelen lesz, aki megjelenését kiállításba helyezte.

* **A budapesti lóversenyek eredményét** ezuttal is a *Telefon* Hírmondó útján tudhatja meg a nagyközönségnek az a része, amely nem mehet ki a versenyterre, mert a Hírmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentései alapján két futamonként részletes jelentést olvastat fel a versenyek eredményeiről. A verseny-eredmények felolvasására kétszeres ráadjellel hívja fel előzetőinek figyelmét a beszélő-újság szerkesztősége.

Őszi lóversenyek.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, szeptember 28.

Májusi hétköznap nem lehet szebb a túrlón, mint amilyen ma volt, az első balul sikerült nap után. A gyönyörű időt sok ezernyi közönség használta fel, hogy tanuja legyen az év legszebb kiegyenlítő versenyének, a *Prince of Wales* handicapnek, mely arról híres, hogy mindig 18—20 ló fut érte. Tizenkét tizenégyes mezőny rossz fieldnek számít ebben a versenyben, a mai 16 startoló tehát közel jó niveaua helyezte a walesi herceg versenyét.

Hogy német ló, egy *Hercules* nevű s Angliából importált sárga is futott *Beit* ur színeiben a nagy versenyben, csak emelte a mai nap érdekességét. *Hercules* Barker lovagolta, a sovinszta magyar publikum pedig, mely ugy számít, hogy ha már a becsület elvész, legalább a pénz megmaradjon, fogadta is elég tekintettel a totalizátorról. Csak hogy a derék német 14-es startszámot kapott, ami az 1400 méteres versenyben azt jelenti, hogy chauce egyenlő a nullával. A fogadásokban nagyon pártolták *Taral* lovát, *Dundit*, melynek kettes startszáma volt, de nem felejtkeztek meg egyes startszáma folytán *Allerwell* fide ról sem mely *Morgan* vezényletére volt bízva. Az eredmény *Morgan* és az egyes startszám hieveinek adott igazat, mert *Allerwell* fide valósággal elröpült a starttól és meg sem állt addig, amíg első nem lett *Malice* és *Mari* *Diamond* előtt. A német nem tudott sehogysém érvényesülni. A népszerű *Morgannak* nagy ovációt rendeztek a verseny után hivel.

Egyébképpen érdekes volt még *Pompadour* győzelme az őszi kancadijban, de különösen *Alesia* szenzációs meglepetése a másodosztályú eladóversenyben. Ez a különben csinos ló eddig mindig borzasztó rosszul futott s ma, amint először üt rá elsőrangú jockey, *Eddie* *Ross*, már vert olyan lókapacitásokat, mint *Cavatina*, *Mediateur*, *Darling* stb. *Rossnak* is kijutott az ovációból.

Egyébképpen semmi különös eset nem történt, mint az alábbi eredmények mutatják:

I. **Weiter-handicap.** Távolság 1000 méter. Díj 3000 korona. Grót *Degenfeld* I. *Royal Flushe* (*Wilton*) első, *Esparsette* (*Finan*) második, *Kata* (*Sands*) harmadik; tutott még *Wunschmad*, *Dianella*, *Maestro*, *Opposito* és *Strohfeuer*. Totalizátor: 10: 31. Helyrefogadások: I. 50: 98. II. 50: 162. III. 50: 152.

II. **II-os osztályú eladóverseny.** Díj 3000 korona, Távolság 1100 méter. *Blaskovich* E. *Alesia* (*Ross*) első, *Mediateur* (*Wilton*) második, *Cavatina* (*Morgan*) harmadik, tutott még: *Zsobri*, *Thamsond*, *Zara*, *Laboda*, *Fatr* *dabin*, *Midas*, *Vapeur*, *Tandaradei* és *Darling*. Totalizátor: 10: 194. Helyrefogadások: I. 50: 140. II. 50: 204. III. 50: 76.

III. **Őszi kancadij.** Díj 5000 korona. Távolság 2400 méter. *Péchy* *Andor* *Pompadourja* (*Taral*) első, *Quota* (*Morgan*) második. Több ló nem futott. Totalizátor: 10: 12.

IV. **Prince of Wales-handicap.** Díj 10 000 korona az I-nek, 1500 korona a 2-nak. Távolság 1400 méter. *Rheina* *Wobbeck* I. *Ionadnag* *Allerwell* fideje (*Morgan*) első, *Malice* (*Prudames*) második, *Mary* *Diamond* (*Southey*) harmadik, aztán *Hercules*, *Atilla*, *Da* *Capo* *Dundi*, *Gondi*, *Magasan*, *Sellő*, *Ponyvásy*, *Prodige*, *Jász*, *Hippokrates*, *Gandriole* és *Szeatóló*. Totalizátor: 10: 87. Helyrefogadások: I. 50: 102, II. 50: 144 és III. 50: 216.

M E S E.

A kis Pukk.

Nagyon magasan a földtől és közel az éghez, volt egy üvegtorony. Ebben az üvegtoronyban egy nagyon hatalmas ur lakott, egy kormányzó. De so nem jószágmányzó, se nem valami szigetkormányzó vagy más effajta, hanem az emberek sorsának kormányzója.

Nagy ur volt ám ez a kormányzó és olyan sok szolgálója volt ökelmének, mint ahány hajszála más embernek van. Ezeknek a szolgálóknak az volt a dolguk, hogy minden embernek a születését bejelentették a kormányzóknak és egy nagy könyvbe beleírták az emberek sorsát, vagyis hogy kire mi vár az életben.

Elég sok dolguk volt ezeknek a kis tündérszolgálóknak, mert sok ember született naponta a világra, hanem a kis tündérszolgálók azért jókedvvel végezték a dolgukat. Különösen volt közöttük egy nagyon jókedvű, pajkos kis tündér, akit Pukknak hívták és ez olyan sok tréfát csinált az üvegtoronyban, hogy a tündérek soha sem fogytak ki a nevetésből.

Egyszer a kormányzó, aki épp olyan öreg volt, mint maga a világ s aki nagyon ősz volt, a szakálla nagyon nagy volt, a feje versenyt reszketett a kezével, maga elé hívatta a kis Pukkot s így szólt hozzá:

— Pukk szolgálókám, hozd elő a rózsaszínű szobából a rózsaszínű könyvet és ird belé, amit diktálók.

— Szolgálatjára, felséges kormányzó ur! — felelte a kis Pukk s elszaladt a rózsaszínű szobába a rózsaszínű könyvért, de amint az ajtóhoz ért a szobának, a bodrosaju kis fejében hirtelen egy pajkos gondolat támadt és nem a rózsaszínű szobába ment be, hanem a feketebe.

Amint már mondta volt, a kormányzó nagyon öreg ember volt és nem látta, hogy Pukk nem a rózsaszínű könyvvel, hanem a feketebe jött vissza s azért csak diktálta neki a következőket:

— Az angol királynak szülessen egy fia, aki szöke legyen mint a lenvirág, szép mint a májusi hajnal, jó mint a karácsonyi kalács, szelíd mint a husvéti báránny és bátor mint az oroszian.

Pukk pajtás szöröl-szóra beírta a fekete könyvbe, amit a gazdája diktált, csak éppen a jegején a mondatnak csinált egy kis változtatást, mert az angol király helyett az emberevő indiánok királyát írta be.

Másnap ismét hívatta a kormányzó Pukkot s így szólt hozzá:

— Pukk szolgálókám, hozd elő a fekete szobából a fekete könyvet és ird belé, amit diktálók.

— Szolgálatjára, felséges kormányzó ur! — felelte a kis Pukk s elszaladt, de nem a fekete szobába, hanem most a rózsaszínűbe ment be s a fekete könyv helyett most a rózsaszínűvel tért vissza. Ez ismét diktált az öreg kormányzó.

— Az emberevő indiánok királyának szülessen egy fia, aki fekete legyen, mint a szurrogátum,

csunya mint a sündisznó, rossz mint a sületlen kalács, szilaj mint az arabiai puszták lova és gyáva, mint a mezei nyul.

Pukk pajtás ismét beírta szöröl-szóra, amit a gazdája diktált, csak éppen az emberevő indiánok királyá helyett az angol királyt írta be s azzal visszavítta a könyvet a maga helyére.

Megszületett aztán az angol királynak is, meg az emberevő indián királynak is a kis fia, hanem olyan csodát még nem látott a világ, mint amilyen ez a két gyerek volt.

Az angol király fia olyan fekete és csunya volt, hogy a mamája elájult ijedtében, mikor meglátta. Az emberevő indián fia pedig olyan fehér és szép volt, hogy az indiánok valami csodának nézték és az imáadására jártak.

Pukk pedig fogta magát, s mikor megszületett a földön a két kis fiu, felszaladt a toronynak a legtetéjére, a többi társait is felhívta s itt leemelte a torony tetéjét, ahonnan le lehetett a földre látni és ugyancsak jól nevettek a két kis kieserlett királyfin.

Volt is azon mit nevetni. Az angol király fia úgy nézett ki a drága fehér csipkés-polyában, mint egy vatta közé tett vakondok s a szép kis szöke fineska pedig nagyon finom volt az indián polyában.

Na, hogy kacagtak a kis tündérszolgálók mindezeneken!

— Várjatok csak, — mondta Pukk pajtás — majd akkor kacagunk még sokat, ha megnőnek a fiuk!

S a két fiu nőtt lassacskán. A fekete fiut Györgynek hívták, a fehérét pedig Szahibnak.

Györgynek nagyszerű dolga volt az ő fehér szülői társaságában, Szahibnak pedig nagyon rossz dolga volt. Györgynek szép, finom, aranyos ruhát vettek, de a kis indián hallani sem akart ezekről a drága ruhákról, s ha ráadták, azonnal letépte magáról és kiszökött a konyhába a szakácsokhoz, ott összeszedte a megölt polyák és csirkék tollait s azzal aggatta körül a derekát, és egyéb ruhát, ha agyonütéssel fenyegették is, nem vett föl magára.

Szahib pedig nagyon szégyelte az ő ruhátlanóságát és sehogysen kellett neki az indián divat. Egyszer künn a mezőn talált valami kenderfélé növényt, ennek megszede a magvát, aztán elvetette, mikor megnőtt a kender, levágta és a nélkül, hogy valakitől látta vagy hallotta volna, faragott magának rokkát s a kendert megszette és ebből csináltatott magának ruhát az anyjával.

A kis indiánnak nagyszerű, finom ételeket főztek a szakácsok, de ez nem kellett neki. E helyett nyers húst evett, állatvért ivott és olyan vad, indus táncot járt közbe, hogy Pukk és társai mikor az üvegtoronyon keresztül nézték, az udvarhölgyek mint esnek egyik ajúlásból a másikba a hereg táncra, a torony falának dőlve úgy kacagtak, hogy az talán vagy az égbe, vagy a földre is elhallatszott.

Szahib pedig se táncolni, se nyers húst enni nem akart s itt is volt, az indiánok között, rettenetes megrökönyödés. Hanem mivel olyan szép volt Szahib, nem mertek neki semmiben ellen-

mondani s lassankint az egész törzs kezdett meghódolni a Szahib szokásainak. Így: tollak helyett rendes ruhába öltöztek, nem ettek többé emberhúst, hanem állatokat lőttek és a husát megsüstitték és evés közben nem járták azt a bolond táncot, amelytől a kényes angol udvarhölgyek elájultak.

Mikor már jól kimulatták magukat a tündérszolgálók a két kieserlett királyfin, a kis Pukk egy napon újra gondolt valamit s mivel nemcsak pajkos volt a kis hunout, de jószívű is, így szólt magában:

— Mivel pedig a fiuk már megnőttek, illendő volna, ha kieserléd őket, Pukk pajtás. Tehát írjál be komám hamarosan az emberek sorsának könyvébe egy háborút.

Es lett egy háború. Az angolok elmentek az indiánok országát meghódítani, ami, úgy hitték, hogy könnyű szerrel fog menni, de milyen nagyot néztek, mikor a fekete csapatok elején egy szép fehér, bátor fiut láttak, akinek minden intésére úgy engedelmeskedtek a vad emberek, hogy a pokolba is utána mentek volna.

A fehér seregek élén is ott lovagolt a király s mellette a fekete fia, de ez, amikor az első ágyulövést meghallotta, úgy elbujt, hogy három napig elő sem tudták keríteni.

Nem úgy Szahib. Ő mindig ott volt, ahol legtüzebb volt a csata és olyan bátran és okosan védekezett, hogy bár az ellenfelének háromszor olyan nagy volt a serege, ez még sem tudott rajta győzedelmeskedni.

Hanem egyszer mégis megsebesült Szahib s a fehér emberek elfogták és a király elé vitték.

A király, bár az ellensége volt előtte, azért szeretettel és csodálattal nézte a szép hős fiut s mikor az orvos megvizsgálta a sebet, a király is jelen volt.

A mellén lötték meg Szahibot s amint a király is nézegette e sebet, egyszer csak elkiáltja magát:

— Ennek a fiunak a mi családi jegyünk van a mellén, egy falevél formájú jegy! Itt valami csoda történhetett, mert ez a fiu itt az én fiam.

Mindjárt beszüntette aztán a király a háborút s maga elé hívatta az indián királyt és kérdezte tőle, hogy az övé-e ez a fehér fiu?

— Az Isten tudja azt! — sóhajtott az indián — mi mindnyájan úgy szerettük, mintha a magunk törzséből való lett volna, de ezért azt hiszem, hogy itt valami csoda történhetett, mert mégis csakis lehetetlen, hogy a csókának galamb fia szülessék.

— György! — kiáltott most a király hátra — gyere csak elő!

Előbujt a sátorból nagy fogvacogva a fekete fiu s mutatja a király a másik királynak:

— Mit gondolsz, nem-e ez a te fiad?

A kis Pukk pedig fogta erre magát hamarosan az üvegtoronyban, beszaladt a rózsaszínű meg a fekete szobába, s oda írta a két könyvbe nagy betűkkel: „Helyreigazítás! A fehér és a fekete király fiait kieserlettették s aztán visszacsereztették. Senkinek se történt belőle kára, mert

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(38)

— Jőjj, lovagoljunk ki a pusztába, ott tanuk nélkül beszélhetünk.

Sarkantyuba kapták a lovaikat s csak egy óra múlva tértek vissza a sereghez. Krsecsovskinak halovány arcán erős lelki küzdés nyomai látszottak s midőn elbucszott Chmielnickijtól, a hetman így szólt hozzá:

— Csak mi ketten leszünk urak Ukrániában s csak a király fog parancsolni nekünk.

Krsecsovskit türelmetlenül várta már Barnabás és Fliék. A tiszték is körébe gyűltek, mikor visszatért s faggatni kezdték, hogy mit végzett?

— Partraszállunk, de azonnal!

Barnabás fölnyitotta pislogó szemét, megrázkódott és kiegyenesedett.

— Hogy mondtad, kapitány?

— Partraszállunk! Megadjuk magunkat!

A Barnabás fehér arcát bíborpirosra festette a föltőluló vér. Fölugrott, nekironított Krsecsovskinak és a kétségbeesés dühében szinte visszanyerte ifju erejét, régi rettenetes hangját.

— Árulás! — bömbölte. Árulás!

— Árulás! — kiáltotta Fliék is és tőre után nyult. De mielőtt még dőlhett volna vele, a földre terítette őt a Krsecsovski kardja. A hetman büszkén, gőgösen szállt át a saporogó csónakjába s odaevetett a kozákok közé. Megsuhintotta a véres kardját és villóg szemmel, ellenmondást nem tűrő hangon kiáltott rájuk.

— Fiuk, ne legyünk a testvéreink gyilkosai! kiáltások: éljen Chmielnickij Bogdán, a saporogó csónakjainak hetmánya!

Ezeren kiáltották: éljen, éljen! És ismét ezeken: halál a lengyelekre! halál!

A parton dörgő visszhangot talált ez a kiáltás, s mikor a távolabb álló csónakokra is eljutott a Krsecsovski ártápolásának a híre: mámorba szédültek a boldogságtól a kozák katonák. Hetezer sapka mintegy parancsszóra repült föl a levegőbe, hateraz lövés dördült el egyszerre. Barnabásban forrott a düh, hü cserkeszeivel együtt vérrel akarta lemosni a becsületes zászlóról az árulás szennyét. Hiábavaló erőlködés volt, de dicső, hősiés. Rettenetes küzdés volt ez, nem a szabadulni vágyóknak, hanem a haldoklóknak bosszútól óg küzdése. Az öreg kapitány úgy harcolt, mint legszebb ifjúsága idején. Fehér haját lobogtatta a szél, parancsnoki pálcáját magosra lóbálva, osztotta parancsait, dörgött a hangja. Aztán maga is kardot kapott a kezébe. Oly tiszteletreméltó, oly csodálatos volt a hősiessége, hogy még Krsecsovskinak is könny szökött a szemébe, látván, hogy mint nyomja el a tulerő. Csónakját egészen körülvetették a sarkak, amelyből sokan ki is ugáltak, s a sekély vízben, a nádason áttörtetve, fölkapaszkodtak melléje. Társait sorra levágták, már csak egymaga harcolt az ősz vezér. Krsecsovski rákiáltott.

— Add meg magad!

— Gaz áruló! halál reád! — felelte Barnabás és kardjával feléje suhintott. A hetman sietve hátrált és dühösen nógatta kozákjait.

— Ussétek le! Végezzetek már velem!

De ez nem ment egykönnyen, végre is a véletlen jött a kozákok segítségére. A vértől eszesző padlón elcsuszott Barnabás s most már hamarosan végeztek vele. Egy halk Jézus Máriát! sóhajtott meg az ősz vitéz, aztán elszállott a lelke. Testével rettenetes jéteket kezdtek a kozákok, darabokra vagdoszták, fejével pedig lapdázni kezd-

tek. Csónakból csónakba dobták, míg végre a vízbe esett.

Most már csak a németekkel kellett elbánni. De ez is nehéz munkának ígérkezett, mert az ezred csupa válogatot, harcokban megedezett kemény vitézből állott Fliék kapitány ugyan halott volt, de alkaptányukat, Werner Jánost, aki a harmincéves háborút is kiállotta, szintén vitéz vezérnek ösmerték. Krsecsovski biztos volt ugyan győzelmében, mert a németek csónakjait hármaz gyűrűvel kerítették körül a kozákok, de jobban szerette volna, ha ezt a vitéz csapatot a Chmielnickij pártjára hódíthatja. Alkudozni kezdett tehát velök. Werner szinleg hajlandó volt az alkura és figyelmesen hallgatta a hetman csabító szavát. A köztársaság tartozott nekik néhány hónapi zsolddal, ezt és az egész évre kijáró zsoldot rögtön kifizetik nekik s egy év múlva véget ér a szolgálátuk. Azonban, míg Krsecsovski beszélt, a csónakok szorosan vezérek körül helyezkedtek el s a szűles legények harakészen állottak puskájokkal kezökben. Mikor minden rendben volt, Werner odaszólt a hetmannak.

— Kapitány ur, megegyeztünk, de csak egy föltétel alatt.

— Barmi is lesz, teljesítem.

— Igen? Hát hozzátok pártolunk, de csak júniusban. Júniusig még a köztársaság zsoldjában állunk.

Krsecsovski szitkozódni kezdett.

— Talán tréfálsz csak?

— Nem. Amiért hozd nekünk is van katonabecsületünk. Mi nem leszünk árulók.

— Hát mit akartok?

— Hagyjatok békében elvonulunk.

— Hogyisne! Az utolsó emberig levágtatlak!

(Folytatás következik.)

a lilium a fekete földben is lilium marad, a csóka pedig ha tejobb fűrésztik is, fekete marad...
Punktum!"

Rézüst, fakánál,
Minden lében meg nem áll,
Kavard, kis Pukki!...

S a kis Pukk ugyancsak kavargatott ezután is. Elcsereberélte a rózsaszínű könyvet a feketével s csinált olyan kalákákat a földön, hogy a tündérszolgácskák majd megpukkadtak nevettükben fenn az üvegtoronyban.

Lux Terka.

KÜLÖNFÉLEK.

Az én falum.

I.

Elmegyek, a templom mellett,
Jaj, de szépen énekelnek,
Valamikor nagyon régen, nagyon régen,
Nekem is volt imádságom, reménységem,

Meg-megállok, visszanezék,
A szememben könnyet értek,
Mióta a galambot eltemettem,
Isten tudja, imádkozni elfeledtem...

II.

Bucszuk a fecske, bucsuzik,
Pedig őszi felhő sem uszik,
Még virág is nyílik a réten,
Napsugár is ragyog az égen.

Minden kedves helyet beszárnyal,
Altatgatja bucsu-dalával,
Olyan szépen, búsan csicsereg,
Talan még a könnye is pereg.

Bucszuk a fecske, bucsuzik, —
A szemembe' forró könny uszik:
Én is, én is mostan bucsuzom,
Ugy sem élek már a tavaszom!

Herczeg János.

Lombhulláskor.

— Divaltevel. —

— Egy kis Páris! Egy résznyi párisi fényűzés!
— kiált fel, aki a mostani birtelen beállt verőfényes napokon a Monaszterly és Kuzmik utódainak váci-utcai szalonjaiba ellátogat. Mintha eborulina az oda-künn ragyogó, csalékony nap, amint ide belépünk. Az őszi és téli kosztümök remekei, melyek az elegáns divat e tárházában felhalmozva vannak, egy csapással elénkbe varázsolják a komor, hideg évszak nélkülözhetetlen szükségleteit.

Ha jobban szemügyre vesszük a nagy választékban itt felhalmozott szöveteket és felöltöket. Ön-kéntelen eszünkbe jut, mily pompás lesz a téli didergés elől ezekben takaródnunk! S praktikus hölgyeink buzognak követik az előrelátó párisi asszony példáját, amennyiben dacára a nyárutó meleg napjainak, már most szerzik be az őszi és téli tolettiket.

S ez rendkívül ajánlatos mindenkinek. Egyrészt, mert így védve vagyunk attól a kellemetlenségtől, hogy egy hirtelen beállt időváltás esetén ruha vagy felöltő hiányában otthon kellesse maradnunk, vagy — ha ez lehetetlen — a tavalyi, divatját multa ruhában jelenünk meg. Másrészt pedig az előrehaladott szezonban könnyen megessék, hogy a túlhalmozott munka folytán egy kevésbé sikerült ruhadarabbal kell beérnünk, míg most nagy gondal kiállított, kifogástalan holmit kaphatunk.

A Monaszterly és Kuzmik utódainak illusztris vendéközönsége teljesen tájékozva van ezen előnyök tekintetében. Az elegáns üzlet előtt szüntelen inasos fogatok állnak, belőlük selyemsuhogó, írórangú hölgyek szállnak ki és sietnek be, finom illattal töltve meg a szalonokat.

És azoknak minden részéből, valamint a selyem-kárpitos, csodárfalas próbáltuk mindenikéből a tetszés és csodálat hangos megnyilatkozásai hangzanak. Milyen sikkes! Igazán szép! Gyönyörű! S a kényes izlésű hölgyek tetszése nagyon érthető. Oly szép, kellemes, célszerű és egyben pazar is az idei őszi és téli divat, hogy önkéntelen magával ragadja a szép-ségre büszke női szívet.

Első sorban hadd írjam le a divatos szöveteket. Azok — csekély kivétellel — végtelen puhák és vastagok; fonáruk többnyire bolyhos, színtük ellenben selymes, sima és fényes. Ezek közül — egyéni ízlésem szerint — legszebb a drap de chameaux, melynek fonákán hosszú, lágy szálakban pelyhedzik a valódi teveszőr, míg színe a selyemnél is lényesebb és simább. Epp ilyen a drap de signe is. A drap de cibelye szövése ellenben plüshöz hasonló, vastag, nyírott szálú és bársonyos. A cibelye cragneló vastagabb szálú szövet, köpenyekre és kosztümökre na-

gyon alkalmas. A posztó is mind rendkívül finom és lényes ezidén, különösen kiválik a drap d'Amazon.

Valamivel tompább fényű és bolyhosabb a Lama, Himalaya és Gioré, mely utóbbi a szövés részletes reoelől kapta a nevét. S legdurvább az utazó- és sportruháknak szánt home-spun, bár tavaly óta ez is jelentékenyen finomodott és tökélesedett. A kabátok szöveteje a Coachman. Nehogy kiüledejem "a szövetek jegyzékéből a divat egyik szenzációját: a két oldalon viselhető double kelmet. Ebből készül a sporttoilettek legfrissebb újdonsága: az automobile ruha.

Pertik Béla, a Monaszterly-cég agilis főnöke a napokban érkezett vissza több hétre terjedő, párisi szemleutjából és meghozta nekünk az automobile sportjának már föltétlenül hódoló párisi hölgyek őszi meglepetését: a duff-duff vagy Fregoli-ruhát. Az első elnevezést a motoros kocsik puffogásától, a másikat a villámgyors ütözés művészetétől nyerte. Rendkívül érdekes és minden ízében eredeti találmány.

Az általam látott példány finom acélszürke double-szövetből készült. Ennek egyik oldala egy-színű, a másik feketeszürke aprókockás. Az aljon vágott fodor, mely többszörös tűzéssel van a felső részhez erősítve oly módon, hogy az egyszersmind disz is. A szürke oldalon ugyanis a kockás részből, a kockás részen pedig a szürke oldalból van egy széles sregély letűzve. Az alj elől csukódik. Jobb oldalán van a zseb, a balon pedig a kapcsolás, mindkettő oly ügyes kivitelben, hogy az alj mind a két oldalon viselhető. Hozzá egy nyitva és csukva hordható, sikkes bolero, sokszorosan tűzőtt, magas Francis gallérral. A kerek ívekben vágott hajtókák kockás szövetből szabottak, gomblyukas, hegyes pántokkal rajtnak. Az ujjak a lehető legujabb — aul kisse dudoros — fagon szerint készültek, tölcsér-kézelték. S a sötétszürke szövetről feltűnő eleganciával üt el a művészi kivitelű ezüstgombok lénye. A derekat bluzok pótolják. Szenzáció dolgában méltán sorakozik melléje az átmeneti időszaknak szánt Raglan-kabát. E kabát legtöbbször sajtósága abban áll, hogy Párisban ma egyaránt viseli az elegáns divathölgy s a boulevárdok arslánja. Valódi, fehéren málozott szürke home-spunból készül, amelynek szövése még megmaradt a maga eredeti, kérés egyszerűségében. Szabása is teljesen különbözik a szokottól. Az ujjak ugyanis a külön vállrészszel egybe szabattak, íent egészen simák s a nyak irányában felfutó tűzésekkel jelzik a vállat. Alul ellenben bőveik, minden dudor és kerek nélküliek s nagyban hasonlítanak a kínai mandarinok palástjain látható ujjakhoz. A sima vállból kiindulva, alól meglehetősen, kerek bőségük van e térden alul érő kabátoknak. Hajtókájuk is a maguk szövetéből kerül.

Az átmeneti ruhák közül elragadóan sikkes az Odillon-fagon. A látott ruha sötétbarna, divatszín posztóból készül, alul bő aljjal, melyre kerek tunikaikben volt alkalmazva a fodor. Ez utóbbit szeszélyesen elszórt, hármias aranygombok díszítették. Boleroja elől nyitott, oroszos fagon, türkizkék, arannyal himzett hajtókákkal. A sárgával sokszorosan tűzőtt, fekete tafoadóv alól széles, béleletlen, ráncokba rakott irakk elment alá körülbelül 25 centiméter hosszúságban.

A második felűnőn szép ruha szöveteje feketével meirozott sötétvörös drap de chameaux volt. Az aljon két, feléig letűzött, alul bőven kidudorodó plüss-fodor, többszörös tűzőtt bársonyszegélyvel. A derek elől bolero, széles, kerek bársonygallérral, melyen kétsoros bendeauból van valami minta letűzve. A hajtókát képező gallérból halvány manoe-betétf lát-szik sok lengő selyemrojtjal, és színes selyemzsinórral csikosan levarrva. Az ujjak fent szűkek, alul ket-tős bársonypánttal letűzött dudorral és széles tölcsérrel. Az öv fekete bársonybol van keskenyen tűzve, rajta nagy, színeskővű bronzosatt, mely mintegy tartja a hosszú, ráncokba rakott irakkot. s. b.

— A budavári Szent János-kápolna kinosel. Az Archeologiai Értesítő új üzletében a következő érdekes adatokat közli Takáts Sándor a budavári Szent János-kápolna kinoseléről:

János király idejében a várbeli Szent János kápolnának mestere egy Péter nevű magyar pap volt. Ez a Péter mester 1451-ben, mikor Buda török kézre került, a kápolna értékesebb kinoselét két ládába csomagolta és a török elül szerencsésen Eperjesre vitte, ahol lepecsételve megőrzés végett átadta a városi tanácsnak.

Hire menőn a templomi kinosel szerencsés megmentésének, Paléazán János budai bíró és Ferdinánd király is tilalmat vetettek a nevezett kinoselre. Senki sem törődött ezután a kinoselkel, 1544-ig az eperjesi városi tanács őrizte; mivel azonban a kinosel ügyében senki sem jelentkezett, a városi tanács arra kérte Ferdinándot, hogy adósságai fejében a nevezett templomi kinoselket engedje át Eperjes városának. A város eme kérvénye eszébe juttatván Ferdi-

nándnak a már rég elleledett kinoselket Farkas Lászlót, Österreich Lénártot és Peiner Györgyöt küldé Eperjesre, hogy a budai templomi kinoselket leltározzák és megbecsüljék. Ezek a királyi parancsnok eleget is tettek. A királyi biztosok a német nyelven kiállított leltár szerint a két lepecsételt ládában a következő dolgokat találtak: 1. egy oltáralaku táblát színezüstből, közepén Mária aranyozott képével, továbbá a három király képével, amint a kis Jézusnak az áldozatot hozzák; föltűnő aranyozott csillaggal, a csillagban meglehetősen nagy drágakő volt; a tábla alja az ártatlan kisdetek megületesét ábrázolta. A leltár szerint ez a kis oltár Szapolyai János édes anyjái volt. Az egésznek mért sulya 29 és fél márkát és két latot nyomott.

A második tárgy egy nagy ezüst pációca volt, melyben hét gömbölyű kristály között tisztá aranyban néhány ereklye volt foglalva. Az ezüst 14 és fél márkát és 4 latot nyomott. Következett egy aranyozott ezüst monstrancia, hét aranyozott ezüst kehely és hét patena 12 márká és 14 lat sulyban. Ezt az öt tárgyat György mester eperjesi aranyműves és a király embere, tisztán az ezüst értéket számítván, 543 forint 33 és fél dénárba becsülték. Találtak a biztosok ezeken kívül egy ezüst pációcalet, egy kristályokkal díszített ezüst monstrantiát, egy pár nagyobb aranyozott ezüst kandellábert, egy pár kisebb kandellábert, két ezüst kannát, ezüst füstölőt, ezüst harangocskát stb.

A papi öltönyök között volt kilenc casula is. Az elsőn gyöngyökkel, arany- és ezüst fonállal himezte volt Krisztus színevése, ezenkívül címer is díszítette. Egy másik szintén arany fonállal áttört casulát a szentek himezett képei díszítettek. Ferdinánd kezéhez vévén a leltárt, 1546. április hónapában azt írta Fes Lénárdnak, hogy mivel Bécs és Komárom építésére egy szines elegendő pénz, a nevezett templomi kinoselből az arany és ezüstneműt ama két vár építésére lehet fordítani; a többit esetleg Eperjes városának lehetne átengedni. Ez az átengedés, ugy látszik, nem történt meg, mivel 1554. március 8-án Ferdinánd nyugtát állít ki Eperjes részére, melyben elismeri, hogy az ott őrzött budai templomi kinoselket hiány nélkül kezeihez vette.

— Csillagjósás. Londen rejtelmeiből ismét napfényre került egy, amely sajtóságon jellemzi a modern gondolkodást. Sutyomban ismét virágzik a csillagjósás és pedig a komoly, józan és magas műveltségi nivón álló angolok közt különösen. A sok közül az egyik csillagjós így nyilatkozik: Nagyon sokan vannak ma már azok, akik a csillagjósást tanulmányozzák. Annymra sokan vagyunk, hogy alig tudunk megélni. A közönség pedig roppantul fukar. Ha öt shillinget kér az ember egy horoszkóptól, már zokolódik. Pedig hiszen ez nem is pénz azért a sok „tanulásért“, mely az asztrológiához szükséges. Ez a tudomány roppant nagy, terjedelmes nehez tudomány. Mikor arra tereledőt a beszéd, hogy kik látogatták leginkább a csillagjósádk titkos odút, akkor a „tudós férfi“ így nyilatkozott:

Kor- és rangkülönség nélkül mindenki. Vannak 14 és vannak 85 éves klienseim. Sokan jönnek hozzám azért, hogy végrendeletük helyes megkésztése iránt tájékozassam őket. Ez nagyon fontos és kényes kérdés. Tudni akarják, hogy mire hagyják a vagyonukat, én pedig előbb beszerzem a kellő értesítéseket itt a földön, aztán megvizsgálom az ügyet a csillagok szempontjából...

Ebből azután nem nehéz kibogozni annak a rejtelnynek a nyitját, hogy tulajdonképpen miből élnek meg ezek a modern csillagjósok. Fülhasznáják a babonát és a családtagok közt intrikának megfelelő tiszteletdíj fejében.

Erdekesen jellemezte a beszédes csillagjós a saját tudományát is, mely majdnem a mindentudásra képesít.

— Meg tudom állapítani, hogy elveszett tárgyak hol vannak, képes vagyok megjelölni a tolvajt, aki ellopta. En a hozzámfordulók számára gyóntató-anya, reformátor és proféta is vagyok egy személyben.

— Az elnök kézszeritása. A Frankfurter Zeitung arról értesül, hogy az amerikai tradíciók által megszentelt sokszoros és tömeges elnöki kézszeritgatás, melyet a Fehérház lakója kiöltötte a kalmakkor mint demokratikus ceremóniát végig csinálni kötelező, a legutóbbi merénylet következtében egyszerűs-mindenkorra le került a napirendről. Ez a küönleges amerikai ceremónia abban az időben keletkezett, mikor Jackson elnök egymagában ügetett a Fehérház elé, ott letette az esküt és 40-50 hivatalos és nem hivatalos egyénnel parolázván, ez által kimerítette a tisztelgők és gratulálók egész állományának üdvözlését. Hogy ez az állomány az utóbbi időben mennyire felszapordott, arról Cleveland elnök tehet leginkább tanúságot. Nagyobb ünnepek után

melyek az obligát elnöki kézszerítéssel végződtek, Cleveland elnök néha kegyetlen volt hideg borogatást rakni a jobbára, annyira megszorogatták azt az izmos polgártársak. Minthogy pedig most az is nyilvánvalóvá lett, hogy ez az uzor valóságos kedvező alkalom arra nézve, hogy a merénylők az elnök külébe férközhessenek, ezért most erősen hangoztatja az amerikai sajtó, hogy Rooseveltt elnök szüntesse be ezt a kellemetlenné és veszélyessé vált régi szokást.

+ A bíró tréfája. Lord Kilaim Morris, a nemrégiben elhunyt angol főbíró, nagy népszerűségnek örvendett ötletes és tréfás megjegyzései folytán. Egy ízben egy gazda kárterítési pert indított az állatorvos ellen, azt állítván, hogy lova azért dögölt meg, mert az orvos tulnagya adagot rendelt a mérget tartalmazó orvosságból. A tárgyalásra egy szakértő orvost is meghívtak, ki nagyban bizonyította, hogy miután a szóban levő méregből öt embereknél már rendelt nyolc grammot, a lónak a tizenkét gramm nem lehetett sok.

— Most nem nyolc grammról hanem a tizenkét grammról van szó, — vetette közbe a főbíró. — Mondja csak, orvos ur, a tizenkét gramm nem pusztán a magát az ördögöt is?

— Azt nem tudom, — felel bosszankodva az orvos — az ördögöt még nem gyógykezeltém.

— Elég kár! — szólt nevetve a lord — azért él még — mindig!

+ Ereklje-árverés. E héten London egyik ritkasággyűjteménye árverési csarnokká változott ahol kétségtelenül érdekes ereklyék, aránylag nagyon olcsón kelték el. Oranje szabadállam egy zászlója mely Paardebergen Cronje sátrára lökött lobogott: 120 koronáért lett eladva. A „Commonwealth Mercury” egy régi példánya, mely a Cromwell haláláról szóló riportot tartalmazza: 7 korona fejében akadt új gazdára. Rudyard Kipling egy régi pisztolya, melyből gyermekkorában lövöldözött, 25 koronáért kelt el. Hogy ezek a mutatóba idézett árak magasak-e, avagy nagyon szerények, azt mindenki aszerint bírálja el, amint nagyon kitejődött, esetleg nagyon visszafelé dőtt benne az elmúlt időkre emlékeztető tárgyak kegyelele. Annyi bizonyos, hogy például Cronje lobogóját sokkal több kegyelet illeti meg, mint amennyit pénzértékben 120 koronával kifejezni lehet.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, szeptember 28.

Gazdasági jelentés. (Reich Jenő és Társa cég jelentése a Budapesti Napló számára.) Az időjárás a lefolyt hét folyamán derült, száraz és enyhe volt, csapadék csak elvétve fordult elő. A tengeri törés folyamatban van; az eredmény egyes vidékeken nagyon kielégítő, másutt azonban várakozáson aluli maradt. Különböző az időjárás ugyancsak száraz és enyhe volt. A külföldi piacok üzletmenete továbbra is korlátolt. A fogyasztás szükségletét nagyjából fedezte, véleményvadászásokra nincs hajlam és a nehézkes üzleti viszonyok mellett az árak is csak alig tartottak. Amerikában a nagymérvű elszállítás dacára, a látható buzakészletek újabb tetemes emelkedése (a Bradstreets becslése szerint 3.667.000 bushel) az áraknak 1 c. való csökkenését eredményezte. Angliában az irányzat tartott maradt, a forgalom azonban nem öltött nagyobb terjedelmet és az árak változatlanok. Franciaországban is alig változtak a jegyzések és az irányzat csendes maradt. A termés-eredményt hivatalos becslés szerint 82.744.423 métermázsára teszik a tavalyi 88.598.000 métermázsá ellenében. A hiány ennél fogva csekélyebb, mint azt kezdetben feltételezték. Németországban a természet-eredmény ugyancsak túlhaladja a kezdetbeni becslést, mert egyrészt a bevetett területet becsülték fel alacsonyabban, másrészt az újabb vetés által pótoló területek sem vettek teljesen számításba. A hangulat készáru buza iránt így lanya volt, prompt áru 3 márkával, későbbi terminusok 4 márkával olcsóbbak.

Nálunk a buza fogyasztási viszonyok kedvezőek voltak és az árak is emelkedtek; takarmánycikknek ugyancsak szilárd irányzatok voltak és némileg magasabban.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:

Buza az egész hét folyamán a malmok részéről jó keresletnek örvendett. A hét első napjaiban a kínálat még bőséges volt és a tulajdonosok is erős eladási hajlamot tanúsítottak, úgy hogy nagyobb forgalom különösebb emóció nélkül volt lehetséges. Később a kínálat gyengült, habár tovább is elég bő volt, minthogy a malmok azonban kivétel nélkül állandóan jó keresletet tanúsítottak, másrészt a privátspekuláció is vásárolt, az árak is fokozatosan 10 fillérrel javulhattak. A hét végével az irányzat csendesebb. Az

összforgalom öt napon át 200.000 mm.-t tesz ki; a hethozatal 338.000 mm., melyből 12.000 mm.-t vittek tovább.

Rozs kezdetben alig találkozott érdeklődéssel; a fogyasztás éppúgy, mint az export tartózkodó maradt és az árak inkább a lelé törekedtek. Később azonban az irányzat szilárdabbra fordult, a forgalom nagyobb terjedelmet öltött és az árak 5-7½ fillérrel javultak. Budapesti paritásra 65-670 koronáig készpénzfizetéssel és helyben 680 koronáig jegyzünk 3 óra. Nyíri származékokban a kínálat mérsékelt a kereslet azonban szintén gyenge. Debreczen paritásában 606, Kisvárdán 607½ koronáig jegyzünk.

Árpa (takarmány és hántó ási célokra) bőven van kínálva; hízalok épp úgy, mint gyárosok a-onban csak mérsékelt beszerzéseket eszközölnek és helyben illetve Kőbányán 5.70-6.-K.-ig fizetnek. Álomásokon átvéve sűrűs és malátárpákban a forgalom csupán legfinomabb minőségű levidéki áru szorítkozott, mely 8.-K.-ig ér el, azonban csak szóránnyosan van kínálva. Elkelte továbbá erdélyi tisztavideki áru is 5.75-6.-K. árakon. A vételei jóformán kizárólag a belföldi fogyasztás vesz részt, az export tétlen.

Zab a hét elején jó hozatok mellett csak csekély érdeklődéssel találkozott; később a kínálat gyengült míg a kereslet élénkebb volt, az árak így szilárdan tartottak sőt középminőségű áruban 5-10 fillérrel emelkedtek. Szín és tisztaság szerint 6.50-6.80 K között jegyzünk helyben. Finom urasági áru vamiivel többet is ért el.

Tengeri csak kisebb tételekben került forgalomba, de jobb kereslet mellett 5 fillérrel javult. Hayben 5.15-5.20 koronáig írték. A Dunán felelő való szállításra és Bécs részére néhány kötés a folyó határidő jegyzése mellett cserélte.

Olajmagok: Készáru káposztarepce üzletellen és 13.—13.50 K. jegyez. Határidő repce 1902 augusztusra kereslet hiján csendes és 12.—12.10 K. jegyez. Vadrepce 7.—7.75 K., gomborka 12.50-13.—K., lenmag 15.50-16.—K. jegyez.

Hüvelyesek: Bab továbbra is el van hanyagolva és minimális forgalom mellett az árak lanya. Triúrözött apró babért az Gyöngyös-Felgyeházán 8.—K., gömbölyű babért Baja-Bobaacs-Zomboron 7.60 K., Székesfehérváron 8.—K., barnababot Kálcsán 6.40 K., N.-Károly 6.10 K. fizetnek. Erdélyi bab reláció szerint 6.40-6.65 között jegyez. Köles hazai áru helyben 4.50-6.10 K., oláh származékok 4.70-4.75 K. elvámolva 3 havi időre, Bükköny budapesti paritásra 7.50-7.60 K. jegyez.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ma délelőtt Budapesten, lovag Bilinski kormányzó elnöke mellett ülést tartott, amelyen dr. Pranger vezértitkár beható jelentést tett a bank és a pénzpiac helyzetéről. A főtanács mind ezen jelentést, mind az arany huszkoronások forgalomba hozatalánál tett észleletekről szóló közleményeit tudomásul vette, különös megnyugvással fogadva azt a közleményt, hogy az aranykának kincs gyanánt való félretételét eddig alig lehetett észrevenni.

Füvel mérleg Mint értesültünk, a Magyar Jelzálog-Hitelbank felülvizsgálta az a jövő hét első felében, madarasi Beck Nándor intézeti elnöknek üzleti utjáról való visszatérése után, fogják megállapítani.

A Rimamurány-Salgó-Tarjani Vasmű-Részvénytársaság ma tartott igazgatósági ülésén a június 30-án lezárt üzemi mérlego előterjesztetelt, melynek eredményében első ízben vesz részt a 12.000.000 koronával emelt részvénytöke.

Az alapszabályszerű és rendkívüli leírások után, valamint az összes készletek legalacsonyabb árban való felvétele mellett, a folyó évi üzemből eredő 4.369.242 korona 43 fillér nyereség mutakozik (az előző évben 4.278.693 korona 65 fillér), mely a múlt évről elővezetett 655.240 korona 71 fillérrel egyült (az előző évben 641.746 korona 96 fillér) 5.024.483 korona 20 fillérre emelkedik. A Hernád völgyi és Unió vasművekbe történt beletételekkel csupán azon 5% kamat van elszámolva, melyet ezek a kima társulatnak járó tartozásuk után tényleg megtérítettek. Minthogy a társulat tartalékai a rendes és rendkívüli javadalmazások által már 18.300.000 koronára vagyis a 32.000.000 koronát kitevő összrészvénytökének körülből 60%-ára emelkedtek, a rendkívüli tartalék-alap tovább javadalmazása mellőztetett, mert a társulat valamennyi kerek összegben 24 millió koronával elkönnyít beletételeit számláihoz szemben, tartalékokban és törlesztési alapokban összesen 25 millió koronán feletti összeg áll rendelkezésre. Az igazgatóság ennél fogva elhatározta a közgyűlésnek javasolnia, hogy ebből a nyereségből az alapszabályszerű jutalékok és rendes tartaléka az javada mazásnak, valamint a tisztí nyugdíjalap és társadakra tartandó összegek levonása után osztalékként 12% = 24 korona fizetessék ki a 32.000.000 koronányi részvénytöke minden 200 K. névértékű részvénye után és a fennmaradó 485.174.12 korona új számlára elővezetessék.

Az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottsága tegnap, dr. Matlekovits Sándor v. b. t. t. elnöke alatt ülést tartott.

Gelléri Mór igazgató jelentést tett, hogy a kereskedelemügyi miniszterium meghívására az egyesület képviselőiben résztvevő a honvédség ruhatári szükségleteiből a kispárosok részére fenntartott mennyiség felosztása tárgyában a miniszteriumban tartott értekezleten. A kereskedelemügyi miniszternek a szabadelom mustra- és védjegyek kölcsönös oltalma iránt kötött nemzetközi egyezmények megújításáról szóló leiratát, véleményezést végett Kelemen Manó István

szakosztályi alelnöknek és dr. Deutsch Izidornak adta ki a bizottság. A kereskedelemügyi miniszter az egyesület-től véleményét kér egy szabadtai lakos österjesztése ügyében, amelyben az acetylénvilágítási berendezésekre szóló megrendelések gyűjtésének a magánosoknál leendő megengedését kéri. A bizottság elhatározta, hogy érdemleges állásfoglalás előtt az érdekeket meghallgatja. A Magyar Kereskedelmi Csarnok te kérte az egyesületet az előkészítő bizottságban való képviselésére. A bizottság lovag Falk Zs. gond alelnököt és Gelléri Mór igazgatót küldte ki, Indiványt nyújtottak be az egyesülethez az iránt, hogy az egyesület a képviselőválasztások alkalmából bocsásson ki lehívtat az öndilló vámtérület érdekében, Minthogy az egyesület alapszabályai a polnikával való foglalkozást kizárják s az egyesület eddig is meglett mindent az öndilló vámtérület propagandája érdekében az indítványozó a bizottság mostani alakjában nem járult hoz á. Az ipari tulajdonogot védő nemzetközi szövetség meghívta az egyesületet Lyonba november 7-én tartandó ülésére. A bizottság az egyesület képviselőit Kelemen Manó István szakosztályi alelnököt kéri föl Neuschloss Marcel bizottsági tag előterjesztete jelentését a pinóreok és kávéházi személyzet munkaközvetítése ügyében és elhatározást kér a bizottságtól hogy az állami munkaközvetítő intézet végrehajtó bizottságában a pinóreok közvetítésének az intézet működési körébe leendő bevonása iránt indítványt tegyen. A bizottság felkér Neuschloss Marcel bizottsági tagot, hogy az ügyet az állami munkaközvetítő intézet igazgatójával beszélje meg. Több belső ügy elintézése után az ülés véget ért.

Vásárcsarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítők üzleti jelentése.) Az elmúlt hét első felében az irányzat lanya volt, mert hétón az izraeliták nagy bójtján a forgalom úgy szólván teljesen szüntelt és így különösen szállból nagy készletek halmozódtak fel, melyek azonban kedden és szerdán alacsonyabb és magasabb árakon elkeltek és a hét második felében az üzlet ismét a rendes mederben folyt. Az érdeklődés ez idő szerint a következő cikkek felé fordult: szőlő italja és ajkőrtő szép ősi barack, friss telet tojás, prima teavaj és vadfélék. Husnemiek vadfélék és vágott baromfi szállításának a meleg időjárás nem kedvezett, de most hogy az idő hűvösebbre fordult ajánljuk a beküldést mmellett különös figyelmet kérünk arra, orditani hogy ezen cikkek csakis teljes küldés után szállíthatók, mert különben ki vannak téve a megromlás veszélyének. Husba helyi vágású áru nagy mennyiségben került a piacra és a vidéki áru árát kissé lenyomta. Helyi vágású marhabus hátulját 92-116 korona elejét 84-100 korona. Vidéki marhabus hátulját 60-86 korona, elejét 60-72 koronával adtuk el 100 kilónként; vidéki ölt borjut bőben hosszsan mérve levonás nélkül 76-84 fillérrel kilónként minőség szerint. Ha a hűvös időjárás tartós marad, ajánljuk a beküldést. Baromfi: Rántani való csirke 0.90-1.10, sütni való I. rendű 1.60-2.-, II. rendű 1.40-1.60, hízott kacsa I. rendű 4.40-4.80 II. rendű 2.80-4.-; sovány 1.80-2.-; hízott lud I. rendű 10-12. II. rendű 8-10; sovány 3-4.50 koronával kelt el páronként és ezen árak valószínűleg nem fognak csökkenni. — Vágott libák ára, mint már emlitettük, a meleg időjárás folytán hanyatlott, de azok mieióbbi emelkedése várható. I. rendű árúrti ma 1.06-1.12, gyengébb minőségűért — 0.8-1.04 koronát értünk el kilónként. — Tojás, riss telet szőp, nagy áru változatlanul jó keresletnek örvend és ma eredeti ladáért 66-68 koronát, apaditért 59-61 koronát fizettek a vevők. — Vajban a fogyasztás fellendülése várható és ajánljuk a szállítási rendszeres folytatását, nehogy az ismert és keresett vevők annak hiányában elcsúszjanak. I. rendű teavaj 1.70-2.10 korona. Főzővaj 1.40-1.60 korona kilónként minőség szerint. Tehéntúrú csak mérsékelt mennyiségben szállítható, mert a fogyasztás kicsiny. — Gyümölcs. Ezen cikkekben az üzlet ismét kielégítő, sőt ha kiogástalan minőségű jó faigyümölcsről van szó, jónak mondható. A kereslet élénk és az áru minőségének megfelelő árak érhetőek el. Ma az egyes gyümölcsajtókért a következő árak voltak elérhetőek. I. rendű szép száraz leher és piros chasselas 30-40, gyengébb minőségű 26-40 fillér, mézes leher 20-24 fillér, oporó 20-24 fillér, passa uti és muskotály I. rendű 38-56, sőt 60 fillér, II. rendű 40-48 fillér kilónként minőség szerint. Alma: rétes alma 14-24 fillér, török-alma 20-32 fillér, tóvári 16-26 fillér, arany renet 16-24 fillér, bór renet 16-20 fillér, közönséges válogatott alma 12-18 fillér kilónként. Körte muskotály 14-20, kálmán 20-30, császár 20-40, izembart 30-50, elsőrendű nagy vajonc 32-60, másodrendű 24-32, közönséges válogatott 14-26 fillér kilónként. Szilva minőség szerint 6-11 fillér kilónként. Dióban idén az üzlet lanya, 11-24 korona volt 100 kilónként. Kérünk ajánlatokat az ár megjelölésével káposztából és mustkésztésre való almából. Vaggonfélékben a következő árakon kelt el. Burgonya, nagy gumós rózsaburgonya 3.-3.40 korona, sárga nagy gumós áru 3.20-3.70 korona 100 kilónként. — Vöröshagyma 5-6 korona 100 kilónként minőség szerint. — Vadfélék: Nagy nyulak 1.60-2.- korona, süldők 1.-1.40 korona, lotogyi párja 1.60-2.20 korona, fácán 4.80-5.20 korona vadsertés egészben mérve 0.70-0.90 korona. Óz 1.40-1.60 korona, szarvas 0.50-0.60 korona kilónként.

Budapesti sertés-konsumvásár. A terencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lóvárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi szeptember 28. Készlet 391 darab. Erkezett 1100 darab. Összesen 1491 darab. Eladott 1214 darab. Maradt 277 darab. Napi árak: 120-180 ki ogramm súlyban 82-92 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 88-94 koronáig, 320-380 klg. súlyban 88-94 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilós 82-88 koronáig. Malac 72-80 korona. A vásár élénk.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, szeptember 28.

Mérsékelt kínálat és korlátolt vételkészség mellett a készbuza irányzata ma esőndes volt. Elkelt 22.000 mm. 2-5 fillérről olcsóbb árakon. A többi cikkekben buzavál párhuzamosan némi esőkkenés állt be.

Eladatott: Buza. Tiszavideki: 100 mm. 79.3 k. 8 K. 17 1/2 f., 600 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 1900 mm. 78 k. 8 K. 07 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 07 1/2 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 150 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 80.5 k. 8 K. 05 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 95 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 12 1/2 f.

Makói: 1200 mm. 77.5 k. 8 K. 07 1/2 f. Pestmegyei: 800 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78.2 k. 7 K. 87 1/2 f., 500 mm. 78 k. 8 K. — f., 110 mm. 78 k. 8 K. — f., 750 mm. 77.8 k. 7 K. 85 f., 600 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 78.5 k. 7 K. 80 f., 150 mm. 77.5 k. 7 K. 80 f.

Ó-Becsei: 3500 mm. 76 k. 8 K. — f. Pancsovai: 1200 mm. 74.5 k. 7 K. 45 f., 1900 mm. 74 k. 7 K. 45 f.

Szerbiai: 3000 mm. 74.5 k. 7 K. 27 1/2 f. Raktárárú: (6 buza) 1000 mm. 80 k. 8 K. — f.

Mind három hónapra.

Rozs: 1000 mm. 6 K. 80 f., 1500 mm. 6 K. 70 f., 250 mm. 6 K. 70 f., 200 mm. 6 K. 70 f., 200 mm. 6 K. 70 f., 400 mm. 6 K. 67 1/2 f., 300 mm. 6 K. 67 1/2 f., 200 mm. 6 K. 67 1/2 f., 300 mm. 6 K. 65 f., 400 mm. 6 K. 60 f.

Arpa: 400 mm. 6 K. 30 f., 150 mm. 6 K. 25 f. Zab: 150 mm. 6 K. 65 f., 200 mm. 6 K. 65 f., 300 mm. 6 K. 57 1/2 f., 100 mm. 6 K. 52 1/2 f., 100 mm. 6 K. 50 f.

Tengeri: 500 mm. 5 K. 15 f. Késspénzfizetés mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kilós, K.-tól, K.-ig, 50 kilogramm ára, K.-tól, K.-ig. Rows include Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácsági, Békési, and Köles.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Kilós, K.-tól, K.-ig, 50 kilogramm ára, K.-tól, K.-ig. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repes, and Köles.

A határidőszület folyamán a következő kitések történtek:

Table with columns: Buza októberre, Áprilisi buza 1902., Rozs októberre, Zab októberre, Áprilisi zab 1902., Májusi tengeri 1902.

Déli óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Buza októberre, Áprilisi buza 1902., Rozs októberre, Zab októberre, Áprilisi zab 1902., Májusi tengeri 1902.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table with columns: Buza októberre, Buza áprilisi, Rozs októberre, Zab októberre, Áprilisi zab 1902., Májusi tengeri 1902.

A budapesti értéktözsde.

Az előtözsde bécsi vételre és kedvezőbb külföldi hírekre ismét szilárd irányzattal nyílt meg. A vezető értékek élénk kereslet tárgyát képezték tartott árak mellett. A zárlat kedvező volt.

A helyi piacon Rimamurányi részült kedvező árak mellett, élénk keresletben.

A déli tőzsde alapirányzata ismét kedvező volt, magyar hitel és államvasút a vételkészség folytán tartott árakkal képezte a forgalom tárgyát. Osztrák hitelek azonban a Poldi-koh közleménye folytán elgyengültek és gyengébben zárláltak.

A valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtözsde: kedvező.

Kötötték: Magyar hitelrészvény 618.50—620.50. Osztrák hitelrészvény 612.50—614.75. Államvasuti részvény 616.—618.25. Rimamurányi részvény 414.—415.—korona.

A déli tőzsde: tartott irányzat.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 619.—620.50. Osztrák hitelrészvény 611.—613.50. Államvasutak 616.50—618.75. Rimamurányi vasúti részvény 414.—416.—Közúti vasút 552.—553.—korona.

Forgalomba került továbbá: Magyar aszfalt 205.—207.—. Salgótarjáni részvény 522.—525.—. Városi vasút 276.50—277.—korona.

Utőtözsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 609.75. Magyar hitelrészvény 616.—. Leszámitoló bank 410.—. Rimamurányi vasúti 410.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 615.—. Közúti vasút 552.—. Villamos vasút részvény 276.50 korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprószemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű — korona, nagyszemű — korona. Disznószir: budapesti 55.50—56.—korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légeszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 44.—44.60, korona, 3 darabos 45.50—46.—korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 13.25—13.75 korona, 85 darabos 15.—15.50 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.—korona, 100 darabos 11.75—12.25 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilva: slávoniai 19.25—20.—korona, szerbiai 17.75—18.25 korona; azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, szeptember 28. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A mai heti tőzsdén a tulajdonosok megmaradt gabonaméteikben drágított követelések mellett, noha az eredmény csekély volt. Így 5 fillérről többet kértek búzáért, de az árfolyam nem emelkedett túl a múlt szombatot elért magasságra. Eladattak: 76.2 k. nagybeskeréki 8.15 K. három hónapra, Bécsből 78 k. déli vasúti 7.75 K. Kapuvárról slávoniai 79 k. 8.10 K. Marcheggből, 8.75 K. Nagyszombat, 7.90 K. Wartberg. 7.85 K. Galantha, 7.85 kg. 7.80 K. Nagyszombat. Rozs aránylag szilárd volt és sűrűn kelt 5 fillérről drágábban. Drégely-Palánka 6.50 K., Maločka 7.10 K., slávoniai 7.25 K., Marchegg-marchfeldi 7.20—7.25 K., Marchegg 7.5 kg. nehéz 6.80 K. Etyek. Arpa fogyasztási forgalma a mai piacon jelentékenyebb volt, az idegen kereslet hiányzott; az irányzat valamivel kedvezőbb alakult, különösen morvaországi és déli vasúti származású árakra nézve, amelyek 10—15 fillérről drágábban keltek és az árfolyamok szilárdultak. Morvaországi állomásokról 7.30—8.—K., slávoniai árú bécsi forgalomban 7.47—7.60 K. Tengeri 5.65—5.70 K., 3 fillérről erősen szilárdult, zab árai nem változtak, jó magyar árú minőség szerint 7.10—7.40 K. Liszt irányzata kedvezőbb annyiban, hogy a malmok az alacsonyabb kínálatokat visszautasítottak. Korpa a malmok részéről teljes árakon tartatott és napi árfolyamon alul sehol sem volt kapható.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde élénken indult, de utóbb általános lanyhaság mellett gyöngült Berlinre tartott.

A déli tőzsde lassan indult. Jó irányzat mellett továbbiakban gyöngült a hangulat.

Bécs, szeptember 28. (Magyar értéktőzsde zárólistája.) 4%-os arányjárdék 118.35. lisztai és szegedi kölesön sorsjegy 143.—. Magyar vasúti kölesön ezútszám 100.25. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.25. Magyar eszámitoló- és pénzváltóbank 409.—. Rimamurányi vasútrészvény 409.—. Magyar koronajárdék 92.30. 4%-os Magyar földtetherm. kötvény 92.10. Magyar hitelbank részvény 615.—. Magyar nyeregméti kölesön sorsjegy 175.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény 349.50. Magyar kereskedelmi bank 2398.—. Magyar cukoripar —.—.

Bécs, szeptember 28. (Osztrák értéktőzsde zárólistája.) 4 2/3%-os papírjárdék 98.40. 4%-os osztr. arányjárdék 118.85. 1890-os arányjárdék 118.35. Osztrák hitelrészvény 398.50. Angol-osztrák bank 268.—. Bécsi bankjegyzület 420.50. Osztrák-magyar bank 1627.—. Déli vasút 78.—. Dunagőzhajózási részvény 7.5.—. Dohányrészvény 275.—. Császári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.20. 4 2/3%-os ezüst járdék 98.20. Osztrák koronajárdék 95.50. 1864-iki sorsjegy 211.50. Osztrák hitelintézet részvény 610.—. Unionbank 603.—. Osztrák Länderbank 381.—. Osztrák-magyar államvasút 616.50. Elbavölgyi vasút 457.—. Alpesi bányarészvény 329.50. 20 frank. arany 1902. Londoni váltóár 239.12. Bécsi tramway Litt B. 219.—. Bécsi tramway Litt A. 225.—. Lipót köh 294.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, szeptember 28. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 610.—. Magyar hitelrészvény 618.—. Angol-Osztrák bank 258.—. Bécsi bankjegyzület 411.—. Union bank 509.—. Länderbank 382.—. Osztrák-magyar államvasút részvény 616.50. Déli vasút 73.—. Elbavölgyi vasút 458.90. Északnyugati vasút részvény 451.50. Dohányrészvény 275.50. Rimamurányi vasúti 410.—. Alpesi

bányarészvény 330.—. Májusi járdék 98.40 Magyar korona járdék 92.30 Török sorjegyek 94.—. Német birodalmi mária 117.23. Napoleon d'or 1902.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, szeptember 28. (Zárólistája.) A mai tőzsde elég szilárd tartással indult. Bár a német bank forgalmának jelentékeny emelkedéséről szóló hír serkentőleg hatott, az üzlet vállalkozókévd hiánya miatt még sem öthetett nagyobb arányokat. E miatt a helyiértékek magas kezdő kurzusai részben ismét hanyatlottak. Beföldi bankok ártartók. Vasutak szilárdak, különösen Kanada-Pacifik- és gotthárdi részvények állítólag államosítási tárgyalások híreire. Transvaal vasúti részvények nyomottak. Hajózási részvények eleinte szilárdak, azután gyengébbek. Később bank- és bányarésztékek gyengültek. A Menloshoh és társa cég ma benyújtotta a főtőzshelyeken az orosz dékeleti vasút 32.460.000 mária értékű garatált kötvényeiről szóló prospektust. Magánleszámitólistái kamatból 3 1/4%.

Berlin, szeptember 28. (Zárólistája.) 4 2/3%-os papírjárdék 98.50. 4%-os osztrák arányjárdék 101.30. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 93.25. Osztrák-magyar államvasút 132.60. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasút beruházási kölesön 102.60. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 169.10. Altalkos villamosági Edison 171.—. Geisenkircheni 153.90. Laura-koh 174.25. 4 2/3%-os ezüstjárdék 98.40. 4%-os magyar arányjárdék 99.75. Osztrák hitelrészvény 192.—. Déli vasút 20.—. Károlyi Lajos vasút 102.75. Orosz bankjegy 216.25. 4%-os új orosz kölesön 98.50. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 99.25. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 148.50. Járpeni 146.80. Az irányzat bágyadt.

Berlin, szeptember 28. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Kelti forgalom. 4%-os magyar arányjárdék 99.75. Magyar koronajárdék 93.25 Osztrák hitelrészvény 192.90. Osztrák-magyar államvasút 132.40. Dél vasút 20.—. Eszaknyugati vasút 216.25 Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegy készpénz 168.50. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Último), Lombard —.

Frankfurt, szeptember 28. (Zárólistája.) 4 2/3%-os papírjárdék 98.70. 4%-os osztrák arányjárdék 101.47. Magyar koronajárdék 93.40. Osztrák-magyar bank 116.50. Déli vasút 18.80. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltóár 203.73. Bécsi bankjegyzület 106.50. Villamos részvény 117.—. 3%-os magyar aránykölesön 83.75. 4 2/3%-os ezüstjárdék 98.40. 4%-os magyar arányjárdék 98.80. Osztrák hitelrészvény 192.90. Osztrák-magyar államvasút 132.70. Eszaknyugati vasút —. Bécsi váltóár 85.23. Párisi váltóár 89.25. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 170.58. Az irányzat szilárd.

Hamburg, szeptember 28. (Zárólistája.) 4 2/3%-os ezüstjárdék 98.25. 1890. sorsjegy 140.25. Déli vasút 19.70. 4%-os osztrák arányjárdék 101.—. Osztrák hitelrészvény 192.—. Osztrák-magyar államvasút 132.50. Olasz járdék 98.90. 4%-os Magyar arányjárdék 99.50. Az irányzat gyenge.

Páris, szeptember 28. (Zárólistája.) Osztrák-magyar államvasút —. 4%-os osztrák arányjárdék 103.05. Osztrák Länderbank —. 3%-os francia járdék 101.05. Ottomankbank 521.—. 3 1/2%-os francia járdék 101.85. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút —. 4%-os magyar arányjárdék 101.75. Párisi bankrészvény 1030. Olasz járdék 99.30. Francia förtész. járdék 100.25. Osztrák földhitelintézet részvény 11.85. Török dohányrészvény 309.—. Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszarnok jelentése.

Szeptember 28. A sertésüzlet irányzata esendés. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 92—93 — fillérg. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 92—93 — fillérg. Fiatal könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stach). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 91—92 fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 90—91 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 90—91 fillérg.

Sertésélesztés szám 1901. szeptember 28. napján volt készlet 45.291 darab. — 1901. szeptember 27. napján felhajtott 234 darab. 1901. szeptember 27. napján elszállított 669 darab, 1901. szeptember 28. napjára maradt készletben 44.856 darab.

Viz állás.

Table with columns: Inn, Duna, Szept. 27. 28., Szept. 28. 29., Tisza, M-Sajgót, Tekelaha, V-Nagyeny, Zemplén, Tisza-Püred, Szolnok, Göngyözd, Szeged, Gy-Fehérvár, Tótköves, Tisza-Becse, Tisza, Ondova, Bácsa, Hód, Bodrog, Sáp, Zala, Hornád, Berettyó, H-Újvár, Kőrös, Csécs, N-Várd, Bonyhás, Gy-Fehérvár, Borosjenő, Gyöngyös, Békés, Gyöngyös, M-Sajgót, Gy-Fehérvár, Bácsa, Bonyhás, Kőrös, Kézdivás, Tamas, Békés, Békés.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 29-én.

Sába királynője.

Nagy opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzerzte Goldmark K. Szövegét írta Mosenthal.

Személyek:

Salamon	Ney D.	Sulamit	Vasquezno
Baal Hanán	Mihályi	Sába királynője	Diósyne
Assád	Broulik	Astaroth	Boris M.
Főpap	Szendrői		

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 29-én.

Endre és Johanna.

Tört. szomorujáték 5 felvonásban. Irta Rákosi Jenő.

Személyek:

Róbert	Ujházi	Ferendo	Rózsahegyí
Endre	Berégi	Battista	Iványi
Tarentói Lajos	Dezso	Sancha királyné	Priello
Durrazzoí bere.	Herváth	Erzsébet	Fái Sz
Monte Scaglioso	Mihályi	Valois Katalin	Szacsavayné
Tárlízi	Gyenes	Perigord Agnes	Paulayné
Melazzo	Pálfi	Johanna	Márkus
San Severino	Náday B.	Mária	V Molnár
Bertram	Császár	Filippa	Vizváriné
Róbert barát	Szacsavay	Margaretta	Maróthy
Fra Giacomo	Vizvári	Sancia	Heltyei
Fra Nicola	Gatányi	Catella	Ligeti J.
Apród	Nagy Ib.	Etekgőgő	Zilahi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 29-én.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képen. Irta Hugh Morton. Fordította Saigó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzerzte Gustave Kerker.

Személyek:

Eronson	Sziklai	Cora	Margó
Harry	Ráthonyi	Kenneth	Giréth
Kurt	Boross	Blinky	Palásthy
Snifkins	Mátrai	Gray	Szyoyer
Fifi	Dóry	Kissie	Rózsa

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrásy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Aasárnap, 1901. szeptember hó 29-én.

Délután 3 óraker mérsékelt helyárrakkal;

A háló.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Mocsáry Béla.

Személyek:

Gábori Gábor I.	Vendrei	Fontos	Hegedűs
Mélanie	Hunyadi	Ij. Fontos	Szerémy
Gábori G. Gábor	Góth	Fontos Antónia	Varsányi
Köverné	Nikó L.	Hipp Muki	Tapolczai
Iona	Lenkei	Rontai	Bárdi
Irma	Gazsi	Farkas Géza	Győző

Este:

Harmadszor:

Szívem!

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Bilhaud és Hennequin.

Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Grisolles	Góth	Maxime	Tapolczai
Montureux	Balassa	Francine	Fábián
Antoinette	Csilag	Rose	Bálint
Hélène	Gazsi M.	Joseph	Kassay
Gaston Chateau	Bihari		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Szessünk megnézni!

a teljes szeptemberi műsort,

mert már jön:

Rosario Guerrero

a híres spanyol táncosnő és

Mörbitz Bernát

a legkitűnőbb német varieté-kómikus.

Az előadás 8 óraker kezdődik.

Jegy elővétel díj nélkül előre váltható d. e. 10-1-ig a pénztárnál.

A kávéházban reggel 5 óráig Vörös Elek előzenekara hangversenyez.

Spezességi lenipar!
Wein Karoly és Tsalai
 vasszőr- és óvattalános-üzemek
 Budapesti lékházak: IV. Koronaherceg-utca 8.
 (Harcas-bazsar-csüvelő)
Ajánlja a hírnemes szeszességi vasszőr- és szalonnázás, törülköző, törő és minden e szakmába vágó gyártmányait.
 Minden darab gyarmatból származó árut szem végjegyével látjuk el.

VALÓBIZTOSPESSÉG
 VED-
 HÉNY
 KOHT ZÍSSEN

Breitner Károly

Óbuda, Lajos-utca 198.
 a Haszmann József-féle házban.

Arany-, ezüst-, ékszer- és óraműves.

Régi arany, ezüst és drágaköveket a legmagasabb áron vesz vagy becserél. Javítások gyorsan és olcsón elkészítettnek.

Gyümölcs-, főzelék- és

husconservákat

aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az

Első Kecskeméti Conservgyár

Kecskeméten,

Arjegyzekek ingyen és bérmentve.

FOGAK

Ij. PROHÁSZKA IGNÁC

magyar királyi udvari szobrászművész és elismerhetlen fogorvosok főtanulmányos. Alapítva 1889.

BUDAPEST, Kerepesi-ut 8., I. em.

(Pannónia-szálló átellenében.)

Elvem: jutányos árak mellett nagy forgalmat elért. Számos kitüntetés.

KELETI KÁVÉHÁZ

Csömöri-ut 14.

KIS JANCSI

balatonfüredi hírneves zenekara ma és mindennap esténként hangversenyez.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Nincs előadás	Az ember tragédiája	Szívem	Mikolai bíró	Szerencsecsillag főpróba
Kedd	Erzsike Bajazzók	Francillon	Ugyanaz	Járet 12 felesége	Szerencsecsillag
Szerda	Nincs előadás	A tenger aszszony	Ugyanaz	Mikolai bíró	Ugyanaz
Csütörtök	Bánk bán	Elektra	Ugyanaz	Ugyanaz	Ugyanaz
Péntek	Tannhäuser	A sasok	Ugyanaz	d. u. Milliók a hó alatt este Katalin	Ugyanaz
Szombat	A varázsfuvola	Ugyanaz	Ugyanaz	Katalin	Ugyanaz
d. u. Vasárnap este	Észak csillaga	Endre és Johanna	Ucskay brigádéros Szívem	Mikolai bíró Katalin	New-York szépe Szerencsecsillag

BUDAPESTEN

a legjobb, legszolidabb és legolcsóbb

BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

az ujonnan megnyílt női-divatáruház

LESSNER GUSZTÁV

IV. BÉCSI-UTCA 8.

- Legszebb divat-gyapjuszövetek 21 krtól 5 frtig.
- Gyönyörű mosóflanellek 21 krtól 50 krig.
- Legújabb divat-bársonyok imprimé mtrenkint 70 kr.

GMEHLING HERMANN

csász. és királyi udvari szállító
 bőr- és bőrbutor-gyára

BUDAPEST, VII-ik kerület, Damjanich-u. 6
 Bőrszékek,
 Támlányok,
 Mappák,
 Papirkosarak,
 Kályhaellenzők
 stb.
 Régi nádszékek bőrrel bevonatnak.

Kérem!

Tessék próbát tenni az elismert kitűnőségű „SISAK“-KAKAO-val és „SISAK“-CSOKOLÁDÉ-val
 Kezességgel a legtisztább és mindamellert legolcsóbb hollandi gyártmány.
 Kapható az összes jobbajta gyarmatár- és osemegés üzletekben.

Schunda V. József

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a m. kir. opera, a m. kir. zeneakadémia és nemzeti zenede szállítója a pedálcímblatomból és az ujonnan javított tárogató fűtalálójára.
 Budapest, Magyar-utca 18. sz.
 Ajánlja mindennemű saját gyárában készült réz-fuvó-, fa-fuvó-, vonó- és ütőhangszereit valamint saját találmányu javított és szabadalm. **CIMBALMAIT.**

Gyümölcs és szőlőbor készítési gépek.
Gyümölcs és szőlő sajtók,
 folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomoró szabályzóval. A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.
Hydraulikus sajtók.
Szőlő és gyümölcs zúzó
 és boggyó morzsolók.
 Teljesen felszerelt szűretelő készülékek.
 Szőlő és gyümölcs szűrés, aszalás-készítékek gyümölcs és főzelék aszalás, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezeti szab. önműködő „syphonia“ gyümölcs és szőlővessző permetezők gyarmatuk és szállítatnak jóállás mellett a legjobb kivitelben
MAYFARTH PH. és TÁRSA
 cs. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.
BÉCS, II. Taborstrasse 76.
 Kitűnő leve 400 arany, ezüst és bronz éremmel. Arjegyzekek ingyen és bérmentve.
 Képviselek és viszontárúvitók felvételnek.

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 29-én.
Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárrakkal
Lili.

Énekes színmű 3 felvonásban. Irták: Heuquein és Millaud. Fordították Fái J. Béla és Evva Lajos. Zenéjét szerezte Hervé.
Személyek:
Plinehard Sírmai Bouzincourt Szabó
Batelière Szerdahelyi Bouzincourt Siposné
Hypothese Kovács Amélie Hegyi
Bompan Horváth Antonine)
René Raskó Victorine Vidorné

Este:
Másodszor:
Blaha Luiza asszony mint vendég

A mikolai bíró.

Népies színmű a karuc időkből 3 felvonásban. Irtá Abonyi Árpád. Zenéjét összeállította Barna Izso.

Személyek:

Mikolai Horváth László Raskó
Eva Badn Nelli Csokló Szabó
Mátyás Tollaj Zsófi Izsóné
Panna Erdélyi Veszolka Szerdahelyi
Laczkovics Solymosi Antal Kiss M.
Katinka Blaha Zsóbia Krecsányi
Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 29-én.
Délután 4 órakor mérsékelt helyárrakkal
A föld körül.

Este:

Monte-Carlo és a Riviera,
Irtá Salamon Ödön.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYIRI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 29-én.
D. u. 3 órakor mérsékelt helyárrakkal.
Budapest szépe.

Látványos operette 6 képből Irták: Faragó Jenő és Márkus Géza. Zenéjét szerezte: Barna Izso.

Este:

Mártha,
vagy: a richmond-i leányvásár.
Regényes víg opera 6 képből. Irtá Friedrich. Fordította Szerdahelyi. Zenéjét szerezte Flotow.
Kezdeté 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 29-én.
Délután 4 órakor fél helyárrakkal.
Petőfi élete és halála.

Látványos színmű 5 felvonásban.

Este:

A szökött katona.
Eredeti népszínmű dalokkal. Irtá: Szilvágyi Ede. Zenéjét szerezte Szerdahelyi József.
Kezdeté 7 órakor.

Ferenczi-kávéház

Ujvilág és Rostély-u. sarok.
Oláh Józsi kőszékvétségének zenekarát vezényel.
Figyelmes kiszolgálát. Separék.
Mérsékelt árak.

Táncoktatási jelentés

F. évi október 1-én kezdődik a
ZIEGLER-féle
táncintézetben
Andrássy-ut 25. (Főjárt Dalszínház-utca 1.)
a tanítás.
Hétfőnapok fővétel naponta d. u. 5-7-ig.
November 9-án kezdődik gyermek-kurzusra való előjegyzés naponta fővételnek. — Zsoltár táncoktatás természet rendeltetésre beosztott.
Hathéna támogatásért veszik.
Ziegler József.

DISZES SÍRKÖVEK

szienitből, gránitból és tiroli márványból
a legolcsóbb áron
kaphatók
Gartenfeld Mór sírkőraktárában
Budapest, III. Lajos-utca 114. sz. a.
A 12233. számú magyar szabadalom

„Eljárás és készülék köröm-, pata- és cipővasalások előállítására“
tulajdonosa Zebthauer Tóder Wilhelmsburgban
1898. január 8-ától

vevők vagy engedélyesek kerestetnek.
Szives megkeresések „W. M. 3017“ alatt Messse Rudolfhoz Bécs, I. körzetnek.

Függőlámpák

remek szép majolika, a Brunner-féle tömegből,
rendkívül olcsón
kiárussítatnak.
Szt.-Lőrinci porcellánfestő ipartelep
Ortner Rezső és Társa,
Teréz-körút 32. sz. Saroküzlet.
Étkezőkészlet 6 személyre 6.50, 8.50, 10.50.
Videki megrendelésnél kérjük a vasutállomást.

Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület

az eddig ismert saakszerű vezetés mellett magyar levelező-, vita- és német kurzusokat rendez.
A REMINGTON STANDARD gépirás és ezen gyorsírási tanfolyamokra jelentkezőket korlátolt számban foglazz.
Glogowski és Társa
Erzsébet-tér 16. sz.

Saját készítményű

férfi ruha-árúház.
Öltöny,
Felöltő,
Raglán,
Derby,
Ulster,
Vizmentes esőköpeny,
Téli kabát,
Városi és utazóbundák,
Gazdászati kabátok,
Bőr- és vadászkahtók
szövet- és szőrméből kész.
Lukács Gyula férfiszabó,
ezelőtt Krausz Lipót fia
Budapest, Kossuth Lajos-u. 18.
Dus választék fiú- és gyermekruhákban.
Mérték szerinti megrendelésre a legolcsóbb és legjobb bel- és külföldi szövetek vannak raktárban. Mindegyikkel kivételre készítenek szöveteket.

RÓKA táncintézetében

Szentkirályi-utca 6.
már a beiratások megkezdődtek.
Csoportok előjegyzése. Magánórak.

Diszes ingaórák
5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók
Polgár Kálmán
óra- és órázer-üzletében
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
Videkre árjegyzék bérmentve.

Pocket Telescope
Uj optikai készülék,
melynek segítségével
örvénnyel, távolságra,
mértékkel lehet eljárási.
Emberök, állatok stb.
igen nagy távolságra
is felismerhetők. Nálunk
bizonyosan úgy készítenek,
tisztességek, valóságos
erősségek, turisták
és, valamint kirándulók
szükségével is. A
Pocket-távósó a nálunk
mennyire való hordásra van összeállítva és egy simas szerelvény
segítségével bármely szövegbe is ráerősíthető. Ára darabonként
a páns előlege befizetése mellett 3 K. 40 fill. frango. Utánvételtől
előre több, 3 drt. ára 4 K. 60 fill. frango. Porrá külön elküldöttük.
Kann Ignác, Wien, II. Nickelgasse 3.

Ne vegyen senki hangszerét, míg **Reményi Mihály** műhangszerész legujabb képes árjegyzékét nem olvasta, melyet ingyen és bérmentve küldét Budapestről Király-utca 44/d.

BUTOR

jó, szolid kivitelben, előnyös részletfizetésre.
Náthán Ignác
kártyos- és szettalos-butor egyedül főraktára
VII. ker.
Erzsébet-körút 23.
Árjegyzékét vidékre ingyen és bérmentve

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE
az ÉRTÉKPAPIROKRA
(visszafelezhető tetszőleges szerinti kisebb részletekben is) bármilyen összeget igen olcsón ad
Kövér Armin
bank- és váltó-üzletkezelő, származásos, származásos, származásos.
IV. ker. Farsang-tér 2. Gróf Csáky-palota.

Zálogházból veszek cédulákat.

Elnök
12 latos ezüst értékesítést 12 személyre 140 fill. 6 szövényre 85 fill. kezdve és feljebb. Mindennemű nem elvett tárgyak birtokosai és fransz selymekben. Nagy raktár arany főtől láncokból, masztv aranygyűrűk 5 forint 40 kr. arany főtől kezdve 12 forint massz aranygyűrűk 5 fill. 50 kr.
Képes árjegyzékét bérmentve és ingyen.
Grünberger A. Béla
örökösél
Budapesten, Haribazár.
Váci-utca 30. l. em. 23.

„ROYAL“-pörkolt-kávé

(törvényileg védve; utánzásoktól tessék óvakodni!)
A legzamatosabb, a legszaporább!
A legkényesebb kiválmányokat kielégíti. Minden takarékos háztartásban nélkülözhetetlen.
Nagybani elárutása:
Neuman és Rosenbaum
gyarmataira és delügyművelés nagykereskedésében
Hetenként 3-azor és pedig: hűtőn, szardán és pénteken ki-estnyhényi elárutása.
Budapest, V., Alkotmány-utca 24.
Kapható eredeti árak mellett az összes fűszerkereskedésekben. Csak védjegyükkel ellátott esomagokban valódi

Szabadalmak

gyorsan és lelkiismeretesen készítköztetnek.
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.
Találmányok finanszírozása és értékesítése.
Vedjegyek beajrtromozása. Felvilágosítás díjtalan.
Telefon 66-79.

Gyomorhajosok figyelmebe!

Biztos eredmény érhető el
gyomorfájás, szélgyörg, gyomorférgés, átvárgyalásig, köhögés, nehézség légszertelésre a Lőrinczy-féle csodabárium „Mentol“ gyomorszeszszal. Egy üveg ára 1.20 fillár. Megrendelhető az „Áranykereszt“ gyógyszerárúházból, Békéscsabán.

HAGGENMACHER-féle
— a sörtözde által palaezkozott —
GÓLIÁT MALÁTA-SÖR
legkiválóbb üdítő és tápláló ital.
Dr. Telhies János kir. kerék. törvén. hit. végzés nyilatkozata: „A Haggennmacher-féle Góliát Maláta Sört, vegytisztaságom alapján főleg magas értékű és minőségű (Maltose) tartalom következtében a legkiválóbb maláta-sörök közé sorozom.“
Megrendelési hely:
Budapest, V., Kádár-utca 5. sz.

Arverési hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a **Kohn Ede és Társa** cégnei eladogositott tárgyak zálogüzletemben **kváltás vagy meghosszabbítás** által rendezhetők, annál is inkább, miután a zálogtetelek lejáratuk után haladoktalanul, vagyis
1901. évi október hó 12-én
nyilvános árverésen elárvereztetnek.
Böhm Mátyás
bélvárosi magánalégház
IV., Károly-körút 8. szám.

LEITERSDORFER D. és FIA férfiszabók

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 6. szám.
Kész télikabátok . . . . . 20 frtól 50 frtig.
Városi bundák . . . . . 30 frtól 100 frtig.
Saco-öltözetek . . . . . 15 frtól 30 frtig.
Jaquet v. smoking-öltözetek 22 frtól 40 frtig.
Raglán és felöltők . . . . . 15 frtól 40 frtig.
Alapítottátok 1864-ben.
Mértet utáni rendeléseknek angol és skót szövettökönlegességök.
Művésziessé szabás, Elegáns kivitel. Jutányos árak.

Magyar tollal írjon minden magyar ember!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acéllírótoll és tollszár gyáranak kitünő gyártmánya

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulthatatlanok és jószáguknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyezők.
Különösen ajánlatok: Dániel Ernőné 574 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám, 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.
— Minden papírkereskedésben kapható. —

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 38.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is
pénztárunk egy fénykép-bonnt szolgáltat ki, amelyen a bevásárlott összes nyugtáványozva
lesz. Amidőn ezen bevásárlott árak együtt a 20 korona összeget meghaladják, vagy
20 korona értékű áru egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekik átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu művésziesen elkészített

ÉLETNAGYSÁGU HŰ FÉNYKÉPET

csupán a kifejtésért és a díszes papírkéretért (passe-partout) önköltségünket 3 koronával számítjuk fel. A világ egy műintézete sem képes az ingyen képet magát
20 koronán alul elkészíteni.

Az 1901. évre szóló teljes naptárral ellátott **KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK** a közkedvelt egy és kétkoronás áruosztályunkról, valamint az összes árucikkekről kívánatra ingyen és bérmentve.

Az őszi és téli idényre
ajánl

Neumann M.

Budapest, IV., Múzeum-körút 1. sz.

Őszi és téli öltönyöket, átmeneti kabátokat (Double, Ulster és Baglan), Blavelock ujjakkal és ujjak nélküli, Téli kabátok és városi bundák, gazdasági kabátokat szövet vagy szőrme bélésel, Eredeti dán írmarszarvas kabátokat flanel vagy szőrme bélésel.

Nagy választék gyermek- és fiú- öltönyökben. Minták és árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Vidéki megrendeléseknél elegendő mértéknek egy kabátunk a beküldése.

!! Sérültek figyelmébe !!

A MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

orthopediai műintézetében

Budapest, VII., Kerepesi-ut 32. N.
(a Rókus-kórházal szemben)

szádt gyártmányu sérültök legkitűnőbb kivitelben kaphatók.

Egyedül 3, 4, 5 és 6 ft. Kétdőlnél 6, 8, 10 és 12 ft.

Ugyanott jóllás mellett készítenek: Málábák, műkezek, lábgépek, fűzők fordítottoknak, egyesek tartók, háskötők mérték szerint 3 futól 12 ft-ig. Diana-öv (barni kímélő) 3 futól 50 kr. Gumuhárnyák mérők színt, valamint a betegápoláshoz szükséges cikkek és valódi francia kőművelésű kényelmes kaphatók. Figyelmes kivételgálás. Árjegyzéket zárt borítékban ingyen.

Teljes felgyógyulás.

Figyelemterjedjék a tisztelt olvasókat dr. Olivier (Páris) vértisztító szerére, amelyek több mint ötven év óta a gyógytudományok oly nagy szolgáltatást tesznek. Az ő pillulái, az ő szurpái, az ő pasztillái és főképpen az ő csodás pisztóái, utóéletetlen eredményvel gyógyítják az összes mérges nemű és fertőző betegségeit mindkét nemnek, még a legidősebb esetekben is. Utóéletetlen hatásuk van minden bérhajnál és romlott vér ellen. *Egyedül kitalálással jódhatagott és 21.000 frankkal államilag jutalmazott szer.* Ezen autentikus, egyedül létező és határozottan bizalmat érdemlő bizonyítványok tanúsítják ezen könyvem, ártatlan, hatáson és ólószer keletkezésénél fontosabbát. Hasonlítsák össze és ítéljenek, intelligens, gazdag és szegény betegek. Itt biztos és teljes gyógyásúra nyílik alkalom. Egy igen tanulságos füzetét díjmentesen küldünk. Tanácsot levélleg nyújtunk választélag ellenében, Rue de Rivoli 33, Páris. Értékesítést nyújt Török József gyógyszerár Bpest, Király-utca 13. és Ausztria Magyarország összes gyógyszerárjai.

Párisi kiállítás: Arany érem.

FERNOLENDT

cipő-fényezés, a világ legjobb fényezője, gyorsan mélyfeketé fényt ad és a bőr tartósságát fentartja.

Alapított 1832-ben. Gyári raktár: Bécs, I. Schulerstrasse 21. Kapható mindenütt. Raktár Budapestben, V. Lipót-körút 21. sz.

PRÓBA SZERENCSE!

Kétkrajcáros levelezőlapon tett megrendelése elengedő, hogy meggyőződéssel szerezzen cipőm-jószágát, mely ha nem felel meg, a pénzt haladéktalanul visszadom.

Minden cipőért egy óvi jóta lást vállalok, ha az általam fölállított „Guzi” kenőccsel, melyet ingyen adok, bekeni. Mértéknek elegendő egy papírlapon harisnyában a lábaltal rajza. Kérje képes árjegyzékem ingyen.

Férfi sima viselő 2-1 belső, vízmentes, 7-
Férfi elegáns víz fűzős 3.20
Sárga bagaria fűzős 3.50
Boxcalw. bőr v. szalon-
lakk, elegáns, fűzős 4-
Női szögcs. engos v. fűzős 3-
Angol boxcalw. bőr v.
szalonlakk fűzős 3-50
Bagaria csizma egy da-
rabból, hallólyaggal
Cégesüzem I. igen tisztelt vevőim szives tudomására hozom, cégeim Agulár Dávid fia, cezentől saját nevem alatt vezetem.

AGULÁR IGNÁTZ

Budapest, DEÁK-TÉR 6.

Titkos betegségek ellen

20 év, részben katonarövisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben marórvos tapasztalatai után lemelegebben ajánlíható

DR. KAJDACSÝ,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiail rendelő-intézete
IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota
(Atjához és lift használat).

A legelhangyagottabb hgyesfőlyásokat, legulyosabb hgyhólyagbajjokat, bujakóros ebeket, syphilit, az onfortóztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által, magómléssket, nőknél főhőrfolyást befecskendezése nélkül, a legnakacsabb börtettségöket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményekben létrejött hátrérbajjokat gyógyít a legujab gyóymód szerinti alakoson és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtti 9 óráig 4 óráig; este 7-3 óráig Nőeknek úgy mint férfiaknak külön be és kijáratt. Külön zárttermek.

Levelekre díjtalanul azonnal választottunk; esetleg gyógyszeréről is gondoskedva lesz.

3324 szám
ikt. 1901.

Árverési hirdetés.

Zólyom sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonához tartozó „Csillag” nevű vendégfogadót, mely a város egyik legelőnebb forgalmu helyén, a vasut felé vezető utcában fekszik; továbbá a városnak a vár alatt fekvő vendéglőjét, valamint a Zólyom városa és Szllás-gyógyfürdő között fekvő Zólyom-Füred (Borovahora) nevű fürdőt 1902. évi január hó 1-étől kezdődő s egymásután következő három esetleg hat évre nyilvános árverés után külön-külön haszonbérbe adja és az árverés határidejéül

folyó évi október hó 10-ikének délelőtti 9 óráját

tűzi ki, mely a városházán tartatik meg.

Az árverési feltételek a kitűzött határidőig a városházán a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Írásbeli ajánlatokat is elfogad a város tanácsa s ezek csak a szóbeli árverés után fognak folbontatni.

Kikiáltási ár a Csillag vendégfogadónál 2000 korona, a váralatti vendéglőnél 1100 korona, a fürdőnél 558 korona.

Zólyomban, 1901. évi szeptember hó 20-án.

SKRAVINA
polgármester.

Olcso butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtos fényezett	30 frt	1 obédőszék, 6-német stíl	350 frt
2 ágy, fényezett	22	1 íróasztal, 3 fiókos	18
1 éjjeli szekrény, fényezett	8	1 hálószoba, matt dífő	100
1 mosdó, 2 ajtos, fényezett	14	1 hálószoba, faragott	130
2 szekrény, 2 ajtos, dífő, matt	30	1 garnitúra crépe vagy bourette-behuzat	55
2 ágy, magas, dífő, matt	26	1 garnitúra selyem-behuzat	80
1 éjjeli szekrény, dífő, márványtal	8	1 garnitúra plüss-behuzat	80
1 kredenc, 4 ajt, fülkés, faragott, márv.	46	1 szalonnasztal	10
1 diván, magas támla szőnyeggel	40	1 consol márványtal és tükör	26
1 obédő-asztal, dífő, matt	12		

Nagy választék egyszerű, valamint a legdisezebb kivitelü butorokban.

Dósa Kálmán

fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
Budapest, Erzsébetter 18 Sas-utca sarok, I. emelet.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

SELYEM-ÁRUHÁZ

KÖSZEG HENRIK és Társa

BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR 2. SZ.

Mintákat vidékre kívánatra küldünk.

Kérteik megrendelésnél tájékozásul az ár és szín megjelölése.

Legujab levelező, öntgyövd és házi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, megüdvölések, ajánlatok, szerződéses stb. mintáival. Ára füzet 2 kor., kötet 2 kor. 40 fill. Az összég előzetes beküldése esetén bérmentve küldük meg. Megrendelést: Langyel Robert (Wodliáner F. és fia) cs. és kir. udvari könyvkereskedésénél, Budapest, Andrássy-ut 21. szám.

Fekete mintázott és sima tiszta selymek —95, 1.05, 1.50 ft és fejebb.

Szines divat-selymek, csikos, sima, mintázott és chine bluzokra és ruhákra —90, 1.20, 1.50—4.50 ft-ig.

Mosó-bársony gyönyörű minták —75, 1.42 és 1.72 ft.

Panné-bársony sima és mintázott 1.50, 2.25, 2.40, 3.30 ft.

Fehér selymek menyasszonyi ruhákra 65 krajcártól 5 ft-ig.

Minden

IRÁNYBA

az osztrák-magyar monarchiában bérmentve küld minden árút,
ha a megrendelés

IO KORONÁN felül van

a régi, jólismert világhírű

NŐI DIVATÁRUHÁZ

D. LESSNER

BÉCS VI., Mariahilfer-strasse 81-83. BÉCS

Divatos selyemszövet 70 fillértől 17 koronáig.

„ gyapjuszövet 40 „ „ „
„ mosó-flanell 40 „ 85 fillérig.

Ruhabársony minden árban.

Diszes áruraktár, ugy árban mint választékban verseny nélkül.

Mintarendeléseknél kéretik az árakat pontosan megadni, valamint a kívánt szövetféléket, hogy megfelelőt lehessen küldeni.

Disz-katalogusok megrendelőknék ingyen és bérmentve.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapot megszűnjék. Kellenni valakinek, a ki a fiatalságot a nemi életéről jóakarattal, őszintén és bebotán felvilágosítsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajokat bárá, de tartzkodás nélkül és bizalommal elmondassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan jelkimerertes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a nemi életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már meglevő bajokon is tud segíteni, akkor orvosi mód megszűnik a titkos betegségek lejárda.

Ilyen magaslatos hivatású és erre való Dr. Palócz V. kórházi orvos, specialista országos hírű intézete (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a nemi életéről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedvei megtisztulnak, idegje megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koravízektől, lelki kinsjai megszűnnek. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegre biztos és teljes eredménnyel használt gyógymódnál fogva a monarchiában utörő és egyedülálló. A mindennapi foglalkozás megszavazása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az ő speciális gyógymóddal még a leg, elhanyagoltabb esetekben is a bujaktörőseket, hűgység, hólyag-, ideg- és hátgerinc-bajokat, az önfertőzés és szifilisz utóbajait, magömlés-égyenült férfiert (impotenciát), aranyeret, börtbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére különvárárt terem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor az orvosnak levélre kimerülő, titoktartó választ (a levélhez csak választélyogot kell mellékelni). A gyógygyógyászat befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyszeréről is gondoskodik. Rendelés naponta délelőtt 9 óráig délután 6 óráig (vasárnap d. u. 4 óráig).

Cím: Dr. Palócz V. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteltel közönséget folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelés-intézet a legmegjobb ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugyosfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az égyenült férfiert, magömlések, a bujaktörőseket, szifilisz, nőknél fehér-folyást, bármilyen nyírtól és, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanág egyik főokozója és börtbetegségeket gyogyít új gyogyimód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és estiész-tudós, volt oszár. kir. oszt. orvos

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 6 óráig, este 7 óráig

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltunk és gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőpél. Dr. GARAI ANTAL-AL megrendelői NŐI SZERVI UTÓBÁJOK (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezen égyenült gyogykezeléséhez című könyv, volt ára 2 ft 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva rész-siklódva, 1 ft beküldés mellett bérmentve vagy 90 kr. utóvét mellett.

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert-sorvost mű- és köztörvény

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 59.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos-sebészeti és betegápolási tárgyakban.

Saját gyártmányu, m. k. szabadalmi Polgár-féle

sérvkötő,

hasköti, görcsér elleni gummi-harigany, orthopaediai készülékek, műlábak és kezek stb.

Valódi francia különlegességek F. Bergerand fils. párisi gyárából.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

+Soványak+

gyógyák és gyermekek szép testülésekné lesznek, ha a legjobb tápszert, a

KOPOLO-

(törv. védve) használják, nek igen szépen fejlődnek.

Dobozokban A 1.80, 3.60, 6.- korona 6, 14, 30 napra.

Biztos hatás. Igen sok köszönőirat. Kapható minden jobb gyógyszerárban. Budapest

Dr. Egger J. L. gyogyészertárban, VI., Váci-körút. Nagybán Vitok Fr. és Társaság, Prágában.

SINGER-

varrógépeket

mélyen leszállított árban 5 évi jótállással szállítunk úgy helyben mint vidékre 4-5 ftos havi vagy heti 1 forintos részletre. Használt gépek a legmagasabban becsoréltettek.

Láng Jakab és fia varrógép nagy raktára Budapest, József-körút 41. szám. Főkönyvt: Rottenbiller-utca 1. Árjegyzék ingyen. Ügyzőknek keresztetnek.

Az 5850. számú „Eljárás tőzeg szenesítésére“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással

KELEMEN ÉS TÁRSA szabadalmi ügyvivőroda Budapeston Royal-szálloda B.

SPECIALISTA

sérvkötőben! Keleti J. orthopaediai műintézet ajánlja minden sérv-

ben szenvedőnek a legújabb és modern szerkezetű 1000. ében os. és kir. szabadalmazott sérvkötőjét. Nem csuszszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitűnő feleveső által felülmul minden más gyártmányt.

Arak: Egyoldalú Kétoldalú 12 korona, 24 korona

Gyársimban teljes jótállás mellett készülnek, továbbá: járó- és támgerékek, műtűzők ferdenőttek részére és scoliosis-nál Hensing rendszerre szerint műlábak és kezek, haskötiök, köldöksérvkötők, görcsér-hariganyak stb. stb.

Illusztrált árjegyzéket titoktartás mellett ingyen küld azét:

KELETI J. orvos-sebészeti mű- és költ-szer-gyára (alap. 1878.)

Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17 c.

Gyár: Központi városház.

Kéretik a címre jól ügyelni. 12 korona rendelésnél bérmentve. Még nem felelő készségeit kiserelték.

Cs. és k. 12. hadtest intondaturája.

Sz. 3856. ex. 1901.

ÉRTESÍTÉS.

A cs. és k. 12. hadtest intondaturája a katonai élelmi (fiók) raktár részére vesz:

Nagy-Szebenben	Brassóban	Károlyvárosban	Kolozsvárott
4150 métermázsa rozsot és 9950 „ zabot	3040 métermázsa rozsot és 3870 „ zabot	2540 métermázsa rozsot és 643 „ zabot	2580 métermázsa rozsot és 2200 „ zabot

keresk. árfolyam szerint.

Az ajánlat raktárszerű minőségű gabonára szól; a gabona ideai termésű legyen.

Az ajánlatokban a gabona származása megjelölendő. Figyelmeztetnek az ajánlók, kik saját termésüket ajánlják, ezt ajánlataikban okvetlen kiténni.

Külföldi származású termékek ki vannak zárva. Ha szállításhoz a katonai árszabály előnye igényelhetnek, úgy a származás, valamint az eredő hely részletezendő.

Mintán csak fehér zab biztosítatik, úgy azon esetekben, ha fekete vagy kevert zab ajánlatik, a nemű zab, úgy mint az ezért kért ár az ajánlatban okvetlen kitéendő.

Kevert zabra tett ajánlatoknál a keverés aránya fekete és fehér közt megjelölendő.

Hol ilyen megjelölés nincs, ott az ajánlat fehér zabra vétetik. A szállít az élelmezési raktár helyiségeibe történik és pedig a következő részletekben és terminusokban:

	Á r u	1901.		1902.					Összesen métermázsa	
		November	December	Január	Február	Március	Április	Május		
		15-ig								
A katonai élelmi (fiók) raktárnál	Nagy-Szeben	Rozs	600	600	700	700	700	850	—	4.150
		Zab	1000	1000	2000	2000	2000	1000	950	9.950
	Brassó	Rozs	570	570	500	500	500	400	—	3.040
		Zab	900	900	900	600	570	—	—	3.870
	Károlyváros	Rozs	300	300	340	400	400	400	400	2.540
		Zab	243	200	100	100	—	—	—	643
	Kolozsvár	Rozs	680	700	300	300	300	300	—	2.580
		Zab	400	400	400	400	300	300	—	2.200

Utólagos, vagy sürgönyileg tett ajánlatok, valamint olyanok, melyek a hadsereg-kezelőség követelményeinek nem felelnek meg, nem fogadtatnak el.

Az eladó esetleges feltételei „Szállítás szabad választás szerint” vagy „kinstári zsákok ingyenes kölcsönzése” nem vétetnek tekintetbe.

A hol az ajánlt gabonáért fogyasztási adó fizetendő, úgy ajánlkozónak ajánlatában pontosan meg kell adni, hogy az ajánlt árban az adó befoglaltatik-e? (és pedig X fillértől . . .).

Az ajánlatok a kiírt és szükséges mennyiség egyes részeire (partialis ajánlat) is tehetők és pedig 100 métermázsaig lefelé, természetesen a szállítási idő megadásával.

A katonai kinstár máskülönben fenntartja azt a jogát, ajánlatoknál többféle cikkekre csak egyes cikkeket, vagy csak részmenyiségeket elfogadni.

A f. évi december végéig beszállítandó gabonamennyiségek 1902. év január hó folyamán, a további szállítmányok a beszállítási hónapot követő hónapban fizettetnek ki.

Kinstári zsákok kölcsönzése a gabonaszállításokhoz csak kivételesen és csak 1/10 fillér kölcsönbér lefizetése után zsákonként és naponként engedélyeztetik.

Ez üzletnél az 1901. szeptember 20-án kiadott hivatalos árfolyamfüzet mérvadó, melyet a 12. hadtest intondaturájában, valamint a katonai élelmező (fiók) raktáraknál Nagy-Szebenben, Károlyvárosban, Kolozsvárott és Brassóban megtekinthetnek.

Ajánlatok levélalakban 1 koronás bélyeggel ellátva 1901. október 16-ig, d. e. 10 óráig a 12. hadtest intondaturájához Nagy-Szebenbe 14 napi kötelezettséggel küldendők. Rövidebb kötelezettségű ajánlatok nem fogadtatnak el.

Ajánlkozónak ki kell jelenteni, hogy az üzlet lebonyolítása, az erre hivatalosan kiállított és általa ismert árfolyamfüzet és a katonai cikkek

vásárlásánál szokásos kereskedői uzus szerint 1901. szeptember 20-án történik, azután pedig, hogy a termény zsákokban szállítatik.

Ármegtérítés a „rozs”-nál nem engedélyeztetik.

A bevásárló-bizottság előtt ismeretlen vállalkozók kötelesek szállító-képességükről — ha bejegyzett cégek, az illetékes kereskedelmi és ipar-kamarától, egyébként pedig a gazdasági egyesülettől — a 12. hadtest intondaturájánál Nagy-Szebenben hivatalos bizonyítványt beadni.

A vásárló-bizottság előtt ismeretlen vállalkozók ajánlataik elfogadása esetén kötelezetnek az összeg 10%-át a megfelelő katonai raktárnál letenni, és az üzlet teljes lebonyolításáig óvadék gyanánt otthagyni.

Az óvadéktól minden esetben fel vannak mentve:

1. Községek, továbbá gazdasági egyesületek, melyek saját terményeiket ajánlják eladásra.

Kérvényekhez az óvadék letétele alól való felmentésre a politikai hatóság bizonyítványa melléklendő.

2. Termelők, kik saját terményeiket ajánlják.

Ennek igazolására a község elöljáróságától és a politikai hatóságtól bizonyítvány melléklendő.

Az ajánlkozók kivétel nélkül a gabona vasuti szállítására a katonai árszabály előnyében részesülhetnek.

Árfolyam-füzetek az alispáni hivatalokban, valamint az erdélyi, az erdélyi szász gazd. egyesületeknél megtekinthetők és 8 fillérért kapható nyomtatott iva a fentnevezett katonai raktáraknál.

A fizetések rendszerint a postatakarékpénztár utján történnek. Erre vonatkozólag az árfolyamfüzetek X. cikkére utaltatik.

Nagy-Szeben, 1901. szeptember 20.

A cs. és k. 12. hadtest intondaturája.

